

Bundel van de VV - verenigde vergadering van 21 september 2016

- 1 OPENING
 - Definitieve agenda
- 2 SPREEKRECHT
- 3.a OVERZICHT INGEKOMEN STUKKEN
 - OVERZICHT INGEKOMEN STUKKEN
- 3.b MEDEDELINGEN
- 4 BESLUITVORMINGSNOTA'S
- 4.01 Waterinrichting Vriesekoopschepolder (aanvullend krediet)
 - Voorstel_4225.docx
- 4.02 Samenwerking Rijnlandroute m.b.t. gemaal Oostvlietpolder
 - Voorstel_4227.docx
- 4.03 Piekberging Haarlemmermeer start onteigeningsprocedure
 - Voorstel_4306.docx
 - Bijlage 1 Onteigeningsbesluit
 - Bijlage 2 Grondplankaart
 - Bijlage 3 Onteigeningslijst
 - NvW Piekberging Haarlemmermeer start onteigeningsprocedure
- 4.04 Baggeren opgave 2016 - gebieden 1 en 2 (uitvoeringskrediet)
 - Voorstel_4237.docx
- 4.05 Aanpassing krediet KRW-synergie
 - Voorstel_4347.docx
- 4.06 Aanvraag uitvoeringskrediet sloop awzi Hoogmade en awzi Woubrugge
 - Voorstel_4214.docx
- 4.07 Meevallers en tegenvallers persgemaal-renovaties
 - Voorstel_4213.docx
- 4.09 Aanvullend krediet renovatie awzi Velsen
 - Voorstel_4185.docx
- 4.10 Kredietaanvragen voor de voorbereiding en realisatie van EEP-projecten tussen 2016 en 2018.
 - Voorstel_4279.docx
 - NvW EEP Kredietaanvragen
- 4.11 VERVALLEN
- 4.12 Actualisatie normenkader 2016 t.b.v. rechtmatigheid(-scontrole)
 - Voorstel_4180.docx
 - Normenkader 2016
 - Overzicht wijzigingen Normenkader 2016 t.o.v. Normenkader 2015
- 4.13 Erfgoedbeleid 2016
 - Voorstel_4387.docx
 - Onroerend Erfgoedbeleid
 - Cultuur Compagnie Verslag Expertmeeting 31 maart 2016 Gemeenlandshuis Spaarndam
 - NvT Onroerend Erfgoedbeleid
 - Motie CDA Erfgoed inzetten voor waterbewustzijn
- 4.14 Aanvullend krediet brug Ruigelaan
 - Voorstel_4111.docx
- 4.15 Vaststellen vergaderschema 2017 i.c.m. Planningsagenda

Voorstel_4419.docx

2016-08-24 Planningsagenda

Het bestuurlijk seizoen in beeld

NvW Vaststellen vergaderschema 2017 i.c.m. Planningsagenda

NvW Concept vergaderschema 2017

- 5 OPINIEVORMINGSNOTA'S
- 5.01 Aanzet communicatie strategie Rijnland
 - Voorstel_4516.docx
 - Bijlage aanzet communicatiestrategie
- 6 BEELDVORMINGSNOTA'S
- 7 NOTULEN VAN DE VV-VERGADERING 1 juni 2016
 - 2016-06-01 VV
- 8 Voorbereidingscommissie werving dijkgraaf
 - Voorstel_4698.docx
- 9 RONDVRAAG
- 10 SLUITING

Definitieve agenda verenigde vergadering

Datum 21 september 2016
Aanvang 13.00
Eindtijd 17.00
Locatie VV-zaal
Voorzitter G.J. Doornbos
Secretaris Mw. C.M. van de Wiel

	Onderwerp	Status	PFH	Advies door commissie
1.	Opening			
2.	Spreekrecht			
3.a	Overzicht ingekomen stukken			
3.b	Mededelingen			
4.	BESLUITVORMING			
4.1	Watergebiedsplan Vriesekoopsepolder: aanvullend krediet	Hamerstuk	Langeslag	VW
4.2	Samenwerking Rijnlandroute m.b.t.emaal Oostvlietpolder	Hamerstuk	Langeslag	VW
4.3	Piekberging Haarlemmermeer: besluit start onteigening	Hamerstuk + Nota van Wijziging	Langeslag	BOD
4.4	Baggeren opgave 2016: gebieden 1 en 2: uitvoeringskrediet	Hamerstuk	Langeslag	VW
4.5	KRW synergiebesluit	Hamerstuk	Leewis	VGW
4.6	Sloop awzi Hoogmade en Woubrugge: uitvoeringskrediet	Hamerstuk	Haan	VGW
4.7	Mee- en tegenvallers renovatie persgemalen	Hamerstuk	Haan	VGW
4.8	Vertrouwelijk (Behandelen na rondvraag) Aanleg transportsysteem Aalsmeer en Rijsenhout	Hamerstuk	Haan	VGW
4.9	Renovatie awzi Velsen: aanvullend krediet	Hamerstuk	Haan	VGW
4.10	Energie Efficiency Plan (EEP) projecten 2016-2018: verzamelkrediet	Bespreekpunt + Nota van	Leewis / Haan	BOD

		Wijziging		
4.11	VERVALLEN			
4.12	Actualisatie normenkader 2016 t.b.v. rechtmatigheid	Hamerstuk	Pluckel	BOD
4.13	Erfgoedbeleid 2016	Bespreekpunt + Nota van Toelichting	Pluckel	BOD
4.14	Brug Ruigelaan: aanvullend krediet	Hamerstuk	Doornbos	BOD
4.15	Vaststellen vergaderschema 2017 i.c.m. Planningsagenda	Hamerstuk + Nota van Wijziging	Doornbos	BOD
5.	OPINIEVORMING			
5.1	Communicatievisie		Doornbos	
6.	BEELDVORMING			
7.	Notulen VV-vergadering 1 juni 2016			
8.	Vorbereidingscommissie werving dijkgraaf			
9.	Rondvraag			
10.	Sluiting			

3. Overzicht van ingekomen stukken VV 21 september 2016

NR.	VAN/AAN	BETREFT	BEHANDELING
1	Van E.J. Gerritsen te Zoetermeer (16.073158)	Mail / bezwaar tegen niet handhaven van peilbesluit in woonwijk Palenstein in Zoetermeer	In handen van het college stellen ter afhandeling

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 4.01.
Onderwerp	Waterinrichting Vriesekoopschepolder (aanvullend krediet)	
Collegevergadering	05-07-2016	
VV-commissie	Cie VW: 07-09-2016	
Portefeuillehouder	J.J.J. Langeslag	
Corsanummer	16.058056	
BABS id	4225	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. Een aanvullend krediet van € 790.000,- te verlenen voor de waterinrichting Vriesekoopschepolder, onderdeel van het watergebiedsplan Wassenaarschepolder e.o.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Een aanvullend krediet van € 790.000,- te verlenen voor de waterinrichting Vrieseekoopschepolder, onderdeel van het watergebiedsplan Wassenaarschepolder e.o.

Context

In september 2012 heeft de VV het watergebiedsplan Wassenaarschepolder e.o. vastgesteld, inclusief de peilbesluiten en projectplannen. Met de uitvoering van het watergebiedsplan worden de aanwezige NBW-opgave, een aantal hydraulische knelpunten en de versnippering van de waterhuishouding integraal opgelost. Er is in 2012 €3.900.000,- uitvoeringskrediet verleend voor uitvoering van het watergebiedsplan in de Vrieseekoopschepolder. Er is €351.000,- voorbereidingskrediet (uit 2009) voor deze polder gebruikt. Daarnaast is in januari 2016 €200.000,- krediet verleend voor grondaankopen, waar inmiddels hetzelfde bedrag aan inkomsten uit grondverkoop tegenover is komen te staan.

De uitvoering is nu ruim 50% op streek. Het nieuwe gemaal is geplaatst, een deel van de watergangen is verbreed en de automatische stuw is geplaatst. Het peil in het nieuwe peilvak ('akkerbouwpeilvak') is nog niet ingesteld. Een aantal grote risico's is opgetreden en/of moet beheerst worden. Dit betreft vooral opbarstingsgevaar. Ook moet meer beschoeiing geplaatst worden dan voorzien. Om het peil in het nieuwe peilvak in te stellen en ook de rest van de waterinrichting te kunnen uitvoeren, is extra krediet benodigd.

Argumenten

1.1 De risico's zijn genoemd bij de oorspronkelijke besluitvorming

Het risico van opbarsting is benoemd in 2012 bij het peilbesluit en de kredietaanvraag, als reden waarom er niet voor een nog lager peil gekozen werd in de nieuwe peilvakken. Recente metingen hebben uitgewezen dat het opbarstingsrisico ook speelt bij de huidige peilverlaging, in de Vrieseekoopschepolder.

Het risico van loopzand, met beschoeiingen als beheersmaatregel, is in het besluit van 2012 ook genoemd, waarbij indertijd gekozen is voor een zo 'sober' mogelijk uitvoeringsniveau met zo min mogelijk beschoeiingen. Ook uit ervaringen bij andere watergebiedsplannen weten we inmiddels dat beschoeiing vaker nodig is, dan indertijd gedacht.

1.2 De opgetreden risico's moeten beheerst worden

De waterbodem nabij het nieuwe gemaal is gevoeliger voor opbarsting dan eerder gedacht. Een opbarstingsonderzoek uit 2009 stelde gerust. Ook in naastgelegen polders viel het opbarstingsgevaar tijdens de uitvoering van maatregelen (water graven bij laag peil, (ver)bouw gemalen) mee. In de Vrieseekoopschepolder valt het echter tegen, blijkt uit nader hydrologisch onderzoek. Opbarsting is onacceptabel. Het kan leiden tot permanente wellen vlakbij de dijkvoet en in de aanvoertocht naar het gemaal. Daarom moet er € 240.000 besteed worden aan bodemverzwarende maatregelen. Daarnaast bestaat een reëel risico dat dit aanvullend over een vergelijkbare strekking in de nog te verbreden hoofdwatergang nodig is. Ook het instorten van nieuwe oevers door zogenaamd loopzand moet tegengegaan worden. Hieraan wordt € 220.000,- meer besteed dan oorspronkelijk gedacht.

Bodemverzwarende maatregelen (actueel o.b.v. recente metingen)	€240.000
Bodemverzwarende maatregelen (reservering resterende strekking)	€240.000

Plaatsing extra beschoeiingen	€220.000
Overig opgetreden meerwerk	€ 80.000
Totaal:	€790.000

1.3 Het is wenselijk de uitvoering van het watergebiedsplan in de Vriesekoopschepolder te voltooien

Het peilbesluit uit 2012 kan nog niet in werking treden. Indien de opbarstingsrisico's niet worden bedwongen, is instellen van het nieuwe, lagere peil in de hoofdwatgang niet mogelijk. De uitvoeringsmaatregelen die tot op heden zijn genomen, hebben de waterhuishouding van de polder al veel beter laten functioneren. Door verbreden van de hoofdwatgang is het gemaal (eerst nog het oude gemaal) veel effectiever gaan draaien. Er zijn complimenten uit de polder dat het peil veel beter wordt beheerd en minder uitschieters kent. Afronden van het gehele plan is daarom wenselijk.

1.4 Er is draagvlak voor de te nemen beheersmaatregelen

De verbetering van het functioneren van de waterhuishouding heeft geleid tot draagvlak voor het plan, terwijl er in 2012 nog de nodige weerstand was. Er is met vrijwel alle eigenaren zo goed als overeenstemming, terwijl het gaat om ingrijpende maatregelen; veel watgangverbreding, opheffen van onderbemalingen en het stuwen van watgangen rondom graslandpercelen.

Deze investering is opgenomen in het Meerjarenperspectief 2017-2020 voor € 4.769.000. Uitgaande van een afschrijvingstermijn van 20 jaar en een rentepercentage van 2,3, bedragen de kapitaallasten van deze kredietaanvraag in het eerste afschrijvingsjaar (2018) € 57.200. De uit het krediet voortvloeiende exploitatiekosten komen ten laste van de taak watersysteembeheer. De consequenties voor de belastingtarieven bedragen minder dan 0,5% van het tarief 2016.

Risico's

1.1 Hogere gewasschade als gevolg van natte uitvoeringsperiode

Een resterend financieel risico is het optreden van een langdurige natte periode. Dat betekent dat er in het begin of tussentijds een wachtperiode optreedt, waarin de aannemer niet daadwerkelijk het land op kan. Een langere uitvoeringsperiode is het resultaat. De langere uitvoeringsperiode betekent een grotere kans op gewasschade, omdat dan mogelijk tijdens het teeltseizoen gewerkt moet worden. Dit heeft een hogere uitkering van gewasschade tot gevolg. Beheersmaatregel is het vroegtijdig afstemmen met de eigenaren, zodat zij (indien mogelijk) rekening houden met de uitvoeringswerkzaamheden bij de teelt.

1.2. Geen overeenstemming met grondeigenaren

Het risico bestaat nog dat met enkele van de resterende eigenaren geen overeenstemming wordt bereikt over de wijze van uitvoering van de maatregelen of de compensatie. Uiteindelijk kan gekozen worden om de gedoogplicht in te zetten.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 05-07-2016, kenmerk
16.058056,
en gelet op artikel 99 van de Waterschapswet,

besluit:

1. Een aanvullend krediet van € 790.000,- te verlenen voor de waterinrichting Vrieseekoopschepolder, onderdeel van het watergebiedsplan Wassenaarschepolder e.o.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 4.02.
Onderwerp	Samenwerking Rijnlandroute m.b.t. gemaal Oostvlietpolder	
Collegevergadering	23-08-2016	
VV-commissie	Cie VW: 07-09-2016	
Portefeuillehouder	J.J.J. Langeslag	
Corsanummer	16.058058	
BABS id	4227	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. Inzake de verplaatsing van gemaal Oostvlietpolder t.b.v. de aanleg van de RijnlandRoute met provincie Zuid-Holland samen te werken, waarbij de provincie het verplaatsingsproject trekt en Rijnland in termen van personeel en financiën bijdraagt;
2. Voor het Rijnlandse aandeel in de verplaatsing van gemaal Oostvlietpolder een uitvoeringskrediet van €250.000,- beschikbaar te stellen.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Inzake de verplaatsing van gemaal Oostvlietpolder t.b.v. de aanleg van de RijnlandRoute met provincie Zuid-Holland samen te werken, waarbij de provincie het verplaatsingsproject trekt en Rijnland in termen van personeel en financiën bijdraagt;
2. Voor het Rijnlandse aandeel in de verplaatsing van gemaal Oostvlietpolder een uitvoeringskrediet van €250.000,- beschikbaar te stellen.

Context

Het project RijnlandRoute van provincie Zuid-Holland gaat in 2017 in uitvoering. Het gemaal Oostvliet- en Hof- en Spekpolder staat op het tracé van de RijnlandRoute en moet worden verplaatst. Om het bestaande gemaal bij de start van de werkzaamheden voor de wegaanleg te kunnen slopen, is het noodzakelijk de bouw van het nieuwe gemaal voorafgaand aan de sloop van het oude gemaal af te ronden. De bouw van het nieuwe gemaal in de Oostvliet-, Hof- en Spekpolder (verder te noemen Oostvlietpolder) wordt door de provincie aanbesteed en gerealiseerd, in samenwerking met Rijnland.

De provincie Zuid-Holland bouwt het nieuwe gemaal voor Rijnland op eigendom van gemeente Leiden. Provincie Zuid-Holland trekt het project, en Rijnland levert één van de IPM-teamleden (technisch manager). De technische eisen en de specificaties van het gemaal en de omliggende buitenruimte, voor zover van toepassing voor het waterbeheer, worden geleverd door Rijnland. Beoogd is om het project als Engineering en Construct (E&C) aan te besteden. De provincie voert de aanbestedingsprocedure mede namens Rijnland uit. De feitelijke overdracht van het gemaal Oostvlietpolder en het beheer en onderhoud van de primaire watergangen naar Rijnland is voorzien op 1 juli 2017, na oplevering en goedkeuring door Rijnland.

Argumenten

1.1 Provincie Zuid-Holland moet voor nieuwbouw van het gemaal zorgen

Provincie Zuid-Holland is de veroorzaker van de ontwikkeling waardoor het gemaal verplaatst moet worden. Provincie Zuid-Holland trekt het project, regelt de planologische besluitvorming en besteedt aan.

1.2 Rijnland is gebaat bij een nieuw gemaal volgens eigen eisen en specificaties

Rijnland gaat het nieuwe poldergemaal onderhouden en beheren. Rijnland wordt na oplevering eigenaar van het nieuwe poldergemaal (de grond blijft in eigendom van de gemeente). Daarom is het belangrijk dat het qua specificaties naadloos aansluit op Rijnlands wensen. Vaak regelt Rijnland dit door toetsing van ontwerp en bestekken van derden. Echter, in dit geval is er geen tijd voor heen- en weer zenden van getoetste ontwerpen, omdat Zuid-Holland veel vaart zet achter de aanleg, omdat sloop van het oude gemaal beperkend is voor de snelheid waarmee de Rijnlandroute wordt aangelegd.

2.1 Rijnland heeft profijt van een nieuw gemaal

Het bestaande poldergemaal Oostvlietpolder is ruim 30 jaar oud. Rijnland krijgt nu een nieuw gemaal, waarvan de totale investeringskosten ca. € 1.000.000 bedragen. Hieraan draagt Rijnland een bedrag bij van € 224.000,- hetgeen overeenkomt met de verwachte revisiekosten voor het huidige gemaal Oostvlietpolder. De provincie betaalt en regelt overigens ook de sloop van het oude gemaal en de aanpassingen aan watergangen. Doordat de samenwerking tussen Rijnland en Zuid-Holland op het technisch management verrekend wordt, is Rijnland relatief goedkoop uit met een bijdrage van € 185.000,- aan een nieuw poldergemaal.

De overige €65.000,- is risicoreservering (bij aanpassing van onze eigen technische wensen, na start aanbesteding, moet Rijnland bijbetalen; daarnaast is er een kans op tegenvallers in de uitvoering, waaraan Rijnland alleen in uitzonderingsgevallen zal meebetalen; zie onder Risico's).

Deze investering is opgenomen in het watergebiedsplan Zuidgeest fase 3 en 4 en hiervoor is door de verenigde vergadering reeds een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 500.000,-. Verder is deze investering opgenomen in het Meerjarenperspectief 2017-2020 voor € 6.274.000,-.

Uitgaande van een afschrijvingstermijn van 20 jaar en een rentepercentage van 2,3, bedragen de kapitaallasten van deze kredietaanvraag inclusief het voorbereidingskrediet in het eerste afschrijvingsjaar (2017) € 54.300,-. Er is geen sprake van extra overige exploitatielasten.

De uit het krediet voortvloeiende exploitatiekosten komen volledig ten laste van de taak watersysteembeheer. De consequenties voor de belastingtarieven bedragen minder dan 0,5% van de tarieven 2016.

2.2 Er is draagvlak voor de nieuwe locatie van het gemaal

Behoud van het gemaal op de huidige locatie is door de aanleg van de Rijnlandroute onmogelijk geworden. De werking van het watersysteem met het gemaal op de nieuwe locatie is beter voor de polder, aangezien het gemaal nu meer centraal wordt geplaatst. Deze wens leeft al lange tijd bij de gebruikers die nu aan de verre kant van het gemaal zitten. Alleen de agrariër die nu naast het bestaande gemaal zit vreest dat hij er op achteruit zal gaan. Rijnland heeft de Provincie bijgestaan in de gesprekken met deze agrariër, om uit te leggen dat hij er met de combinatie van een nieuw en meer betrouwbaar gemaal, samen met maatregelen om de afvoer naar dit gemaal toe te optimaliseren, niet op achteruit zal gaan.

Risico's

1.1 Provincie Zuid-Holland wil tegenvallers doorberekenen aan Rijnland

Beheersmaatregel: met Zuid-Holland is schriftelijk vastgelegd dat het totaalbedrag van €185.000,- tevens het maximumbedrag is.

Indien sprake is van gewijzigde omstandigheden voor het project die een effect hebben op doorlooptijd en kosten, dan zullen Rijnland en Provincie hierover met elkaar overleg voeren.

1.2 Rijnland krijgt toch een ander gemaal dan gewenst

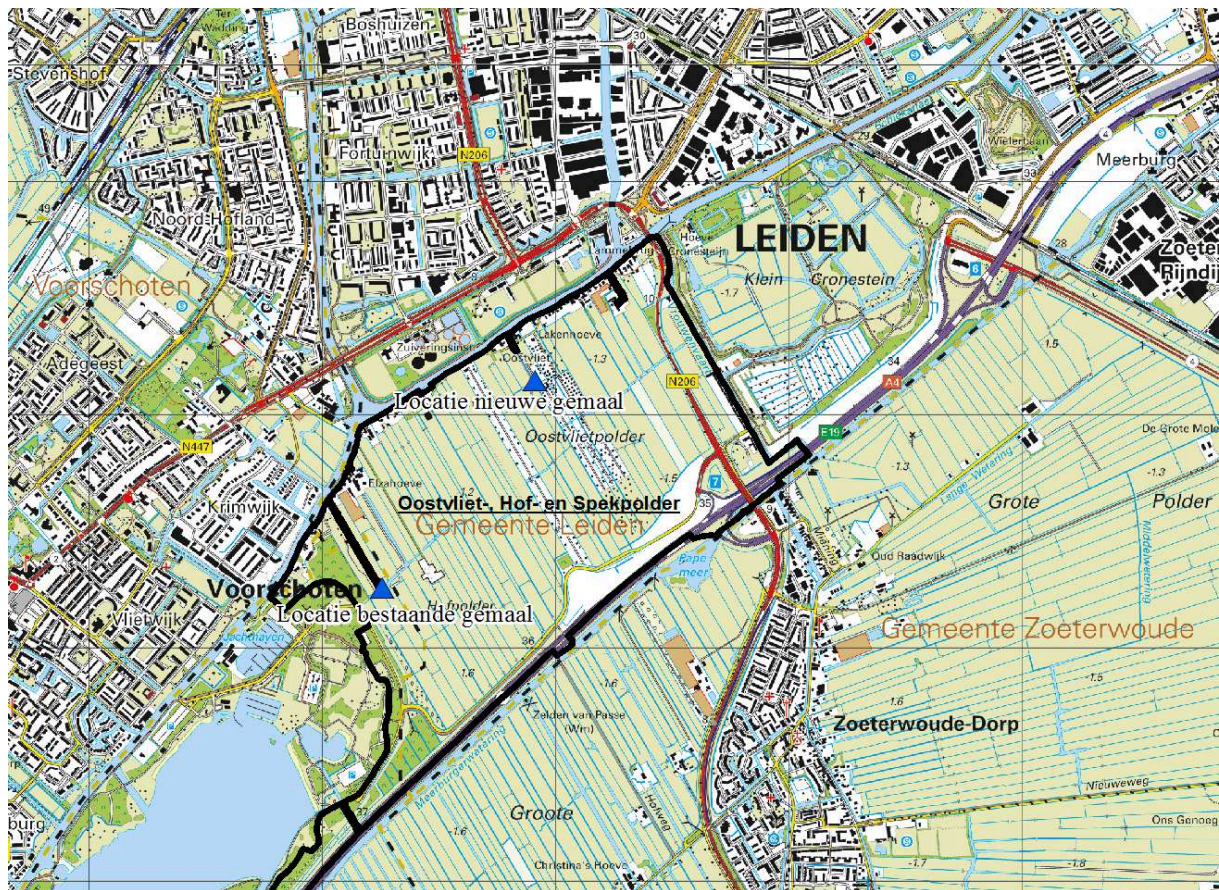
De verantwoordelijkheid voor technische eisen en specificaties ligt bij Rijnland, en ook die voor toetsing aan de vigerende wet- en regelgeving.

Alle verantwoordelijkheid van andersoortige afwijkingen ligt bij provincie Zuid-Holland.

Beheersmaatregel: ook deze verdeling is schriftelijk vastgelegd.

Indien Rijnland voor, tijdens en na de afloop van de aanbestedingsprocedure een wijziging wenselijk acht, zal Rijnland hierover eerst overleg voeren met de Provincie. Indien de Provincie en Rijnland overeenstemming hebben bereikt over een wijziging als hiervoor bedoeld, dan leggen zij de beoogde wijziging schriftelijk vast.

De financiële gevolgen van een wijziging op initiatief van Rijnland nadat de aanbestedingsprocedure is gestart, met inbegrip van de door Rijnland en de Provincie gemaakte redelijke kosten ter beoordeling en voorbereiding van een wijziging op initiatief van Rijnland, worden gedragen door Rijnland.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 23-08-2016, kenmerk
16.058058,
en gelet op artikel 99 van de Waterschapswet,

besluit:

1. Inzake de verplaatsing van gemaal Oostvlietpolder t.b.v. de aanleg van de RijnlandRoute met provincie Zuid-Holland samen te werken, waarbij de provincie het verplaatsingsproject trekt en Rijnland in termen van personeel en financiën bijdraagt;
2. Voor het Rijnlandse aandeel in de verplaatsing van gemaal Oostvlietpolder een uitvoeringskrediet van €250.000,- beschikbaar te stellen.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 4.03.
Onderwerp	Piekberging Haarlemmermeer start onteigeningsprocedure	
Collegevergadering	16-08-2016	
VV-commissie	Cie BOD: 07-09-2016	
Portefeuillehouder	J.J.J. Langeslag	
Corsanummer	16.063592	
BABS id	4306	
Bijlagen	Bijlage 1 Onteigeningsbesluit	
	Bijlage: Bijlage 2 Grondplankaart	
	Bijlage: Bijlage 3 Onteigeningslijst	
	NvW Piekberging Haarlemmermeer start onteigeningsprocedure	

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. Te starten met de onteigeningsprocedure ter realisatie van de piekberging Haarlemmermeer.
2. Een verzoekschrift daartoe bij de Kroon in te dienen conform bijgaand VV-besluit.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Te starten met de onteigeningsprocedure ter realisatie van de piekberging Haarlemmermeer.
2. Een verzoekschrift daartoe bij de Kroon in te dienen conform bijgaand VV-besluit.

Context

Ten behoeve van de realisatie van de piekberging in de Haarlemmermeerpolder en daarmee ter uitvoering van het per 23 oktober 2014 vastgestelde bestemmingsplan "Buitengebied Zuid Waterpiekberging" moet Rijnland kunnen beschikken over 67 hectare grond. Inmiddels heeft Rijnland 36 hectare grond in zijn bezit. Met een tweetal belanghebbenden is echter vooralsnog geen overeenstemming bereikt over de verwerving van de door Rijnland benodigde onroerende zaken van totaal 31 hectare.

Bij besluit om de onteigeningsprocedure te starten, blijft het minnelijke onderhandelingstraject met de grondeigenaren parallel doorlopen.

De VV heeft in april 2013 een krediet beschikbaar gesteld van € 12,3 miljoen voor voorbereiding en grondverwerving van de piekberging Haarlemmermeer (besluit nr.12.70822). In juni 2014 is een krediet van € 2,1 miljoen beschikbaar gesteld voor de aankoop van ruilgronden (besluit nr. 14.30037). Het inzetten van de ruilgronden heeft als doel de betreffende agrarisch ondernemers zo goed mogelijk te compenseren, zodat er minimale schade optreedt in de bedrijfsvoering als gevolg van de realisatie van de piekberging.

Figuur 1 Impressie piekberging Haarlemmermeer

Argumenten

1.1. Minnelijke overeenstemming is niet bereikt

De minnelijke overeenstemming met een tweetal grondeigenaren is nog niet bereikt. Hangende de onteigeningsprocedure worden evengoed onderhandelingen met belanghebbenden gevoerd met de voorkeur om alsnog tot minnelijke overeenstemming te komen.

1.2. Het besluit is nodig om de planning van de piekberging te halen

Alle onroerende zaken moeten op tijd in het bezit zijn van Rijnland om te kunnen starten met de realisatie van de piekberging conform de planning. De start van de bouw is gepland in 2019 en de oplevering in 2021. Bij start van de onteigeningsprocedure in het najaar van 2016 zijn de gronden tijdig in eigendom van Rijnland.

Risico's

1.1. Onteigening is niet ontvankelijk/rechtmatig

Het risico kan optreden dat de gronden alsnog niet beschikbaar komen doordat er vormfouten worden gemaakt in de onteigeningsprocedure. Het gevolg hiervan kan zijn dat de juridische procedure opnieuw gevoerd moet worden. Om dit risico te verkleinen is t.b.v. de juridische procedure een onteigeningsspecialist ingeschakeld.

Achtergrondinformatie

Toelichting bijlagen

De bijlagen van dit besluit bestaan uit het formele VV-besluit tot indienen van een verzoek tot onteigening (16.063304), de grondplankaart (16.063310) en de onteigeningslijst (16.063312). Het onteigeningsbesluit, de grondplankaart en de onteigeningslijst dienen aan strikte vormvereisten te voldoen in het kader van de juridische procedure.

Op de grondplankaart staan onder andere aangegeven de te onteigenen percelen en de onteigeningsgrens. De onteigeningsgrens is gebaseerd op de bestemmingsplangrens. Het bestemmingsplan is de wettelijke basis voor de onteigeningsprocedure.

Juridisch kader onteigening

Het juridische kader voor de onteigening is verankerd in de onderstaande wettelijk vereiste plannen:

- het bestemmingsplan "Buitengebied Zuid Waterpiekberging", vastgesteld op 23 oktober 2014 door de raad van de gemeente Haarlemmermeer en na de beroepstermijn van 6 weken onherroepelijk geworden;
- het projectplan en de legger "Piekberging Haarlemmermeer" (besluit nr. 14.41492), door u vastgesteld op 24 september 2014. Hierin is de uitwerking van het bestemmingsplan vastgelegd. Zowel het projectplan als de legger hebben ter inzage gelegen en zijn daarna onherroepelijk geworden.

De verenigde vergadering van het hoogheemraadschap van Rijnland heeft de bevoegdheid om een besluit te nemen tot indiening van een verzoek tot onteigening bij de Kroon.

De plannen geven voldoende onderbouwing voor nut, noodzaak en urgentie van de piekberging. Bovendien ondersteunen de resultaten van de QuickScan Boezemstudie de actuele noodzaak van de piekberging. De VV is hier eerder over geïnformeerd in de VV-memo over de tussenresultaten van de Quick Scan Boezemstudie d.d. 10 december 2015, nr.15.090986.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 16-08-2016, kenmerk
16.063592,
gelet op artikel 78 van de Onteigeningswet,

besluit:

1. Te starten met de onteigeningsprocedure ter realisatie van de piekberging Haarlemmermeer.
2. Een verzoekschrift daartoe bij de Kroon in te dienen conform bijgaand VV-besluit.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

DE VERENIGDE VERGADERING VAN HET HOOGHEEMRAADSCHAP VAN RIJNLAND;

gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden d.d. 16 augustus 2016, nr. 16.063592;

overwegende dat:

- het bestemmingsplan “Buitengebied Zuid Waterpiekberging” (hierna: het bestemmingsplan) op 23 oktober 2014 door de raad van de gemeente Haarlemmermeer is vastgesteld en na een beroepstermijn van 6 weken onherroepelijk is geworden;
- voor de realisatie van het bestemmingsplan het hoogheemraadschap van Rijnland tijdig over de benodigde onroerende zaken moet kunnen beschikken;
- het hoogheemraadschap van Rijnland er nog niet in is geslaagd om met alle belanghebbenden c.q. gerechtigden minnelijke overeenstemming te bereiken;
- het hoogheemraadschap van Rijnland hangende de onteigeningsprocedure tracht om alsnog langs minnelijke weg de onroerende zaken te verwerven;
- de verenigde vergadering van het hoogheemraadschap van Rijnland de bevoegdheid heeft te besluiten tot indiening van een verzoek tot onteigening bij de Kroon;
- belanghebbenden van de voorgenomen onteigening in kennis worden gesteld door de Kroon;

gelet op het bepaalde in de Onteigeningswet en de Algemene wet bestuursrecht;

B E S L U I T:

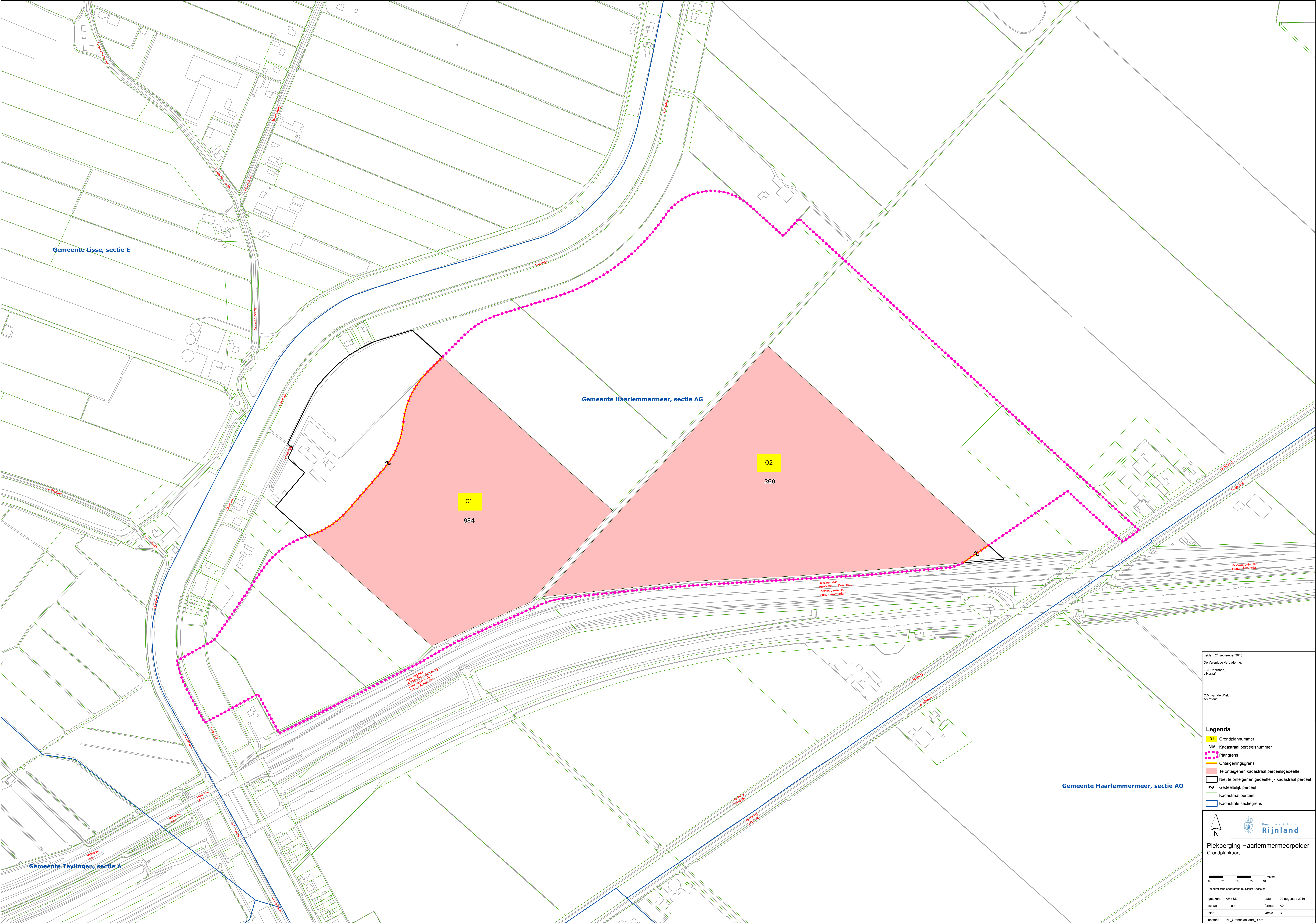
Op basis van artikel 78 van de Onteigeningswet een verzoekschrift bij de Kroon in te dienen tot onteigening van die onroerende zaken, gelegen in het bestemmingsplan “Buitengebied Zuid Waterpiekberging” van de gemeente Haarlemmermeer, waarvan het hoogheemraadschap van Rijnland de eigendom nodig heeft ter realisatie van het bestemmingsplan, en van welke onroerende zaken het hoogheemraadschap van Rijnland het eigendom niet langs minnelijke overeenstemming heeft verkregen dan wel kan verkrijgen.

Leiden, 21 september 2016

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C. M. van de Wiel
secretaris

Leliden, 21 september 2016.
De Verenigde Vergadering,
D.J. Doornbos,
zijkraaf

C.M. van de Wiel,
secretaris

- Legenda**
- 01 Grondplannummer
 - 368 Kadastraal perceelsnummer
 - Plangrens
 - Onteigeningsgrens
 - Te onteigenen kadastraal perceelsgedeelte
 - Niet te onteigenen gedeeltelijk kadastraal perceel
 - Gedeeltelijk perceel
 - Kadastraal perceel
 - Kadastrale sectiegrens

N

Hoofdeemradchap van
Rijnland

Piekberging Haarlemmermeerpolder
Grondplankaart

0 25 50 75 100 Meters

Topografische ondergrond (c) Dienst Kadaster

getekend : AH / SL	datum : 09 augustus 2016
schaal : 1:2.000	formaat : A0
blad : 1	versie : D
bestand : PH_Grondplankaart_D.pdf	

LIJST VAN DE TE ONTEIGENEN ONROERENDE ZAKEN
ONTEIGENINGSPLAN: Piekberging Haarlemmermeerpolder
VERZOEKENDE INSTANTIE: Hoogheemraadschap van Rijnland

Grondplan nr.	Te onteigenen grootte			Van de onroerende zaak, kadastraal bekend, gemeente Haarlemmermeer					
	ha	a	ca	Als	Ter grootte van			Sectie en nr.	Ten name van
					ha	a	ca		
01	13	81	57	WONEN (AGRARISCH) TERREIN (AKKERBOUW)	19	36	70	AG 884	Cornelis van Zadelhoff, gehuwd met Aaltje Jannette Kouwen, Buitenkaag. Opstalrecht nutsvoorzieningen op gedeelte van perceel: Gemeente Haarlemmermeer, Hoofddorp
02	16	66	57	TERREIN (GRASLAND)	16	79	55	AG 368	Willem van Reeuwijk, gehuwd met Monique Munsterman, Abbenes

Leiden, 21 september 2016,

De Verenigde Vergadering,

G.J. Doornbos,
dijkgraaf

C.M. van de Wiel,
secretaris

VV-Nota van wijziging

Onderwerp	Piekberging Haarlemmermeer start onteigeningsprocedure		
Vergaderdatum	21 september 2016	Agendapuntnummer	4.03
D&H-vergadering	16 augustus 2016		
VV-commissie	Bestuur, Organisatie en Dienstverlening	Datum commissie	7 september 2016
Portefeuillehouder	J.J.J. Langeslag		
Corsanummer	16.082157		

Context

Tijdens de behandeling in de commissie BOD van 7 september 2016 is opgemerkt dat er een tekstuele onduidelijkheid staat in de overwegingen van het concept-VV-besluit nr. 16.063304 m.b.t. verzoekschrift tot onteigening.

Er is gebruik gemaakt van de term "inzagetermijn" terwijl de term "beroepstermijn" wordt bedoeld. Dit is in het conceptbesluit nr. 16.063304 aangepast.

Nota, Paginanummer	Wijziging
<i>Concept besluit nr. 16.063304, eerste gedachtenstreepje</i>	<i>"Inzagetermijn" vervangen door "beroepstermijn".</i>

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 4.04.
Onderwerp	Baggeren opgave 2016 - gebieden 1 en 2 (uitvoeringskrediet)	
Collegevergadering	05-07-2016	
VV-commissie	Cie VW: 07-09-2016	
Portefeuillehouder	J.J.J. Langeslag	
Corsanummer	16.059662	
BABS id	4237	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

In te stemmen met een verzamelkrediet van € 3.525.000,- ten behoeve van:

1. een uitvoeringskrediet voor het Programma Baggeren opgave 2016 – deelgebieden 1 en 2 van € 3.225.000,-;
2. een voorbereidingskrediet voor Zijkanaal F van € 300.000,-.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

In te stemmen met een verzamelkrediet van € 3.525.000,- ten behoeve van:

1. een uitvoeringskrediet voor het Programma Baggeren opgave 2016 – deelgebieden 1 en 2 van € 3.225.000,-;
2. een voorbereidingskrediet voor Zijkanaal F van € 300.000,-.

Context

Waarom baggeren?

Regelmatig baggeren is noodzakelijk voor het waarborgen van de aan de watergangen toegekende algemene of specifieke gebruiksfuncties, zoals de aan- en afvoer van water of een vaarwegfunctie. Deze baggeropgave is gestructureerd binnen het reguliere baggerprogramma.

Baggerprogramma?

Vanuit het programma worden de primaire watergangen en overige watergangen waarvan de onderhoudsplicht bij Rijnland ligt projectgewijs opgevoerd om te worden gepeild. Na de peilwerkzaamheden volgt de toets of er een noodzaak is om te baggeren. Naast deze toets op het waarborgen van de functionaliteit worden ook andere factoren in ogenschouw genomen zoals omgeving, afzetmogelijkheden en efficiency.

Hoe passen onderstaande projecten in het baggerprogramma

Om verdere opvolging te kunnen geven aan de voortgang van het baggerprogramma wordt dit verzamelkrediet aangevraagd.

- Baggeren Opgave 2016 bestaat in totaal uit 4 deelgebieden. De huidige krediet-aanvraag betreft een uitvoeringskrediet voor de deelgebieden 1 en 2. Deelgebieden 3 en 4 zijn in voorbereiding. T.z.t. zal op ook hiervoor een uitvoeringskrediet worden aangevraagd.
- Ruim 20 jaar geleden heeft Rijnland Zijkanaal overgenomen van de gemeente Amsterdam en daarmee ook het onderhoud hiervan overgenomen. Net als bij alle andere baggerwerken, moeten we hiervoor een aantal onderzoeken uitvoeren om de exacte scope te bepalen en risico's in beeld te brengen.

	<i>Baggerproject</i>	<i>Type krediet</i>	<i>Indicatie in €</i>
1	Baggeren opgave 2016 – deelgebieden 1 en 2	uitvoeringskrediet	3.225.000,-
2	Baggeren Zijkanaal F	voorbereidingskrediet	300.000,-
	Totaal		3.525.000,-

- Voor Baggeren opgave 2016 is door de verenigde vergadering op 22 april 2015 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 500.000,-. Het nu benodigde uitvoeringskrediet (voor de deelgebieden 1 en 2) bedraagt € 3.225.000 (incl. totale risicoreservering) wat het totaal brengt op € 3.725.000,-. De deelgebieden 1 t/m 4 zijn voor € 5.135.000,- opgenomen in het Meerjarenperspectief 2017-2020 en worden ten laste van de Voorziening baggerwerken gebracht.
- Baggeren Zijkanaal F is opgenomen in de totaalraming "baggeren meerjarenraming" en zal in de Programmabegroting 2017 apart worden benoemd. Deze aanvraag heeft geen consequenties voor de storting in de Voorziening baggerwerken.

Argumenten

1.1 + 2.1 De watergangen van deze 2 projecten zijn niet op orde

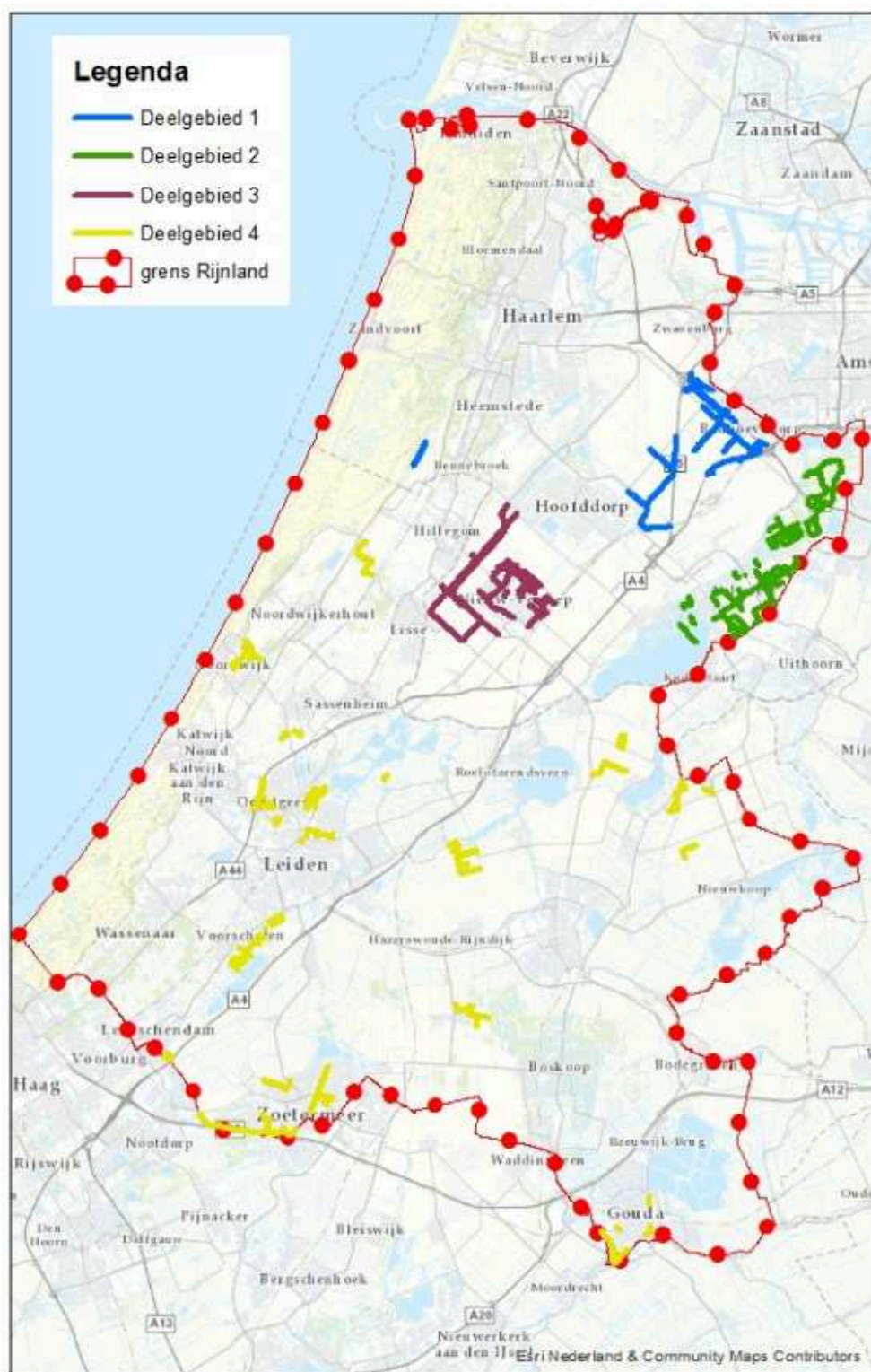
Het uitvoeren van baggerwerkzaamheden is een doelmatig middel, zodat de algemene en/of specifieke gebruiksfuncties van de watergangen weer op orde komen.

Risico's

2.1 NGE's zijn een belangrijk risico

De verwachting is dat Niet Gesprongen Explosieven een belangrijk risico vormen nabij de sluisjes te Halfweg en de daar aanwezige spoorbruggen. Uitvoerig onderzoek naar NGE's is hierdoor een onvermijdelijke maatregel.

Bijlage 1. Opgave 2016

Bijlage 2. Zijkanaal F
Traject Ringvaart van de Haarlemmermeer – Boezemgemaal Halfweg

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 05-07-2016, kenmerk
16.059662,

,

besluit:

In te stemmen met een verzamelkrediet van € 3.525.000,- ten behoeve van:

1. een uitvoeringskrediet voor het Programma Baggeren opgave 2016 –
deelgebieden 1 en 2 van € 3.225.000,-;
2. een voorbereidingskrediet voor Zijkanaal F van € 300.000,-.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 4.05.
Onderwerp	Aanpassing krediet KRW-synergie	
Collegevergadering	16-08-2016	
VV-commissie	Cie V&GW: 07-09-2016	
Portefeuillehouder	M.E.F. Leewis	
Corsanummer	16.066582	
BABS id	4347	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

Besluit om het toegezegde krediet voor KRW2 synergie van € 0,5 miljoen gedurende één jaar (2017) ook in te zetten voor kansen voor de verbetering van waterkwaliteit/ecologie buiten de KRW-waterlichamen.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering:

Besluit om het toegezegde krediet voor KRW2-synergie van € 0,5 miljoen gedurende één jaar (2017) ook in te zetten voor kansen voor de verbetering van waterkwaliteit/ecologie buiten de KRW-waterlichamen.

Context

Het KRW-programma voor de periode 2016-2021 kent drie hoofdlijnen:

- 1) verbetering waterkwaliteit/ecologie geprioriteerde waterlichamen;
- 2) reductie van agrarische emissies;
- 3) verbetering van de niet-geprioriteerde waterlichamen door van lopende kansen te profiteren.

Dit laatste spoor noemen we KRW-synergie. De KRW-plannen voorzien voor KRW-synergie in een inzet van € 1 miljoen p/jaar voor de periode 2016-2021.

In het verzamelkrediet Gezond Water (15.029649) vroegen we op 28 april 2015 een krediet aan voor KRW-synergie van € 0,5 miljoen. Hiervan was € 0,35 miljoen voorbereidingskrediet, € 0,1 miljoen een bijdrage voor baggerwerk in de Polder Bloemendaal en € 0,05 miljoen een bijdrage voor de aanleg van een natuurvriendelijke oever langs de Ringvaart.

Een projectteam inventariseert op het ogenblik de synergie-kansen. Dit team signaleert dat er zich ook synergie-kansen voor waterkwaliteit/ecologie voordoen in wateren buiten de KRW-waterlichamen. Bovendien lijken er zich binnen de niet-geprioriteerde waterlichamen onvoldoende kansen voor te doen om alle beschikbare middelen voor de KRW in te kunnen zetten. Daarom wordt de VV gevraagd om gedurende 1 jaar (2017) toe te staan dat de KRW-synergie gelden ook buiten de KRW-waterlichamen ingezet worden. Na dat jaar volgt een evaluatie hiervan.

Argumenten

1.1 De inzet van gelden buiten de waterlichamen verbetert de waterkwaliteit/ecologie
Rijnland streeft naar een goede waterkwaliteit en ecologie voor al het water. Zowel de waterlichamen, die onder de formele KRW-opgave vallen, als het overige water. De inzet van KRW-synergie gelden op het overige water draagt daarom bij aan de opgave van Rijnland.

1.2 KRW waterlichamen profiteren van de verbetering van de waterkwaliteit/ecologie van het overige water

De waterlichamen profiteren van de verbetering van de ecologie van het overige water. Bijvoorbeeld als de soortenrijkdom van het overige water toeneemt. De verbetering van de kwaliteit van het overige water komt de KRW-opgave sowieso ten goede. Water stroomt en transporteert zo de vervuiling van het overige water naar de waterlichamen. Als het overige water schoon wordt, wordt het waterlichaam ook schoon.

1.3 Het is jammer om gesignaleerde synergie-kansen niet te benutten

De synergie-kansen buitende de KRW zijn een spin-off van het werk van het projectteam. Het zou jammer zijn om deze gesignaleerde kansen niet te benutten. Het benutten van deze kansen sluit goed aan bij het uitgangspunt dat Rijnland haar opgaven integraal oppakt.

Risico's*1.2 Er wordt minder voortvarend aan de KRW opgave gewerkt*

De KRW-synergie gelden zijn primair bedoeld voor de realisatie van de KRW-opgave.

Inzet voor het overige water leidt ertoe dat er minder voortvarend aan de KRW-opgave wordt gewerkt.

Dit risico is te beperken door de volgende criteria te hanteren:

- De KRW-synergie gelden moeten bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de invloedssfeer van een waterlichaam ingezet worden, zodat het waterlichaam maximaal profiteert;
- KRW-synergie gelden worden alleen in het overige water ingezet als de maatregelen nog niet in andere projecten worden opgepakt;
- Van de KRW-synergiegelden moet een significant deel voor de werkelijke KRW-opgave ingezet worden.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 16-08-2016, kenmerk
16.066582,

,

Besluit om het toegezegde krediet voor KRW2 synergie van € 0,5 miljoen gedurende één
jaar (2017) ook in te zetten voor kansen voor de verbetering van waterkwaliteit/ecologie
buiten de KRW-waterlichamen.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 4.06.
Onderwerp	Aanvraag uitvoeringskrediet sloop awzi Hoogmade en awzi Woubrugge	
Collegevergadering	16-08-2016	
VV-commissie	Cie V&GW: 07-09-2016	
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan	
Corsanummer	16.056456	
BABS id	4214	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

besluit voor de sloop van awzi Hoogmade en awzi Woubrugge een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 940.000.

VV-besluitnota

De Verenigde Vergadering

besluit:

1. voor de sloop van awzi Hoogmade en awzi Woubrugge een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen van € 940.000.

CONTEXT

In 2010 is de regiostudie Oude Rijnzone opgesteld. Op basis van deze studie heeft de VV in 2011 besloten om het afvalwater van awzi Hoogmade en awzi Woubrugge af te voeren naar awzi Alphen Kerk en Zanen middels de aanleg van persleidingen en de bouw van een tweetal afvalwatertransportgemalen.

De bovengenoemde werkzaamheden zijn inmiddels gerealiseerd. Wat nog rest is het slopen van beide zuiveringen teneinde de grond te kunnen verkopen. Deze werkzaamheden worden binnen 1 project opgepakt en uitgevoerd. Onderdeel van de huidige projectscope betreft het op verzoek van de gemeente Kaag en Braasem vervangen van een deel van het aanvoerriool tot aan het transportgemaal over een lengte van circa 200 m. De hiermee gepaard gaande kosten worden verrekend met de gemeente, maar zijn wel onderdeel van de kredietaanvraag.

In maart 2016 heeft de VV een voorbereidingskrediet van € 150.000 voor de sloop beschikbaar gesteld. Met het voorbereidingskrediet zijn de benodigde inventariserende (milieu)onderzoeken gedaan en wordt het bestek opgesteld.

Er wordt nu een uitvoeringskrediet aangevraagd van € 940.000, waarmee het totale krediet € 1.090.000 bedraagt. Het uitvoeringskrediet is benodigd om de sloopwerkzaamheden en de vervanging van een deel van het aanvoerriool te kunnen uitvoeren. De kosten die voor rekening komen van de gemeente bedragen € 140.000 incl. BTW. Dit neemt Rijnland op in het krediet, maar deze voorfinanciering wordt direct doorgefactureerd naar de gemeente. De netto-investeringsraming voor Rijnland bedraagt € 950.000 (€1.090.000 minus 140.000).

De sloop van deze 2 zuiveringen is met een B-status in het MJP 2017-2020 opgenomen voor € 750.000. Uitgaande van een afschrijvingstermijn van 25 jaar en een rentepercentage van 2,3, bedragen de kapitaallasten van deze kredietaanvraag inclusief het voorbereidingskrediet in het eerste afschrijvingsjaar (2017) € 59.400. Er is geen sprake van extra overige exploitatielasten. De uit het krediet voortvloeiende exploitatiekosten komen volledig ten laste van de taak zuiveringsbeheer. De consequenties voor de belastingtarieven bedragen minder dan 0,5% van de tarieven 2016.

Conform de Nota vaste activabeleid zal bij eventuele verkoop van de terreinen het verschil tussen opbrengst en boekwaarde ten laste c.q. ten gunste van de exploitatie worden gebracht.

ARGUMENTEN

1.1 Het slopen van beide awzi's vloeit voort uit de al genomen opheffingsbesluiten

Het slopen van de beide awzi's is in lijn met eerder genomen besluiten. De gebouwde afvalwatertransportgemalen voeren het afvalwater al af naar Alphen en de awzi's zijn sinds begin dit jaar buiten gebruik. De op de locaties nog aanwezige ijzerchloride-doseerinstallaties worden voor hergebruik getransporteerd naar awzi Lisse respectievelijk awzi Alphen Kerk&Zanen.

1.2 Opleveren van terreinen

Door de locaties te slopen, kan de herbestemming van deze terrein ter hand worden genomen. Voor het terrein van awzi Woubrugge is een gegadigde waarmee gesprekken worden gevoerd.

Risico's

1.1 De sloop wordt duurder door aantreffen van zaken die niet uit vooronderzoek bleken

De hoogte van deze kredietaanvraag is gebaseerd op een SSK-raming inclusief een risicoreservering op basis van het opgestelde risicodossier. Het percentage risicoreservering t.o.v. de voorziene investeringskosten komt uit op circa 15 %. Dit past in de standaardwerkwijze met risicoreserveringen die in de Commissie(s) van 7 september 2016 zal worden voorgesteld via een presentatie over SSK-ramingen.

Hiermee kunnen de 3 grootste risico's grotendeels worden afgedekt. Als daarnaast meerdere geïdentificeerde risico's optreden of risico's die niet zijn voorzien, zal er mogelijk onvoldoende krediet zijn. Mogelijk, omdat bij een meevallend aanbestedingsresultaat er weer meer kredietruimte beschikbaar is voor het opvangen van tegenvallers. Mogelijke tegenvallers in de top-vijf van kostenverhogende risico's: ondanks uitgevoerd vooronderzoek wordt er een bodemverontreiniging geconstateerd; ondanks de uitgevoerde asbestinventarisatie wordt toch asbesthoudend materiaal aangetroffen; beschadigd raken van kabels en leidingen, optreden van wellen.

1.2 De gemeente kiest voor een andere strategie m.b.t. de vervanging van het aanvoerriool

De gemeente zal voor de start van de aanbesteding een go/no-go geven op het meeliften in ons bestek. Bij een no-go zullen ze de vervanging van het aanvoerriool op een andere wijze zelf oppakken. Een en ander is gekoppeld aan de nog te verwachten resultaten van een uit te voeren camera-inspectie. Indien de gemeente besluit mee te liften met ons bestek zullen hiervoor de benodigde afspraken (financieel en procedureel), voordat tot uitvoering wordt overgegaan, schriftelijk worden vastgelegd.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 16-08-2016, kenmerk
16.056456,

gelet op artikel 99 van de Waterschapswet ,

besluit voor de sloop van awzi Hoogmade en awzi Woubrugge een uitvoeringskrediet
beschikbaar te stellen van € 940.000.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 4.07.
Onderwerp	Meevallers en tegenvallers persgemaal-renovaties	
Collegevergadering	16-08-2016	
VV-commissie	Cie V&GW: 07-09-2016	
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan	
Corsanummer	16.056435	
BABS id	4213	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. een aanvullend uitvoeringskrediet van € 2.150.000,- te verlenen voor de renovaties van de afvalwatertransportgemalen Velsen-Zuid en Velsbroek;
2. de beide kredieten samen te voegen;

en neemt kennis van:

3. meevallers van totaal €900.000,- bij de renovaties van de afvalwatertransportgemalen Papenveer, Warmond en Koudekerk.

VV-besluitnota

De Verenigde Vergadering

besluit:

1. een aanvullend uitvoeringskrediet van € 2.150.000 te verlenen voor de renovaties van de afvalwatertransportgemalen Velsen-Zuid en Velsbroek;
2. de beide kredieten samen te voegen;

en neemt kennis van:

3. meevallers van totaal €900.000 bij de renovaties van de afvalwatertransport-gemalen Papenveer, Warmond en Koudekerk.

Context

Voor de renovatie van het afvalwatertransportgemaal (awtg) Velsen-Zuid is door de VV eerder €2.355.000,- voorbereidings- en uitvoeringskrediet verleend.

Voor de renovatie van het awtg Velsbroek heeft de VV €1.011.000 voorbereidings- en uitvoeringskrediet verleend.

Awtg Velsen-Zuid dateert uit de jaren '30 van de twintigste eeuw en is één van Rijnlands grotere persgemalen. De uitvoering van de renovatie van awtg Velsen-Zuid is in volle gang. Met de renovatie is gestart voordat vanuit assetmanagement aan civieltechnische inspecties is begonnen. Het dak is voor de start van de renovatie wel visueel geïnspecteerd en in orde bevonden. Helaas werd na het strippen van stuclagen duidelijk, dat het dak alsnog vervangen moet worden. Hierbij zit Rijnland bovendien vast aan een dure verplaatsing (wettelijke eis) van een transformatorkast. Het werk loopt bijna een half jaar uit. Ondergronds in het leidingenwerk zijn omleggingen van leidingen nodig. Door dit alles moeten veel meerkosten worden gemaakt.

Gezien de tegenvallers die zijn opgetreden, is extra krediet nodig. Vorig jaar is het project financieel doorgelicht en in orde bevonden (SSK-raming aanwezig, geen overschrijdingen verwacht), maar dat was ruim voordat de technische tegenslag aan het dak zich openbaarde in de voorzomer van dit jaar.

Awtg Velsbroek dateert uit de jaren '80. De renovatie van awtg Velsbroek verkeert nog in de besteksfase. Hoewel het gemaal jonger is dan Velsen-Zuid, wil het projectteam lering trekken uit de renovatie van Velsen-Zuid en niet pas tijdens de werkzaamheden geconfronteerd worden met grote tegenvallers. Daarom gaan extra onderzoeken verricht worden en wordt de eerst geraamde meerwerkreservering nu op voorhand als te laag beschouwd. Aanvullend krediet wordt noodzakelijk geacht.

Argumenten

1.1 Er zijn tegenvallers bij de renovatie van gemaal Velsen-Zuid

Er was een risicoreservering van € 189.000 in de oorspronkelijke kredietaanvraag. Tot op heden zijn de volgende tegenvallers opgetreden:

Onderdeel	Kosten (incl BTW)
Vervanging dak, sloop deel behuizing	€ 400.000
Verplaatsing transformator	€ 250.000
Vertragingskosten en extra engineering	€ 300.000
Meerwerk vuilwaterkelder + elektrische installatie	€ 120.000
Totaal	€ 1.070.000

Vanwege de leeftijd en grootte van het persgemaal is ook in dit uitvoeringsstadium nog een risicoreservering van €500.000 wenselijk om mogelijk optredende risico's het hoofd te bieden. Normaliter is het streven om de risicoreservering sterk terug te schroeven in

de uitvoeringsfase, maar dat is hier onwenselijk. Op de oudere installaties (met name zuiveringstechnische installaties) blijkt vaak een aanzienlijke risicoreservering verstandig als de startsituatie niet goed in beeld was. Over risicoreserveringen (en SSK) bij projecten gaat ook de presentatie in de Commissie van 7 september. Dit brengt het totaal aanvullend benodigd op € 1.570.000 voor de awtg Velsen-Zuid.

1.2 Er zijn extra onderzoeken en reserveringen nodig voor awtg Velserbroek

De meerwerkpost en risicoreservering in de oorspronkelijke kredietaanvraag was laag. Gezien het geleerde bij awtg Velsen-Zuid, is er de wens om preventief:

- een inspectie van de vuilwaterkelder uit te voeren (deze moet hiervoor wel worden drooggezet);
- een cruciale afsluiter te vervangen (die 18 jaar niet gebruikt is). Dit om eventuele vertragingkosten zoveel mogelijk te voorkomen.

Ook is er extra engineering gewenst voor een geurfilter dat hier weliswaar niet verplicht is gesteld, maar vanuit beheer overwegingen wenselijk is.

De kosten van het aanvullend krediet zijn begroot op:

Preventieve werkzaamheden + geurfilter:	€ 230.000
Risicoreservering:	€ 350.000
Totaal:	€ 580.000

1.3 Het extra krediet zal worden opgenomen in de Begroting 2017

Voor awtg Velsen-Zuid is in totaal reeds € 2.355.000 krediet verleend en voor Velserbroek reeds € 1.011.000.

In het MJP 2017-2020 staat de renovatie Velsen-Zuid opgenomen voor €1.441.000 en voor de renovatie Velserbroek is in het MJP 2017-2020 € 926.000 opgenomen.

In de Begroting 2017 worden de geactualiseerde ramingen meegenomen.

Uitgaande van een afschrijvingstermijn van 15 jaar bedragen de kapitaallasten van deze kredietaanvraag in het eerste afschrijvingsjaar (2018) € 191.100.

De uit het krediet voortvloeiende exploitatiekosten komen volledig ten laste van de taak zuiveringsbeheer. De consequenties voor de belastingtarieven bedragen minder dan 0,5% van de tarieven 2016.

De opgetreden meevallers bij de persgemalen Warmond, Papenveer en Koudekerk zorgen voor een investeringsverlaging van €900.000 in 2016. Deze meevallers werden veroorzaakt doordat weinig risico's zijn opgetreden en er een klein aanbestedingsvoordeel was. Het zijn aanzienlijk kleinere persgemalen dan Velsen-Zuid en Velserbroek, waardoor de meevallers niet tegen de tegenvallers opwegen.

2.1 De beide persgemalen worden aangepakt in één IPM-cluster

Rijnland is overgegaan op het Integraal Project Managementmodel (IPM). Hierbij zijn werkzaamheden geclusterd, die onder één projectteam vallen, waarin vijf rollen zijn benoemd: omgevingsmanager, contractmanager, technisch manager, projectmanager en manager projectbeheersing. De renovaties van awzi Velsen, persgemaal Velsen-Zuid en Velserbroek worden door één projectteam uitgevoerd. De kredietopbouw en het projectverloop van awzi Velsen zijn zo complex, dat de VV hierover wellicht apart gerapporteerd wenst te worden. Voor de andere projecten is clustering tot één krediet wenselijk.

Risico's

1.1 Het project wordt duurder omdat er veel risico's optreden die niet of met een kleine kans worden verwacht

Bij een aanvullende kredietverlening inclusief risicoreservering van € 850.000 resteert er een kans van ongeveer 20% dat een nieuwe kredietaanvraag nodig is.

Overblijvende risico's zijn de risico's die nu laag in de 'top-20' staan (bijvoorbeeld door een lage optreedkans) en dus niet zwaar hebben meegeteld in de risicoreservering, maar

toch optreden en dan veel kosten. Of de risico's waaraan in het geheel nog niet gedacht is.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 16-08-2016, kenmerk
16.056435,
gelet op artikel 99 van de Waterschapswet ,

besluit:

1. een aanvullend uitvoeringskrediet van € 2.150.000,- te verlenen voor de renovaties van de afvalwatertransportgemalen Velsen-Zuid en Velsbroek;
2. de beide kredieten samen te voegen;

en neemt kennis van:

3. meevallers van totaal €900.000,- bij de renovaties van de afvalwatertransportgemalen Papenveer, Warmond en Koudekerk.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 4.09.
Onderwerp	Aanvullend krediet renovatie awzi Velsen	
Collegevergadering	23-08-2016	
VV-commissie	Cie V&GW: 07-09-2016	
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan	
Corsanummer	16.054678	
BABS id	4185	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. een aanvullend krediet van € 7.150.000 te verlenen voor de renovatie inclusief vervangen procesautomatisering van awzi Velsen (met een kans van ca. 20% dat er nogmaals een kredietaanvraag nodig is).

VV-besluitnota

De Verenigde Vergadering

besluit:

1. een aanvullend krediet van € 7.150.000 te verlenen voor de renovatie inclusief vervangen procesautomatisering van awzi Velsen (met een kans van ca. 20% dat er nogmaals een kredietaanvraag nodig is).

Context

De awzi Velsen stamt uit 1989 en is sindsdien niet gerenoveerd. Daarmee is het een van de awzi's met achterstallig onderhoud.

De renovatie van awzi Velsen is in 2010 gestart met een optimalisatiestudie, waarbij de verwachting was dat Rijnland de capaciteit voor minstens €10 miljoen moest uitbreiden. Eind 2010 hebben de gemeente Velsen, Hoogheemraadschap van Rijnland en Zeehaven IJmuiden NV de handen ineen geslagen en deze samenwerking was succesvol. De gemeente Velsen heeft voor Rijnland (met flinke financiële bijdrage van Rijnland) extra hemelwater in het stedelijk gebied van Velsen vastgehouden door de aanleg van 21,6 hectare extra infiltratiegebied (afkoppelen). Deze maatregel maakte het uitbreiden van de capaciteit van awzi Velsen, het eindrioolgemaal en de persleiding overbodig.

Tijdens de vroege ontwerpfase van de renovatie is naast de renovatie van de waterlijn, op bestuurlijk niveau de keuze gemaakt voor toepassing van innovatieve methoden Demon en Essde voor de stikstofverwijdering. Verder is ook de vernieuwing van de procesautomatisering in de tijd gelijkgeschakeld met de renovatie. Tenslotte is eind 2014 met spoed het gasveilig maken van de vergistingsinstallatie (ATEX) ingevlogen vanuit het gasveiligheidsproject naar het lopende renovatieproject.

Voor de renovatie van de awzi Velsen zijn door de verenigde vergadering de volgende voorbereidings- en uitvoeringskredieten beschikbaar gesteld:

Datum	Type	Bedrag (€)
16-11-2011	Voorbereidingskrediet	700.000
18-06-2014	Uitvoeringskrediet (Demon/Essde)	1.700.000
18-06-2014	Uitvoeringskrediet (ATEX)	2.550.000
28-01-2015	Uitvoeringskrediet (waterlijn + procesautomatisering)	15.006.000
Totaal		19.956.000

De uitvoering van de renovatie is ongeveer op de helft. Er zijn een aantal ingeschatte risico's daadwerkelijk opgetreden, er is een aantal tegenvallers ten opzichte van de ingeschatte staat van onderhoud en er is veel ongelukkige samenloop van omstandigheden. Er worden veel meerkosten gemaakt. Dit geldt zowel voor renovatie van de waterlijn, als voor de sliblijn incl. gasveiligheid, als voor de procesautomatisering. Daarvoor is de risicoreservering ingezet. Gezien de hoeveelheid werk die nog moet worden gerealiseerd (met ook de risico's van dien), is een extra krediet nodig. Anders moet bij de eerstvolgende tegenslag de renovatie stilgelegd worden, hetgeen tot hoge extra kosten leidt.

In de VV-Beeldnota "Rapportage over het Organisatie Verbeter Plan", behandeld in de VV van 27 januari 2016, is melding gemaakt van het feit dat er twijfel was of het verleende krediet voor de renovatie van awzi Velsen zou voldoen. Voor een enkel project binnen Afvalwaterketen volgt nog een dergelijke aanvullende kredietaanvraag.

Argumenten

1.1 De gemaakte keuzen hebben geleid tot meerwerk (en leereffecten)

Focus vroege ontwerpfasen was minder op startsituatie in beeld, en meer op verlagen levensduurkosten. Ten tijde van de start van de renovatie was Rijnland aan het kennismaken met assetmanagement. Als belangrijk nieuw leerpunt werd gewerkt met levensduurkosten en inzicht in de effecten van investeringskeuzen op de exploitatie. Het akkoord met gemeente Velsen heeft niet alleen een lagere investering opgeleverd (geen bouwwerken voor uitbreiding), maar ook blijvend lagere exploitatiekosten. Ook bij de rest van het ontwerpen heeft het verlagen van exploitatiekosten de hoofdrol gespeeld. Zodoende zijn de innovatieve technieken met laag energie- en chemicaliëngebruik in beeld gekomen. Wat daardoor veel te weinig aandacht heeft gekregen in de vroege ontwerpfasen is het in beeld brengen van de startsituatie. Nog los van het feit dat Rijnland pas in 2015 inspecties van awzi's structureel heeft opgezet en voor civiele assets nog aan het opzetten is. En nog los van het feit dat vanwege procesvoering, waaronder het in leven houden van de miljarden bacteriën in de zuiveringsbassins, niet alles zomaar te inspecteren is.

Vanuit de onbekendheid met de startsituatie komt er steeds meerwerk bij, zelfs nu we midden in de uitvoering zitten. De staat van de awzi is veel slechter dan ingeschat, en ook nog slechter dan ten tijde van bestek- en contractvorming is ingeschat: afsluiters die wel werken maar het onder druk begeven, andere bewegende delen, staat van het beton, elektrische installatie, etc.

Keuze voor innovatieve methoden geeft meer risico's dan alleen de onzekere effectiviteit.

Bij de keuze voor de innovatieve methoden Demon en Essde is met de VV het risico besproken dat deze innovatieve methoden onvoldoende effluentkwaliteit kunnen opleveren (zie ook het laatste risico in dit voorstel). Andere bijkomende consequenties van innovatieve installatiedelen zijn inmiddels ook gebleken, namelijk de tegenvallende aansluiting op de rest van de installatie en tegenstellingen tussen adviesbureaus over de innovatieve onderdelen. Dit levert meerwerk op. Het werken met gepatenteerde onderdelen levert een extra adviesbureau en extra contract op. Dit geeft extra complexiteit en leidde mede tot stapeling van deelprojecten (met de hieronder beschreven nadelen).

Met het stapelen van de vier deelprojecten is een domino-effect ontstaan. Het stapelen van de procesautomatiseringsopgave en de gasveiligheidsopgave op de renovatie paste 100% in de al tiental jaren gegroeide Rijnlandse traditie om renovaties van awzi's bij voorkeur 'totaalrenovaties' te laten zijn. Met op Velsen één extra handicap: er zou een volgtijdelijke uitvoering van deelprojecten moeten zijn. Gasveiligheid het eerst, met hoge spoed, daarna zou de Demon snel moeten gaan proefdraaien omdat enten van de bacteriën van de Essde vanuit de Demon pas maanden later kan. En bij voorkeur zou de werking van Essde in een proeftijd moeten worden vastgesteld waarna de waterlijnrenovatie pas zou volgen. Deze geplande volgtijdelijkheid (plus werken met aantal gepatenteerde onderdelen) heeft geresulteerd in verschillende contractvormen, aannemers en bijbehorende adviesbureaus. Wijzigingen in één deelproject veroorzaken vertragingen en meerkosten in de andere deelprojecten. Dit zal zich vanwege de onderlinge afhankelijkheden komend jaar nog meermalen voordoen. Bovendien worden (de kosten van) risico's hierdoor vaak van de marktpartijen richting Rijnland geschoven. Door uitloop moeten ook tijdelijke installaties om de maatwerk-effluenteisen te halen, steeds langer gehuurd worden.

De vele wijzigingen in het renovatiebestek zorgen tevens voor veel wijzigingen in de procesautomatisering, wat kosten met zich meebrengt. Door de modernisering van de installatie zijn meer regelpunten (I/O's ofwel Input/Output stuursignalen) nodig, wat voor meerkosten zorgt. Daarnaast is een benoemd risico het opheffen van kinderziekten in de PA/CPK. Dit risico zal afnemen bij latere projecten, maar voor Velsen, Leiden ZW en Alphen Noord kunnen er nog leermomenten zijn die doorwerken in de uitvoering.

Er is tussentijds geleerd van de gemaakte keuzen. Dit uit zich in extra acties, zoals het preventief onderzoeken en vervangen van onderdelen, waardoor echter hogere kosten worden gemaakt dan in originele reserveringen voor benoemde risico's stonden. Een voorbeeld hiervan is dat cruciale afsluiters op voorhand worden besteld en vervangen om risico's op verdere vertraging zoveel mogelijk te voorkomen of te minimaliseren.

Het projectteam is sterk uitgebreid, waardoor er steeds meer capaciteit is om risico's te actualiseren en beheersmaatregelen te nemen om risico's uit te sluiten. De regie op het samenspel van de vier deelprojecten is versterkt.

Tenslotte zal een externe audit worden gehouden op dit project in de komende twee maanden en het project zal ook in de interne Rijnland-brede onderzoeken van Concerncontrol naar projectbeheersing worden doorgelicht. De audit van project Velsen is ook bedoeld om verbeterlessen te trekken voor projectbeheersing in brede zin en passend bij de doelstellingen van onze organisatieontwikkeling. Uiteraard zullen de leer- en verbeterpunten doorwerken in de verdere uitvoering van het project (en in toekomstige projecten), maar de stand van zaken laat het helaas niet toe dat de kredietaanvraag wacht op de resultaten van deze audits.

1.2 De risicoreservering is vrijwel volledig gebruikt

Er was een risicoreservering van ca. € 1.000.000 totaal in de oorspronkelijke kredietaanvragen.

In het project zijn de volgende mee- en tegenvallers opgetreden:

- Meevallers:
 - Aanbestedingsvoordeel van de waterlijn: € 1.500.000
 - Schrappen extra ijzersulfaatdoserings: € 200.000
- Tegenvallers:
 - Extra kosten ATEX: € 1.800.000
 - Extra kosten slibafvoer en slibontwatering € 500.000
 - Meerwerk Demon € 200.000
 - Vertragingskosten waterlijn € 200.000

De netto tegenvallerskosten zijn uit de risicoreservering gefinancierd.

De 1,8 mln euro aanvulling van het Atex-deel is al aan het bestuur is toegelicht in mei 2015 (en in burap april 2016). Daarbij hebben we aangegeven dat hierdoor vrijwel geen risicoreservering voor de rest van het project overbleef. De overige tegenvallers zijn opgetreden tussen eind 2015 en nu.

1.3 Het extra krediet is nodig om nieuwe tegenslagen het hoofd te bieden

De extra kredietaanvraag is voor €5.300.000 gevuld met tegenvallers die we voorzien, met trefzekerheid (kans dat hiervoor nogmaals een kredietaanvraag nodig is) van 50%.

Omschrijving	Kosten	PA	Waterlijn	Atex	Demon
	Totaal	Uitgesplitst naar deelproject			
Er komen meer in/uitvoerpunten procesautomatisering bij met als gevolg vertragingen en meerkosten.	€ 550.000	€550.000			
Er worden voor komende maanden extra maatregelen door RWS opgelegd om de maatwerk-effluenteisen te halen (€ 300.000-€ 500.000 voor onder andere huur van tijdelijke beluchters).	€ 400.000		€ 400.000		
De inzet van extra slibtransporten en slibontwatering (resterend)	€ 150.000		€ 150.000		
Extra werkzaamheden waterlijn en verdragingskosten	€ 600.000		€ 600.000		
Schoonmaakkosten zuivering	€ 150.000		€ 30.000	€ 120.000	
Meer aanpassingen Demon en Essde	€ 250.000				€ 250.000
Extra uren directievoering en toezicht	€ 200.000		€ 90.000	€ 70.000	€ 40.000
Extra engineering	€ 200.000		€ 200.000		
Omleggen kabels en leidingen eigen terrein	€ 200.000		€ 75.000	€ 120.000	€ 5.000
Diverse bouwkosten**	€ 195.000		€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000
Risico >50% m.n afsluiters. Er is nog driemaal een werkfase-overgang waarbij belangrijke afsluiters kunnen falen. Preventief vervangen van afsluiters of reactief vervangen + verdragingsstijd. Per keer kost dit tussen € 200.000 en € 400.000.	€ 1.150.000		€ 985.000	€ 100.00	€ 65.000
Risicoreservering kans <50% van optreden**	€ 885.000		€ 295.000	€ 295.000	€ 295.000
Risico verdragings effect bouwrente**	€ 370.000		€123.000	€123.000	€124.000
Totaal	€ 5.300.000	€ 550.000	€ 3.013.000	€ 893.000	€ 844.000

**Betreft evenredige verdeling over gehele cluster.

Daarnaast is er nog een risicoreservering van ca €1.850.000 nodig, voor risico's die onvoorzien zijn of met een kleinere kans van optreden: dan is de kans dat nogmaals extra krediet moet worden aangevraagd, gedaald tot ca. 20%.

Er wordt gekozen om voor alle vier de deelprojecten de risicoreservering relatief hoog te houden voor een uitvoeringsfase (passend bij 80% trefzekerheid), omdat alle vier de deelprojecten relatief veel risico's kennen, ook Atex en Demon die al vergevorderd zijn. Atex vanwege de hoge gestelde kwaliteitseisen; Demon vanwege het innovatieve karakter.

1.4 Het extra krediet zal worden opgenomen in de Begroting 2017

In het MJP 2017-2020 staat de renovatie Velsen opgenomen voor €18.205.000. De vervanging procesautomatisering Velsen is voor €2.175.000 in het MJP opgenomen. De bedragen zullen worden verhoogd tot €22.955.000 en (voor procesautomatisering) €2.273.000 in de Begroting 2017.

Uitgaande van een rente van 2,3%, bedragen de kapitaallasten van deze kredietaanvraag in het eerste afschrijvingsjaar (2018) € 470.900. De uit het krediet

voortvloeiende exploitatiekosten komen volledig ten laste van de taak zuiveringsbeheer. De consequenties voor de belastingtarieven zijn als volgt:
Zuiveringsheffing € 0,317 per vervuilingseenheid.

Risico's

1.1 Kans dat er nog een tweede aanvullende kredietaanvraag nodig is

Er resteert een kans van ongeveer 20% dat een nieuwe kredietaanvraag nodig is. Hoewel het onwenselijk wordt geacht dat projecten die reeds een aanvullend krediet behoeven nogmaals meer budget nodig hebben, komt dit juist relatief vaak voor. Met deze projecten is vaak echt iets aan de hand (voorbeelden: de startsituatie was niet goed in beeld, de kennis over het project of de gespecialiseerde markt zit niet goed bij Rijnland, of er is sprake van een zeer lastige omgeving). In geval van awzi Velsen wegen vooral zwaar dat de startsituatie niet goed in beeld was, de complexiteit en onderlinge samenhang en het domino-effect van vier deelprojecten .

De extra risicoreservering op basis van een 80%-trefkans houdt in, dat het ook mee kan vallen. Er is een goede kans dat we krediet overhouden.

1.2 Slechtere resultaten dan verwacht van de innovatieve technieken

Zoals in 2014 en 2015 aan de VV is gemeld, is er aan het einde van het renovatieproject nog het risico, dat de gekozen innovatieve technieken Demon en Essde niet zorgen voor het halen van de effluenteisen. In dat geval moeten zandfilters worden nageschakeld. Dit kost, afhankelijk van de afwijking van de effluenteisen, naar verwachting 1 tot 2,5 mln euro aan plaatsingskosten en daarnaast een blijvende exploitatiekostenverhoging door toediening van chemicaliën en extra beheers- en onderhoudsinzet.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 23-08-2016, kenmerk
16.054678,
gelet op artikel 99 van de Waterschapswet ,

besluit:

1. een aanvullend krediet van € 7.150.000 te verlenen voor de renovatie inclusief vervangen procesautomatisering van awzi Velsen (met een kans van ca. 20% dat er nogmaals een kredietaanvraag nodig is).

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 4.10.
Onderwerp	Kredietaanvragen voor de voorbereiding en realisatie van EEP-projecten tussen 2016 en 2018.	
Collegevergadering	23-08-2016	
VV-commissie	Cie BOD: 07-09-2016	
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan	
Corsanummer	16.062005	
BABS id	4279	
Bijlagen	Bijlage: NvW EEP Kredietaanvragen	

(concept) De verenigde vergadering

Besluit:

1. Een clusterkrediet beschikbaar te stellen van € 3.000.000 incl. BTW voor voorbereiding en uitvoering van de eerste EEP-projecten.

VV-besluitnota

De Verenigde Vergadering:

Besluit:

1. Een clusterkrediet beschikbaar te stellen van € 3.000.000 incl. BTW voor voorbereiding en uitvoering van de eerste EEP-projecten.

Context

In de D&H van 21 juni 2016 is het "Concept Energie Efficiency Plan 2017-2020" behandeld. Hierin is geschetst hoe Rijnland met de voorgestelde maatregelen de duurzame energiedoelen in 2020 kan behalen (zie bijlage 2+3). Het EEP is een uitwerking van het, in de verenigde vergadering van april 2016, vastgestelde energiebeleid. De eerste EEP-projecten staan gereed voor realisatie in de jaren 2017 en 2018 vandaar dat nu een eerste clusterkrediet wordt voorgelegd van € 3.000.000. Dit is uitvoeringskrediet voor twee verschillende projecten: Een deel (€50.000) is voor het draaiend zonnepaneel hoofdkantoor en een deel is uitvoeringskrediet €2.950.000 voor aanleg van project 1, zonneweide AWZI Katwijk incl. BTW. Het betreft de volgende projecten of deelnames waarvoor een krediet wordt aangevraagd (zie ook bijlage 1):

	Energieopwekking
1	Zonneweide awzi Katwijk
2	Pilot zonnepanelen Hoofdkantoor

Deze investering is opgenomen in de raming van het Energie Efficiëntie Plan. In het Meerjarenperspectief 2017-2020 is voor het EEP in totaal € 17.000.000,- geraamd.

Argumenten

1.1 Duurzaamheid is één van de vijf bestuurlijke thema's

Duurzame energie is één van de pijlers van het Rijnlandse duurzaamheidsbeleid. Rijnland gaat investeren in maatregelen die de energie-efficiency verbeteren. Aan de hand van business cases zal besloten worden om wel of niet te starten met energiebesparings- of opwekkings-projecten. In het MJP 2016-2019 is afgesproken dat Rijnland in de periode 2016-2020 € 17.000.000 beschikbaar stelt. Voor energiebesparing € 8.000.000 en voor energieopwekking € 9.000.000.

Risico's

1.1 Het verkrijgen van subsidie (SDE-regeling) voor zonne-energie is niet gegarandeerd

Er is één SDE-pot voor alle vormen van duurzame energie. De SDE-financiering wordt in fases opengesteld. In de eerste fase wordt er een laag bedrag per kWh beschikbaar gesteld. In de latere fases (2-4) wordt de regeling opengesteld voor duurzame energieprojecten die minder rendabel zijn. Hierdoor krijgen de technieken die het minste geld nodig hebben per kWh voorrang. (Uit de voorjaarsronde 2016 bleek dat slechts ongeveer 25% van aanvragen voor zonneweides gehonoreerd is.) In de praktijk blijkt vaak dat na fase 2 de SDE-subsidie pot leeg is. Beheersmaatregel: er wordt een lagere subsidie aangevraagd, waarop een hogere kans is op toekenning. Voor de aanvraag SDE+ moet een haalbaarheidsstudie toegevoegd worden, onderdeel hiervan is een plan voor de financiering. Als er al volledig krediet aanwezig is, is de kans op toekenning van de subsidie aanzienlijk groter. Indien geen subsidie wordt toegekend, zal het besluit om de zonneweide aan te leggen ter heroverweging worden voorgelegd.

1.2 Aanvullend investeringskrediet niet onmogelijk

Gezien de mate van onzekerheid in de investeringsraming van de eerste Rijnlandse zonneweide, is het niet uit te sluiten dat een aanvullend investeringskrediet in de toekomst

ingediend wordt. Beheersmaatregel: Rijnland werkt aan de continue verbetering van de raming.

Bijlage 1

1. Zonneweide awzi Katwijk

De zonneweide in Katwijk zal een belangrijke stap zijn in de realisering van onze ambities t.a.v. opgewekt energie. Er is een braakliggend terrein van ongeveer 2 ha beschikbaar naast de AWZI Katwijk en in eigendom van Rijnland. De zonneweide Katwijk zal voor 30% voorzien in de energie behoefte van onze grootste energiegebruiker AWZI Katwijk. Alle opgewekte energie kan direct gebruikt worden op de AWZI en wordt niet terug geleverd aan het net. Voor de zonneweide is het volledige benodigde bedrag voor de uitvoering aangevraagd (2,95 milj.), zodat bij aanvraag van de SDE+-subsidie aangetoond kan worden dat het volledig investeringsbedrag aanwezig is (risico-vermindering). Dit uitvoeringskrediet is een globale raming en kan in de toekomst nog aangepast worden.

2. Pilot zonnepanelen Hoofdkantoor

Een Solar Tracking systeem (richt zich actief op de zon) is een systeem met een hoge PR-waarde. Om aan te geven dat Rijnland duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan, wordt een Solar Tracking systeem voor het hoofdgebouw gesitueerd. Plaatsing van zonnepanelen op het dak van het hoofdkantoor is niet mogelijk i.v.m. de constructie. Dit dynamische alternatief geeft een hogere opbrengst dan een statisch systeem. Deze Solar Tracking is een pilot. Bij goede ervaringen kan het ook op andere locaties worden ingezet waar weinig ruimte beschikbaar is.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 23-08-2016, kenmerk
16.062005,
gelet op artikel 99 van de Waterschapswet,

Besluit:

1. Een clusterkrediet beschikbaar te stellen van € 3.000.000 incl. BTW voor voorbereiding en uitvoering van de eerste EEP-projecten.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV-Nota van wijziging

Onderwerp	Kredietaanvragen voor de voorbereiding en realisatie van EEP-projecten tussen 2016 en 2018		
Vergaderdatum	21 september 2016	Agendapuntnummer	4.10
D&H-vergadering	23 augustus 2016		
VV-commissie	Bestuur, Organisatie en Dienstverlening	Datum commissie	7 september 2016
Portefeuillehouders	J.C.H. Haan M.W.F. Leewis		
Corsanummer	16.081950		

Context

In de VV-commissie BOD is het voorstel "Kredietaanvragen voor de voorbereiding en realisatie van EEP-projecten tussen 2016 en 2018" behandeld.

1. De vraag is gesteld om de opbrengst van de zonnepanelen inzichtelijk te maken.
2. Een stuk tekst in de Context vervalt.
3. Programma EEP: voornemen om een Infoavond te organiseren waarbij tevens de voortgang van de EEP-projecten wordt toegelicht.

Nota, Paginanummer	Wijziging
1. vraag	De zonneweide bij de a.w.z.i. Katwijk levert een jaaropbrengst van 1.350.000 kWh. Dat komt overeen met zo'n 30% van het toekomstige energieverbruik (na oplevering beluchting) van de a.w.z.i.
2. tekst, blz. 2	De volgende tekst in de Context vervalt: In de D&H van 21 juni 2016 is het "Concept Energie Efficiency Plan 2017-2012" behandeld. Hierin is geschetst hoe Rijnland met de voorgestelde maatregelen de duurzame energiedoelen in 2020 kan behalen (zie bijlage 2 + 3)
3. Toelichting	Eind 2016 – begin 2017 wordt een EEP Infoavond georganiseerd om de stand van zaken met de verenigde vergadering te bespreken.

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota		
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer	4.12.
Onderwerp	Actualisatie normenkader 2016 t.b.v. rechtmatigheid(-scontrole)		
Collegevergadering	16-08-2016		
VV-commissie	Cie BOD: 07-09-2016		
Portefeuillehouder	H. Pluckel		
Corsanummer	16.054345		
BABS id	4180		
Bijlagen	Bijlage: Normenkader 2016		
	Bijlage: Overzicht wijzigingen Normenkader 2016 t.o.v. Normenkader 2015		

(concept) De verenigde vergadering

besluit het geactualiseerde normenkader 2016 ten behoeve van de rechtmatigheid(-scontrole) vast te stellen

VV-besluitnota

De Verenigde Vergadering:

Besluit:

De Verenigde Vergadering besluit het geactualiseerde normenkader 2016 ten behoeve van de rechtmatigheid(-scontrole) vast te stellen.

Context

Op grond van het Controleprotocol Rijnland dient Rijnland te beschikken over een normenkader. Dit is een overzicht van alle relevante externe en interne wet- en regelgeving die de accountant betreft bij zijn controle op de (financiële) rechtmatigheid. Jaarlijks wordt het normenkader geactualiseerd aan de gewijzigde wet- en regelgeving. Het Rijnlandse normenkader sluit aan op het door de Unie van Waterschappen opgestelde model normenkader.

Argumenten

Rijnland moet voldoen aan externe en interne wet- en regelgeving

In verband hiermee wordt een normenkader met externe en interne wet- en regelgeving opgesteld. De accountant beoordeelt de rechtmatigheid van de jaarrekening onder andere aan de hand van het normenkader. De volledige teksten van de in het normenkader opgenomen wet- en regelgeving zijn op internet te vinden op www.wetten.overheid.nl respectievelijk www.rijnland.net/regels/regelgeving.

Het bestaande normenkader is verouderd

Het bestaande normenkader 2015 is op 23 september 2015 vastgesteld door uw vergadering. Sindsdien is er wet- en regelgeving bijgekomen of niet meer van toepassing. Ook kan het zijn dat wet- en regelgeving bij nader inzien niet onder de financiële rechtmatigheid valt. Door de Unie van Waterschappen is een model normenkader opgesteld dat door Rijnland zo veel mogelijk wordt gevolgd. Elk jaar wordt het model geactualiseerd. In het normenkader is alleen de van belang zijnde financiële externe en interne wet- en regelgeving opgenomen. De wijzigingen ten opzichte van het normenkader 2015 zijn opgenomen in een apart overzicht dat als bijlage is toegevoegd aan dit voorstel.

Herziening van het normenkader is noodzakelijk voor de accountantscontrole 2016

De accountant zal als onderdeel van zijn verklaring bij de jaarrekening een oordeel geven over de rechtmatigheid. Daarvoor dient Rijnland inzichtelijk te maken welke wet- en regelgeving in de accountantscontrole moet worden betrokken. Dat gebeurt door middel van het vaststellen van een normenkader. Door herziening van het huidige normenkader aan de geldende wet- en regelgeving, waarbij gebruik wordt gemaakt van het model van de Unie van Waterschappen, is de basis voor de accountantscontrole van de jaarrekening 2016 weer actueel.

Risico's

Het niet actualiseren van het normenkader kan leiden tot het niet voldoen aan de vereiste rechtmatigheid

Dit kan leiden tot nadelige (financiële) gevolgen en het mogelijk niet verkrijgen van een volledig goedkeurende verklaring van de accountant bij de jaarrekening.

Het opnemen van de "Nota inkoop- en aanbestedingsbeleid Rijnland" verhoogd het risico op onrechtmatigheid

Evenals in voorgaande jaren is, gelet op de risico's en het belang van het inkoopproces en in het verlengde van wettelijke Europese en nationale aanbestedingsrichtlijnen, de "Nota inkoop- en aanbestedingsbeleid Rijnland" opgenomen in het normenkader. Op grond van het Controleprotocol Rijnland is dat formeel niet vereist.

Door het opnemen in het normenkader is het risico dat de accountant geen volledige goedkeurende verklaring afgeeft op het gebied van rechtmatigheid groter, dan wanneer de nota niet in het normenkader zou zijn opgenomen.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 16-08-2016, kenmerk
16.054345,
gelet op artikelen 108 en 109 van de Waterschapswet,

besluit het geactualiseerde normenkader 2016 ten behoeve van de
rechtmatigheid(-scontrole) vast te stellen

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

**Inventarisatie hoogheemraadschap van Rijnland
van de externe en interne wet- en regelgeving**

Externe wet- en regelgeving	Interne regelgeving	Vast-ge-steld door:
Europees		
Aanbestedingsrichtlijn leveringen, diensten en werken (richtlijn 2004/18/EG) (tot 18 april 2016)		
Richtlijn 2014/23/EU betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten (in werking m.i.v. 18 april 2016)		
Richtlijn 2014/24/EU betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en houdende intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (in werking m.i.v. 18 april 2014)		
Richtlijn betreffende bestrijding van betalingsachterstand bij handelstransacties (richtlijn 2011/7/EU)		
Btw-richtlijn - richtlijn betreffende het gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (richtlijn 2006/112/EG), Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)		
De-minimisverordening (verordening (EU) Nr. 1407/2013)		
Algemene groepsvrijstellingsverordening (verordening EU Nr. 651/2014)		
De-minimisverordening voor de landbouwproductiesector (verordening EU Nr. 1408/2013)		
MKB Landbouwvrijstellingsverordening - ABER (verordening EU Nr. 702/2014)		
Catalogus Groenblauwe Diensten		
Nationaal		
Algemeen		
Algemene wet bestuursrecht	Verordening Nadeelcompensatie Rijnland 2015	VV
Besluit proceskosten bestuursrecht	Keur Rijnland 2015	VV
Burgerlijk wetboek	Handhavingsnota eigendommenbeheer Rijnland (2006) - Tarieventabel gebruik Rijnlandse eigendommen (2011) - Tarieventabel gebruik Rijnlands vastgoed 2015 t/m 2017 (2015) Model voor opstalvergoedingen (2007)	D&H
Besluit tarieven openbaarheid van bestuur		
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)		
Uitvoeringsbesluit WNT		
Mededingingswet		
Pachtprijzenbesluit 2007		
Ruimtelijk (bestuurs)recht		
Wet ruimtelijke ordening		
Besluit ruimtelijke ordening		
Wet inrichting landelijk gebied		
Onteigeningswet		
Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten		
Wet gemeenschappelijke regelingen		
Milieu		
Wet milieubeheer		
Visserijwet 1963		

Inventarisatie hoogheemraadschap van Rijnland van de externe en interne wet- en regelgeving		
Verkeer en vervoer		
	Vaarwegenverordening Rijnland 2013	VV
	Verordening sluis- en bruggelden Rijnland 2005	VV
Belastingen		
Waterschapswet	Verordening Watersysteemheffing Rijnland 2016 (2015)	VV
Waterschapsbesluit	Verordening Verontreinigingsheffing Rijnland 2016 (2015)	VV
Waterwet	Verordening Zuiveringsheffing Rijnland 2016 (2015)	VV
Waterbesluit	Legesverordening Rijnland 2014 (2013)	VV
Waterregeling		
Algemene wet inzake rijksbelastingen		
Uitvoeringsregeling Algemene wet inzake rijksbelastingen 1994		
Invorderingswet 1990		
Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990		
Wet waardering onroerende zaken		
Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet waardering onroerende zaken		
Kostenwet invordering rijksbelastingen		
Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009		
Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen		
Regeling diplomatieke en internationale vrijstellingen waterschapsbelastingen		
Wet wederzijdse bijstand in de Europese Unie bij de invordering van belastingsschulden en enkele andere schuldvorderingen 2012		
Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelastingen		
Financiën		
Wet financiering decentrale overheden (FiDO)	Nota vaste activabeleid (2013)	VV
Regeling schatkistbankieren decentrale overheden	Nota reserves en voorzieningen (2012)	VV
Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden	Controleverordening hoogheemraadschap van Rijnland (2008)	VV
Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden	Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Rijnland (2009)	VV
Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden	Budgethoudersregeling Rijnland 2015 (2015)	D&H
Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen	Treasurystatuut (2014)	D&H
Wet houdbare overheidsfinanciën		
Wet op de omzetbelasting 1968		
Uitvoeringsbeschikking omzetbelasting 1968		
Wet op de vennootschapsbelasting 1969		
Wet op de belastingen van rechtsverkeer		
Wet op de accijns		
Wet belastingen op milieugrondslag		
Uitvoeringsbesluit belastingen op milieugrondslag		
Uitvoeringsregeling belastingen op milieugrondslag		
Personeel en organisatie		
Pensioenwet	Sociaal statuut (2010)	VV
Werkloosheidswet	Sectorale Arbeidsvoorwaarden Waterschapspersoneel, Deel 1 (bindende regelingen), versie 3 december 2015 (m.i.v. jaar 2016)	D&H
Ziektewet	Verordening vergoedingen en tegemoetkomingen leden en fracties algemeen bestuur van het hoogheemraadschap van Rijnland (2012)	VV

Inventarisatie hoogheemraadschap van Rijnland van de externe en interne wet- en regelgeving		
Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers	Regeling vergoeding niet VV-leden vaste commissies VV (2009)	VV
Wet financiering sociale verzekeringen		
Wet kaderregeling VUT overheidspersoneel		
Wet op de loonbelasting 1964		
Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen		
Zorgverzekeringswet		
Wet arbeid en vreemdelingen		
Wet structuur uitvoerorganisatie werk en inkomen		
Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag		
Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965		
Uitvoeringsregeling loonbelasting 2011		
Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)		
Wet inkomstenbelasting 2001		
Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen		
Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten		
Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten		
Pensioenreglement Stichting Pensioenfonds ABP		
Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (DBA)		
Fiscale vereenvoudigingswet 2010		
Inkoop en aanbestedingen		
Aanbestedingswet 2012	Inkoop- en aanbestedingsbeleid hoogheemraadschap van Rijnland 2013 + Beslisboom 2016 (drempelbedragen)	D&H
Aanbestedingsreglement werken 2012 (ARW)		
Gids Proportionaliteit		
Subsidies		
INTERREG-programma North West Europe (NWE)	Algemene Subsidieverordening (2010)	VV
INTERREG-programma North Sea Region (NSR)	Subsidieverordening baggerkosten Rijnland (2012)	VV
INTERREG-Europe	Verordening subsidies natuurvriendelijke oevers en vispaaiplaatsen (2014)	VV
Projectstimuleringsregeling Interreg V		
Regeling co-financiering Interreg IIIA		
Uitvoeringswet EFRO		
Uitvoeringsregeling EFRO programmaperiode 2014-2020		
Regeling bijzondere subsidies waterkeren en water beheren		
Regeling subsidies hoogwaterbescherming 2014		
Tijdelijke regeling eenmalige uitkering stedelijke synergieprojecten kaderrichtlijn water		
Subsidieregeling ESF 2007-2013		
Subsidieregeling ESF 2014-2020		
Gemeenschappelijke regelingen / Samenwerkingen		
Gemeenschappelijke Regeling AQUON 2011		
Overeenkomst van kosten voor gemene rekening ter voorkoming van schade aan waterstaatswerken veroorzaakt door muskus- en beverratten hoogheemraadschappen Hollands Noorderkwartier, Delfland, Schieland en de Krimpenerwaard, Rijnland, de Stichtse Rijnlanden en Amstel, Gooi & Vecht		
Gemeenschappelijke Regeling Slibverwerking 2009		

Inventarisatie hoogheemraadschap van Rijnland van de externe en interne wet- en regelgeving		
Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland 2016		
Delegatiebesluit Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland		
Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis		
Waterakkoorden		
Waterakkoord Rijnland-Delfland 2010		
Waterakkoord kleinschalige watertoevoervoorzieningen Midden-Holland (2005)		
Waterakkoord Hollandsche IJssel en Lek (2005)		
Waterakkoord voor het Noordzeekanaal en Amsterdam-Rijnkanaal 2013		
Waterakkoord Sluis Bodegraven 2015-2024		
Waterakkoord Rijnland – Amstel, Gooi en Vecht (2009)		

Bij het onderdeel interne regelgeving betreffen de jaartallen tussen haakjes het laatste jaartal van wijziging.

Wijzigingen in lijst externe wet- en regelgeving (waterschappen) 2016 (nr. 16.062891)
ten opzichte van Normenkader 2015 (versie d.d. 22 juli 2015)

Toegevoegd		
Naam externe wet- en regelgeving	Rubriek	
Catalogus Groenblauwe Diensten	Europees	
Wet houdbare overheidsfinanciën	Financiën	
Wet op de vennootschapsbelasting 1969	Financiën	
Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (DBA)	Personeel en organisatie	
Waterakkoord Sluis Bodegraven 2015-2024	Waterakkoorden	
Verwijderd		
Naam externe wet- en regelgeving	Rubriek	Reden
Belemmeringenwet privaatrecht	Algemeen	Is niet financieel
Waterakkoord Bodegraven 2007	Waterakkoorden	Is vervangen
Gewijzigd		
Naam externe wet- en regelgeving	Reden	
Richtlijn 2014/23/EU betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten (<i>m.i.v. 18 april 2016</i>)	Treedt in werking m.i.v. 18 april 2016	

Wijzigingen in lijst interne regelgeving (waterschappen) 2016
ten opzichte van Normenkader 2015 (versie d.d. 22 juli 2015)

Toegevoegd		
Naam interne regelgeving	Rubriek	
Keur Rijnland 2015	Algemeen	
Verordening Watersysteemheffing 2016 (2015)	Belastingen	
Verordening Verontreinigingsheffing 2016 (2015)	Belastingen	
Verordening Zuiveringsheffing Rijnland 2016 (2015)	Belastingen	
Sectorale Arbeidsvoorwaarden Waterschapspersoneel, Deel 1 (bindende regelingen), versie 3 december 2015 (m.i.v. 2016)	Personeel en organisatie	
Beslisboom 2016 (drempelbedragen)	Inkoop en aanbestedingen	
Verwijderd		
Naam interne regelgeving	Rubriek	Reden
	Algemeen	Is vervangen door Verordening Nadeelcompensatie Rijnland 2015
Verordening Schadevergoeding Rijnland (2012)		
Verordening Watersysteemheffing 2015 (2014)	Belastingen	Is vervangen
Verordening Verontreinigingsheffing 2015 (2014)	Belastingen	Is vervangen
Verordening Zuiveringsheffing Rijnland 2015 (2014)	Belastingen	Is vervangen
	Financiën	Is vervangen door Budgethoudersregeling Rijnland 2015
Tijdelijke budgethoudersregeling 2014 (2014)		
Sectorale Arbeidsvoorwaarden Waterschapspersoneel, Deel 1 (bindende regelingen), versie 31 december 2013 (m.i.v. 2014)	Personeel en organisatie	Is vervangen
	Inkoop en aanbestedingen	
Beslisboom 2014 (drempelbedragen)		Is vervangen

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 4.13.
Onderwerp	Erfgoedbeleid 2016	
Collegevergadering	23-08-2016	
VV-commissie	Cie BOD: 07-09-2016	
Portefeuillehouder	H. Pluckel	
Corsanummer	16.070504	
BABS id	4387	
Bijlagen	Onroerend Erfgoedbeleid	
	Bijlage: Cultuur Compagnie Verslag Expertmeeting 31maart 2016	
	Gemeenlandshuis Spaarndam	
	Bijlage: NVT Onroerend Erfgoedbeleid	
	Bijlage: Motie CDA Erfgoed inzetten voor waterbewustzijn	

(concept) De verenigde vergadering

besluit om de momenteel gebruikelijk werkwijze ten aanzien van het behouden en beheren van onroerend erfgoed vast te leggen in het Onroerend Erfgoedbeleid 2016. Hierin is meegenomen dat:

1. Het toekennen van structurele (jaarlijkse) subsidies voor enkele objecten is hiermee toegestaan.
2. Het beleid is getoetst aan de nieuwe (2016) Erfgoedwet.
3. Er wordt ruimte gegeven aan het faciliteren door Rijnland van de ontsluiting van roerende en onroerende erfgoederen via een kleinschalige museale toepassing binnen het beschikbare onroerend erfgoed.
4. Het vastleggen van het jaarlijkse budget dat met erfgoed gemoeid is in de exploitatiebegroting.
5. Het vaststellen van criteria die gehanteerd worden voor het aanmerken van een object als erfgoed van Rijnland, de zogenaamde 'iconen van Rijnland' en voor het hanteren van die criteria voor het (ambtelijk) toekennen van een financiële bijdrage voor het in stand houden van erfgoed.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. De momenteel gebruikelijke werkwijze ten aanzien van het behouden en beheren van onroerend erfgoed vast te leggen in het Onroerend Erfgoedbeleid 2016, waarvan de belangrijkste elementen zijn:

- 1.1. Het toekennen van structurele (jaarlijkse) subsidies voor enkele objecten is hiermee toegestaan.
- 1.2. Het beleid is getoetst aan de nieuwe (2016) Erfgoedwet.
- 1.3. Er wordt ruimte gegeven aan het faciliteren door Rijnland van de ontsluiting van roerende en onroerende erfgoederen via een kleinschalige museale toepassing binnen het beschikbare onroerend erfgoed.
- 1.4. Het vastleggen van het jaarlijkse budget dat met erfgoed gemoeid is in de exploitatiebegroting.
- 1.5. Het vaststellen van criteria die gehanteerd worden voor het aanmerken van een object als erfgoed van Rijnland, de zogenaamde 'iconen van Rijnland' en voor het hanteren van die criteria voor het (ambtelijk) toekennen van een financiële bijdrage voor het in stand houden van erfgoed.

Context

De komst van de nieuwe erfgoedwet in 2016 is de aanleiding voor het vastleggen van het huidige gehanteerde, maar niet formeel vastgelegde erfgoedbeleid in een notitie genaamd "Onroerend Erfgoedbeleid Rijnland 2016". Gebleken is dat de VV behoefte had aan het vastleggen van de beleidskeuzes dit beleid.

Na de informatieve VV van mei 2016 werd duidelijk dat het beleidsstuk dient te worden aangepast met een paragraaf over de mogelijke gevolgen van die in 2016 van kracht wordende Erfgoedwet en met een standpunt over de mogelijkheid om ruimte te geven voor een beperkte museale toepassing.

Het doel van dit beleidsstuk is om de huidige werkwijze transparant en zorgvuldig vast te leggen teneinde het voor alle partijen overzichtelijk te maken wat Rijnland op het gebied van onroerend erfgoed doet, hoe de besluitvorming daartoe tot stand komt en welke middelen daarmee gemoeid zijn.

Argumenten

1.1 Het was al jaren gebruikelijk om jaarlijkse subsidies steeds opnieuw toe te kennen

De meeste subsidies zijn jaarlijks noodzakelijk om het object in stand te houden en daarom werd steeds besloten om de subsidie opnieuw toe te kennen. Het oude beleid van Rijnland ging alleen uit van een incidenteel karakter waardoor deze structurele bijdrage dus eigenlijk niet was toegestaan. Dat is met deze bepaling rechtgezet.

1.2 De komst van de nieuwe erfgoedwet heeft voor enige ongerustheid gezorgd

Door de komst van een nieuwe erfgoedwet was bij VV leden de zorg ontstaan dat die grote gevolgen voor Rijnland zou hebben. Gebleken is dat het geen (belangrijke) gevolgen zijn voor de manier waarop Rijnland met zijn erfgoed omgaat.

1.3 Hiermee geven we invulling aan de wens van de VV om een museale toepassing mogelijk te maken.

Eerder werd altijd uitgegaan van beheren en afstoten indien mogelijk van onroerend erfgoed. Inmiddels is er behoefte aan een koerswijziging, waarmee Rijnland een iets grotere rol pakt in het ontsluiten van erfgoed. Dat wordt nu verwoord in een bepaling rond het faciliteren van een museale toepassing. Dit geeft meer ruimte aan de ambitie om erfgoed in te zetten bij educatie en voorlichting over waterschapswerk in heden en verleden.

1.4 Door het jaarlijks budget voor erfgoed in het beleid te benoemen is vastgelegd hoe Rijnland omgaat met het toekennen van erfgoedsubsidies

Door deze bepaling wordt expliciet gemaakt dat via de (jaarlijkse) begroting wordt bepaald hoeveel (financiële) middelen Rijnland wil toekennen voor erfgoedsubsidies.

1.5 Met behulp van criteria voor Rijnlandse iconen is vast te stellen welke objecten in aanmerking komen voor ondersteuning

Om vast kunnen stellen welke objecten wel en welke niet voor een Rijnlandse bijdrage in aanmerking komen is het noodzakelijk dat er criteria zijn vastgesteld die daarvoor gebruikt kunnen worden. Deze zelfde criteria kunnen gebruikt worden voor het bepalen van de hoogte van een subsidie bijdrage.

Een consequentie van het vaststellen van de 'iconen' is, dat andere objecten niet in aanmerking komen voor een financiële bijdrage van Rijnland.

En andere consequentie is, dat een 'icoon' niet zal worden gesloopt.

Risico's

1.1 Regels en criteria roepen ook weerstand op

Daar waar de regels en criteria vooral bedoeld zijn om duidelijke kaders te geven en daarmee transparantie en gelijkheid te vergroten, bestaat tevens het risico dat die regels discussie oproepen. Door de regels en criteria vooral kaderstellend te formuleren blijft er voldoende ruimte voor interpretatie door de behandelend ambtenaar om tot een redelijk oordeel te komen.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 23-08-2016, kenmerk
16.070504,
gelet op De Erfgoedwet van juli 2016,

*besluit om de momenteel gebruikelijk werkwijze ten aanzien van het behouden en
beheren van onroerend erfgoed vast te leggen in het Onroerend Erfgoedbeleid 2016.
Hierin is meegenomen dat:*

1. Het toekennen van structurele (jaarlijkse) subsidies voor enkele objecten is hiermee toegestaan.
2. Het beleid is getoetst aan de nieuwe (2016) Erfgoedwet.
3. Er wordt ruimte gegeven aan het faciliteren door Rijnland van de ontsluiting van roerende en onroerende erfgoederen via een kleinschalige museale toepassing binnen het beschikbare onroerend erfgoed.
4. Het vastleggen van het jaarlijkse budget dat met erfgoed gemoeid is in de exploitatiebegroting.
5. Het vaststellen van criteria die gehanteerd worden voor het aanmerken van een object als erfgoed van Rijnland, de zogenaamde 'iconen van Rijnland' en voor het hanteren van die criteria voor het (ambtelijk) toekennen van een financiële bijdrage voor het in stand houden van erfgoed.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

Hoogheemraadschap van
Rijnland

**ONROEREND
ERFGOEDBELEID

RIJNLAND 2016**

Voorwoord

Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft als oudste waterschaporganisatie van Nederland een rijke cultuur-historische geschiedenis. Het erfgoed van Rijnland kan worden gesplitst in roerend erfgoed (voorwerpen) en onroerend erfgoed (bijvoorbeeld gebouwen zoals het Gemeenlandshuis in Leiden en in Spaarndam of het Polderhuis in Hoofddorp en kunstwerken zoals Museumgemaal Cruquius). In de afgelopen eeuwen heeft Rijnland zijn zorgplicht voor het erfgoed zo goed mogelijk uitgevoerd, zonder daarvoor bijzondere beleidsregels te formuleren.

Na de fusie met de drie inliggende waterschappen in 2005 ontstond de behoefte om het erfgoed, als geheugen van de samenleving, meer in zijn cultuurhistorische samenhang te bekijken en te waarderen. Dat vereiste ook van Rijnland als erfgoed beherende instantie een meer integrale benadering en deskundigheid.

Deze opstelling had een aantal ontwikkelingen tot gevolg.

Op 20 september 2006 werd door de VV integraal beleid voor water gerelateerd roerend- en onroerend erfgoed vastgesteld (Corsa nummer 06.18608). Reeds vanaf dat moment zijn aan diverse erfgoed objecten subsidies verstrekt.

In 2007 werd de erfgoedbeheerder aangesteld die zich bezighoudt met de uitvoering van dit beleid.

In 2013 is het collectieplan voor het roerend erfgoed vastgesteld. Dit plan geeft de organisatie handvatten om op basis van een collectieprofiel te bepalen wat wel en niet door de organisatie bewaard en beheerd dient te worden voor eigen gebruik en voor gebruik door de burger (voor o.a. educatie en studie doeleinden).

In de loop van de jaren ontstond ook meer behoefte aan structureel beleid voor het maken van keuzes rond onroerend erfgoed en het eventueel verlenen van subsidie aan instellingen die onroerend erfgoed van Rijnland beheren en onderhouden. In dit stuk is het 'onroerend erfgoedbeleid Rijnland 2016' uitgewerkt. De relevante beleidsuitgangspunten uit 2006 zijn hierin verwerkt.

De uiteindelijke werkwijze van de waterschappen op het gebied van omgaan met erfgoed is sterk verschillende per waterschap. Rijnland volgt de algemeen geaccepteerde inzichten en werkt in lijn met de beschreven aanpak uit het boek "Peilwaarden, omgaan met erfgoed in actuele wateropgaven" dat in 2010 is uitgegeven in opdracht van de Unie van waterschappen.

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	3
Samenvatting	4
1. Inleiding	5
1.1 Doel	5
2. Achtergronden van het beleid	6
2.1 Beleidsuitgangspunten 2006.....	6
3. Huidige praktijk ten aanzien van onroerend erfgoed	7
3.1 Onderhoud en afstoting.....	7
3.2 Werkwijze subsidieverstrekking.....	7
4. Gewenste beleidsaanpassingen	8
5. Het onroerend erfgoedbeleid 2016.....	9
5.1 Doelen nieuw onroerend erfgoedbeleid.....	9
5.2 Beleidsuitgangspunten erfgoedbeleid 2016.....	9
5.3 Wettelijk kader	10
5.4 Categorieën van onroerend erfgoed	10
5.5 Criteria voor het beoordelen van een subsidie aanvraag	10
Bijlage 1. Budget 2016.....	12
Bijlage 2. Inventarisatie van onroerend erfgoed per januari 2016	13
Bijlage 3. Overzicht iconen per januari 2016	15

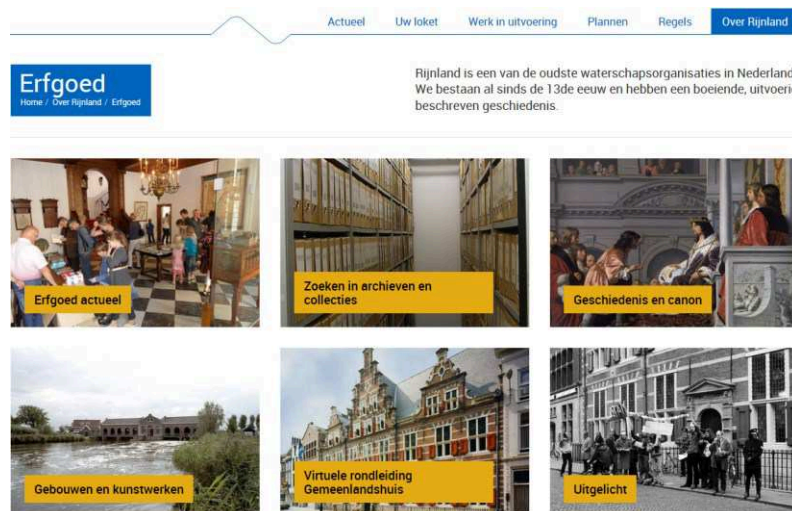
Samenvatting

De Verenigde Vergadering besluit om met ingang van 2016 een aangepast erfgoedbeleid van Rijnland vast te stellen. Het uit 2006 stammende integraal erfgoedbeleid, dat betrekking had op onroerend én roerend erfgoed, is op hoofdlijnen nog steeds valide, maar is aan de huidige tijd aangepast.

Rijnland kent een viertal categorieën onroerend erfgoed die elk een eigen benadering vragen. Voor categorie 3 en 4 zijn een vijftal criteria beschreven die bepalen of een object tot een 'icoon van Rijnland' gerekend kan worden en die bepalen of en in welke mate Rijnland bereid is om subsidie aan dit object te verlenen. Tot slot is in het nieuwe beleid vastgelegd dat Rijnland ook bereid is om op structurele basis subsidie te verlenen aan iconen en dat de besluitvorming jaarlijks via de Rijnlandse exploitatiebegroting zal worden afgewogen en geformaliseerd.

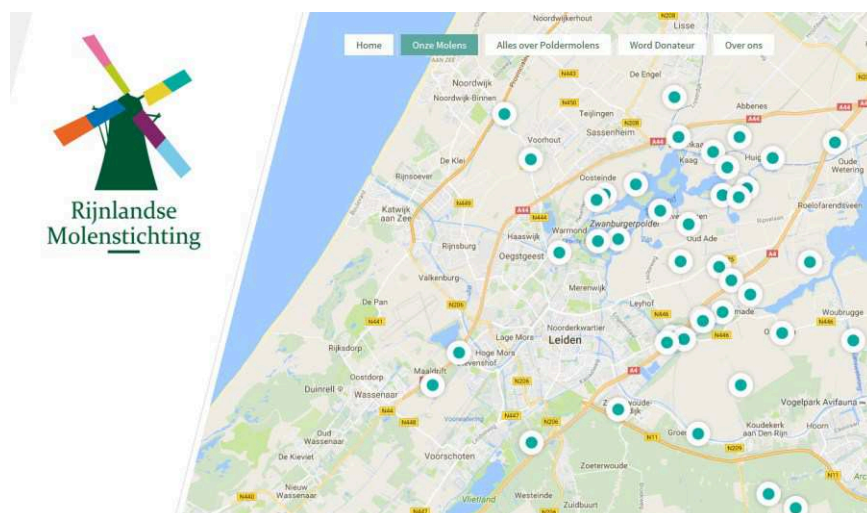
Om beeld van de verschillende erfgoederen waarvoor dit beleid bedoeld is te krijgen kan het beste op internet gekeken worden naar wat Rijnland daarover publiceert via:

<http://www.rijnland.net/over-rijnland/erfgoed/>

Om mooi beeld van alle oude molens is te vinden op de website van de Rijnlandse molenstichting via:

<http://www.rijnlandsemolenstichting.nl>

1. Inleiding

De aanleiding voor dit onroerend erfgoedbeleid is dat het in 2006 vastgestelde erfgoedbeleid niet goed meer aansluit bij de huidige praktijk. Het oude beleid ging uit van incidentele bijdragen, maar de afgelopen jaren werd regelmatig voor reeds overgedragen erfgoed een financiële bijdrage (subsidie) gevraagd en gegeven, omdat anders (bijvoorbeeld) noodzakelijk onderhoud niet uitgevoerd kon worden. Doordat Rijnland zich hierin moreel verplicht voelt om te helpen, moet daar steeds een individueel besluit over genomen worden. In de afgelopen jaren verleende (incidentele) bijdragen door Rijnland aan beheerders van overgedragen erfgoed groeien in de praktijk uit tot jaarlijkse (structurele) bijdragen. Hierdoor ontstaat strijdigheid met het erfgoedbeleid en met het Mandaat- en Volmacht besluit. Op grond van dit besluit zijn alleen incidentele subsidies toegestaan.

In dit voorstel komt zowel een inventarisatie van "iconen van Rijnland", als een opsomming van overwegingen en criteria aan de orde. Op basis hiervan wordt een aangepast subsidiebeleid, met structurele bijdragen aan de beheerders van de iconen geformuleerd.

1.1 Doel

Het doel van dit onroerend erfgoedbeleid is om te beschikken over heldere en zorgvuldig toepasbare afspraken.

2. Achtergronden van het beleid

In 2006 werd beleid vastgesteld voor het verlenen van subsidie aan onroerend erfgoed. Het onroerend erfgoed werd in drie categorieën ingedeeld:

Categorie 1

Objecten met een actuele waterstaatkundige functie (sluizen, duikers en bijvoorbeeld het gemaal Leeghwater). Rijnland onderhoudt deze objecten in verband met de taakuitoefening. Subsidie is daarom niet aan de orde.

Categorie 2

Objecten die geen waterstaatkundige functie meer hebben (bijvoorbeeld het gemaal Polder de Velsbroek). De objecten zijn nog in eigendom van Rijnland, maar streven is naar afstoting en ondertussen onderhouden. Subsidie is (nog) niet aan de orde, het object wordt op kosten van Rijnland beheerd.

Categorie 3

Objecten die geen relatie hebben met het werk en/of de geschiedenis van het hoogheemraadschap, maar wél watergerelateerd zijn (bijvoorbeeld de Stelling van Amsterdam). Aanvragen voor subsidie is mogelijk.

2.1 Beleidsuitgangspunten 2006

De VV stelde in 2006 in verband met het bepalen van de categorisering ook criteria vast door de volgende beleidsuitgangspunten te formuleren:

- a. de bemoeienis van Rijnland beperkt zich tot water gerelateerd erfgoed;
- b. Rijnland is betrokken bij een element of object van cultuurhistorische waarde als het één van de taken van Rijnland raakt;
- c. met de cultuurhistorische waarden van objecten die nog actueel of in functie zijn, wordt bij de bedrijfsvoering rekening gehouden (bijvoorbeeld de gemalen Leeghwater en Spaarndam);
- d. van objecten die niet meer in functie zijn, maar waarvan Rijnland wél eigenaar is behoudt Rijnland de cultuurhistorische waarde, eventueel in samenwerking met derden (bijvoorbeeld de Rijnlandse Molenstichting). Zo mogelijk draagt Rijnland het beheer en eigendom over. Rijnland draagt bij in de financiën en levert eventueel een ambtelijke bijdrage in de organisatie;
- e. met betrekking tot objecten die geen water gerelateerde functie (meer) hebben en waarvan het eigendom niet bij Rijnland ligt, heeft Rijnland geen taak; mogelijk verleent Rijnland een beperkte bijdrage of incidentele steun voor het behoud van het object;
- f. met infrastructurele voorzieningen (zoals verdedigingswerken) heeft Rijnland geen relatie, tenzij de voorzieningen zijn in te passen in de actuele waterschapstaken of waterschapsprojecten (bijvoorbeeld dijkversterking of waterberging).

Deze beleidsuitgangspunten zijn op hoofdlijnen nog valide en komen terug in het nieuwe beleid, aangevuld met bepalingen die passen bij de huidige werkwijze van Rijnland.

3. Huidige praktijk ten aanzien van onroerend erfgoed

3.1 Onderhoud en afstoting

De objecten die nog bij Rijnland in gebruik zijn worden door Rijnland onderhouden. Indien afstoting van de objecten (nog) niet gewenst is wordt het object zo goed mogelijk benut of verhuurd. Objecten die Rijnland niet zelf wenst te behouden worden verkocht of aan een gespecialiseerde organisatie als stichting BOEi of Hendrick de Keyzer overgedragen.

3.2 Werkwijze subsidieverstrekking

In de afgelopen jaren werd op basis van het VV-beleid uit 2006 regelmatig subsidie voor erfgoed verstrekt. In de meeste gevallen betrof het roerend erfgoed (bijvoorbeeld voor educatie in de vorm een (financiële) bijdrage voor boeken en exposities, erfgoedbijeenkomsten, apps en cultuurhistorische atlassen). In het kader van de instandhouding van onroerend erfgoed wordt door Rijnland ook jaarlijks subsidie aan diverse partijen geleverd (zie bijlage 1 voor een overzicht).

De aanvragen worden beoordeeld, zowel op basis van de in hoofdstuk 2 omschreven categorie-indeling, als op basis van in het verleden opgebouwde “rechten” of gewoonten. De verlening van subsidie is voornamelijk vraaggestuurd en verloopt binnen het lopende mandaat (het budget in de exploitatiebegroting) of via afzonderlijke VV voorstellen.

In de programmabegroting van het Hoogheemraadschap van Rijnland wordt jaarlijks het via de exploitatie beschikbare bedrag voor ‘erfgoedsubsidies’ gereserveerd. Dat is het totaalbedrag voor bijdragen aan zowel roerend als onroerend erfgoed. De hoogte van dit gereserveerde bedrag vormt het zogenaamde subsidieplafond. Aanvragen zullen op volgorde van binnenkomst van de aanvraag behandeld worden. Wanneer het subsidieplafond is bereikt, kunnen subsidieaanvragen op grond daarvan worden afgewezen. Afwijkingen hierop zullen aan het college van D&H worden voorgelegd.

Wanneer we in dit stuk over objecten spreken, voorbeelden geven, hebben we het vaak over opvallende waterstaatkundige objecten zoals grote gemalen en molens, maar waterstaatkundige objecten kunnen diverse gedaantes hebben, dus ook sluizen en duikers of dijklichamen kunnen als waterstaatkundig erfgoed aangemerkt worden, mits ze maar van voldoende historische waarde zijn.

4. Gewenste beleidsaanpassingen

Gelet op de uiteenzetting uit de voorgaande hoofdstukken zijn onderstaande nieuwe afspraken gewenst:

1. De invoering van een nieuwe categorie onroerend erfgoed (categorie 4):
Objecten die niet (meer) functioneel en niet (meer) in eigendom van Rijnland zijn.
Deze objecten blijven, ondanks het functieverlies en de overdracht moreel gezien, erfgoed van Rijnland. Deze objecten zijn vaak overgedragen met een éénmalige subsidierelatie. Soms is een (herhaalde) subsidiebehoefte aan de orde is (deze organisaties kampen met financiële tekorten die de continuïteit van het beheer in gevaar brengen).
2. Het aanwijzen van zogenaamde 'iconen' die aanspraak *kunnen* maken op een vast subsidiebedrag per tijdsperiode.
Bijvoorbeeld de museumgemalen Cruquius, Halfweg en De Hooge Boezem. Door het maken van een lijst met iconen geeft Rijnland inzicht in welke type erfgoedobjecten zij zich moreel betrokken voelt. Het betekent echter niet dat er automatisch ook sprake is van het verlenen van subsidies. Het geeft alleen de kaders aan voor de te maken afweging.
3. Rijnland zal objecten alleen overdragen aan professionele en financieel sterke instanties. Zo wordt zo goed mogelijk ook op lange termijn het behoud van de afgestoten objecten gegarandeerd, zonder dat er opnieuw een bijdrage door Rijnland geleverd hoeft te worden. Daarbij wordt gedacht aan organisaties als Vereniging Hendrick de Keyser, Stichting Boei en Stadsherstel Amsterdam.
4. Rijnland is (in beperkte mate) bereid om museale initiatieven te ondersteunen.

5. Het onroerend erfgoedbeleid 2016

5.1 Doelen nieuw onroerend erfgoedbeleid

1. Voor zowel de aanvrager van de subsidie als voor de ambtelijke organisatie en het bestuur wordt de regeling duidelijker, transparanter en zorgvuldiger.
2. Door de subsidies jaarlijks in de exploitatiebegroting op te nemen is voor iedereen helder welk geld er naar welk doel gaat en hoe de besluitvorming daarover verloopt.
3. Het nieuwe beleid schept gelegenheid het erfgoedbeleid te actualiseren in lijn met de huidige werkwijze.

5.2 Beleidsuitgangspunten erfgoedbeleid 2016

- a. de bemoeienis van Rijnland beperkt zich tot water gerelateerd erfgoed;
- b. Rijnland is betrokken bij een element of object van cultuurhistorische waarde als het één van de taken van Rijnland raakt;
- c. met de cultuurhistorische waarden van objecten die nog actueel of in functie zijn, wordt bij de bedrijfsvoering rekening gehouden (onder meer de gemalen Leeghwater en Spaarndam) met de eisen die vanuit erfgoed perspectief aan deze objecten gesteld worden;
- d. van objecten die niet meer in functie zijn, maar waarvan Rijnland wél eigenaar is behoudt Rijnland de cultuurhistorische waarde, eventueel in samenwerking met derden (bijvoorbeeld de Rijnlandse Molenstichting). Zo mogelijk draagt Rijnland het beheer en eigendom over. Rijnland draagt bij in de financiën en levert eventueel een ambtelijke bijdrage in de organisatie;
- e. met betrekking tot objecten die geen water gerelateerde functie (meer) hebben en waarvan het eigendom niet bij Rijnland ligt, heeft Rijnland geen taak; mogelijk verleent Rijnland steun voor het behoud van het object (bijvoorbeeld zoals dat nu gebeurt bij museumgemaal De Hooge Boezem);
- f. met infrastructurele voorzieningen (zoals verdedigingswerken) heeft Rijnland geen relatie, tenzij de voorzieningen zijn in te passen in de actuele waterschapstaken of waterschapprojecten (bijvoorbeeld dijkversterking of waterberging);
- g. Om inzicht te geven in welke onroerend erfgoed objecten Rijnland tot haar "erfgoed" rekent wordt er een lijst met 'iconen van Rijnland' bijgehouden (zie bijlage 3).
- a. Museale toepassing van onroerend erfgoed.
Rijnland vindt het belangrijk dat erfgoed niet alleen voor de toekomst bewaard blijft, maar dat waar mogelijk erfgoed ook kan worden gezien en gebruikt voor educatieve en communicatieve doeleinden om het waterbewustzijn te vergroten. Daarbij is het niet de bedoeling dat Rijnland zelf als exploitant van een object met de kenmerken van een museum optreedt, maar er kan wel worden bijgedragen aan kleinschalige maatschappelijke initiatieven die een museaal karakter dragen. Daarbij kan gedacht worden aan de huidige initiatieven zoals de financiële bijdrage aan Museumgemaal de Hooge Boezem in Gouda, het incidenteel verzorgen van rondleidingen in het Gemeenlandshuis in Leiden en het initiatief om een ontmoetingsplek te faciliteren in het Gemeenlandshuis in Spaarndam, waar in

samenwerking met lokale vrijwilligers gezorgd kan worden dat deze historische plek te bezoeken is en dat daar enkele objecten uit de erfgoedcollectie van Rijnland te bezichtigen zijn. Rijnland zal niet zelf een museum exploiteren.

5.3 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor de het roerend- en onroerend erfgoed van Rijnland is bepaald in de nieuwe Erfgoedwet die op 1 juli 2016 van kracht is geworden. De wet bundelt diverse eerdere wetten en regelingen maar heeft geen consequenties voor de manier waarop Rijnland nu met haar erfgoed omgaat. De belangrijkste aanscherpingen in de nieuwe erfgoedwet zijn:

1. dat de overheid (veelal roerend) erfgoed kan aanwijzen als beschermd cultuurbezit. Dat maakt dat de eigenaar dan niet zonder uitdrukkelijke toestemming een dergelijk object mag vervreemden.
2. de wet komt in de plaats van ondermeer de monumentenwet en de omgevingswet, maar de huidige bescherming van monumentale objecten blijft gelijk en heeft geen invloed op de wijze waarop Rijnland met haar erfgoed omgaat.
3. De erfgoedwet gaat niet over de archieven (daarvoor is de archiefwet van kracht).

5.4 Categorieën van onroerend erfgoed

Categorie 1: functioneel onroerend erfgoed

Objecten met een actuele waterstaatkundige functie (sluizen, duikers en bijvoorbeeld het gemaal Leeghwater). Rijnland onderhoudt deze objecten in verband met de taakuitoefening. Subsidie is daarom niet aan de orde.

Categorie 2: niet functioneel onroerend erfgoed

Objecten die géén waterstaatkundige functie meer hebben (bijvoorbeeld het gemaal Polder de Velsbroek). De objecten zijn nog in eigendom van Rijnland, maar streven is naar afstoting en ondertussen onderhouden. Subsidie is (nog) niet aan de orde, het object wordt op kosten van Rijnland beheerd.

Categorie 3: objecten die niet historische verbonden zijn met Rijnland, maar die wél water gerelateerd zijn.

Er kunnen objecten zijn waarvoor het acceptabel is dat Rijnland een bijdrage levert, zonder dat er een historische band mee is. Het is dan wel mogelijk om subsidie te verlenen omdat daar een maatschappelijk doel mee gediend is dat past bij de taakuitvoering van Rijnland. (bijvoorbeeld het Museumgemaal De Hooze Boezem of de Stelling van Amsterdam). Aanvragen van subsidie is mogelijk.

Categorie 4: niet functioneel onroerend erfgoed, niet (meer) in eigendom van Rijnland.

Objecten die zijn afstoten maar waaraan Rijnland (kan) bijdragen als dat noodzakelijk is om het behoud van het object te kunnen waarborgen.

5.5 Criteria voor het beoordelen van een subsidie aanvraag

Om de afweging voor het toekennen van een subsidie goed te kunnen maken, zijn criteria nodig. Deze criteria kunnen tevens gebruikt worden voor de afweging of een object tot de iconen van Rijnland moet behoren. Onderstaand zijn de criteria beschreven. Of dat ook tot een toekenning van subsidie zal leiden is afhankelijk van het doel van de

subsidie en het specifieke object. In algemene zin kan gesteld worden: hoe meer criteria aan de orde zijn, hoe waarschijnlijker de subsidieverlening is.

1. Maatschappelijke historische (meer)waarde. Te definiëren als intrinsieke waarde én maatschappelijke waarde (het zijn van museum of bezoekerscentrum met een educatief karakter), vanwege appreciatie en waardering voor de aanwezigheid op een bepaalde plaats (dorpsgezicht) of vanwege het aanzicht, gebruiksmogelijkheden etc.
2. Het zijn van monument (gemeentelijk, provinciaal of beschermd/rijksmonument). Het zijn van monumentwaardig object: komt wel in aanmerking voor aanwijzing, maar het is nog niet zover.
3. Notering, als het gaat om gemalen, op de lijst van door de Nederlandse Gemalen Stichting gewaardeerde gemalen.
4. Het zijn van bijzonder object: door uiterlijk, geschiedenis of om andere redenen.
5. Maatschappelijke, morele of financiële verantwoordelijkheid: Rijnland is of was eigenaar van een object en daar vloeit een bepaalde verantwoordelijkheid uit voort.

Bijlage 1. Budget 2016

Om te komen tot een realistische inschatting van het jaarlijks benodigde budget voor de subsidie aan iconen is een optelsom nodig van bestaande financiële verplichtingen en een schatting van de toekomstige uitgaven op basis van het aantal iconen en de eventueel gerechtvaardigde wensen van de subsidievragers.

Op basis van huidige jaarlijkse betalingen worden er nu aan drie iconen jaarlijkse subsidies betaald:

- Museumstoomgemaal Halfweg	€ 10.000,-
- Museumstoomgemaal Cruquius	€ 42.500,-
- Museumstoomgemaal De Hooze Boezem	€ 4.500,-

Voor één object is de volgende inschatting gemaakt:

- Gemaal Polder de Velsbroek	€ 5.000,- (voor beheer en onderhoud na de overdracht aan een beheerorganisatie).

Het totaal van de jaarlijkse subsidie aan deze iconen komt daarmee op dit moment (per 2016) op: **€ 62.000,-**.

In de programmabegroting van het Hoogheemraadschap van Rijnland wordt het jaarlijks via de exploitatie beschikbare bedrag voor 'erfgoedsubsidies' gereserveerd. In de begroting van 2016 staat daarvoor €78.000,- opgenomen. Dat is het totaalbedrag voor (subsidie) bijdragen aan zowel roerend als onroerend erfgoed.

Noot:

- Op basis van het nieuwe beleid is de lijst van iconen geen vaste lijst. Op basis van ambtelijke, bestuurlijke of maatschappelijke discussie kunnen er objecten bij komen en objecten afvallen. Het kan ook zijn dat de status van 'icoon' aan het betreffende onroerend erfgoed om goede redenen ontnomen wordt.
- Het vast stellen van nieuw subsidiebeleid kan de subsidieverwachtingen bij potentiële aanvragers aanwakken. Het is niet eenvoudig antwoord te geven op de vraag hoe groot de kans is op aanvullende verzoeken om subsidie. Het eventueel opstellen van een meerjaren prognose is heel lastig, omdat steeds meer financiële bronnen opdrogen en daarmee de kans groter wordt dat men zich zal wenden tot Rijnland. Deze ontwikkeling is nu niet te kwantificeren. Wij kunnen controle houden op de uitgaven door steeds op basis van de criteria uit het beleid te beslissen of nieuwe subsidieaanvragen wel of niet zullen gehonoreerd worden. Invloed uitoefenen op de stroom van aanvragen is lastig.

Bijlage 2. Inventarisatie van onroerend erfgoed per januari 2016

Onderstaand staat de huidige indeling in categorieën beschreven op basis van het beleid per januari 2016. Voor een volledig beeld staan hier ook enkele objecten genoemd die nog zullen worden afgestoten.

Categorie 1: functioneel onroerend erfgoed

Rijnland gebruikt en onderhoud deze waterstaatkundige objecten.

De kosten zitten in de exploitatiebegroting van Rijnland. Subsidie aanvragen zijn niet van toepassing.

Er zijn drie historische panden (e.e.a. op basis van VV-besluitvorming in 2006):

1. Polderhuis Hoofddorp. Ondergebracht in de SBG en verhuurd aan een bedrijf.
2. Gemeenlandshuis Leiden. Ondergebracht in de SBG. Het verhuurbare deel is verhuurd aan twee bedrijven en de woning aan een particulier. De historische benedenverdieping en de goudleerzaal zijn in gebruik door Rijnland.
3. Gemeenlandshuis Spaarndam. Hier is een herontwikkelingsplan vastgesteld, waarbij het behoud van het object en de nuttige bestemming van het complex uitgangspunten zijn.

Er zijn vier grote gemalen:

- Boezemgemaal Pijnacker Hordijk (Gouda). Rijksmonument.
- Boezemgemaal Spaarndam. Rijksmonument.
- Boezemgemaal Koning Willem Alexander (Katwijk). Rijksmonument.
- Gemaal Leeghwater. Rijksmonument.

Categorie 2: niet functioneel onroerend erfgoed

De lijn is om hier goed voor te zorgen totdat afstoting mogelijk is. Subsidie aanvragen zijn niet van toepassing. Toelichting: op 26 mei 2009 heeft het college van D&H besloten tot de inventarisatie en afstoting van onderstaand onroerend watererfgoed (reg.nr.09.14754).

Wel icoon:

- Gemaal Polder de Velserbroek. Provinciaal en gemeentelijk monument. Overdracht aan stichting niet doorgegaan. Nieuwe beheerpartij zoeken.
- Gemaal Stein. Afstoten op basis van D&H-besluitvorming 2007 en 2009.
- Lakermolen. Rijksmonument. Overdracht aan Rijnlandse Molenstichting wordt voorbereid.
- Hogeveense molen. Rijksmonument. Overdracht aan Rijnlandse molenstichting wordt voorbereid.
- Molen Steekt. Rijksmonument. Overdracht aan Rijnlandse Molenstichting wordt voorbereid.

Geen icoon:

- Gemaal De Volharding. Pittoresk, maar (nog) geen monument;
- Gemaal Neptunus. Afstoten op basis van D&H-besluitvorming 2007 en 2009;
- Gemaal Zuidzijderpolder;

Categorie 3: objecten die niet historische verbonden zijn met Rijnland, maar die wél water gerelateerd zijn.

Er kunnen objecten zijn waarvoor het acceptabel is dat Rijnland een bijdrage levert, zonder dat er een historische band mee is. Het is dan wel mogelijk om subsidie te verlenen omdat daar een maatschappelijk doel mee gediend is dat past bij de taakuitvoering van Rijnland. Momenteel geldt dat voor één object.

- Museumgemaal De Hooge Boezem. Geen eigendom van Rijnland. Wel belangrijk voor Rijnland voor het geven van educatie en voorlichting over gemalen en de waterbeheersing in Rijnlands gebied, (met name aan jongeren) in de omgeving van Gouda.

Categorie 4: niet functioneel onroerend erfgoed, niet (meer) in eigendom van Rijnland

Objecten die zijn afstoten maar waaraan Rijnland (kan) bijdragen als dat noodzakelijk is om de continuïteit te kunnen waarborgen.

- Museumstoomgemaal Halfweg. Niet functioneel, wel werkend: stoom. Rijksmonument. Voormalig boezemgemaal. Vervangen door nieuw boezemgemaal op andere plaats met dezelfde naam. Nu eigendom van Stichting Stoomgemaal Halfweg. Jaarlijkse subsidiebijdrage Rijnland is € 10.000,-.
- Museumgemaal Cruquius. Niet functioneel, wel werkend: hydraulisch. Rijksmonument. Voormalig poldergemaal. Eigendom van Vereniging Hendrick de Keyser. Jaarlijkse subsidiebijdrage van Rijnland is € 42.500,- voor beheer en de huurkosten die de Cruquius betaalt aan Hendrick de Keyser.
- Gemaal Lynden. Rijksmonument. Overgedragen aan de Stichting Boei. Is nu restaurant in gevestigd. Geen bijdrage van Rijnland nodig omdat het object zelf inkomsten (huur) kan genereren.
- Gemalen De Antagonist (rijksmonument) en De Vereeniging (gemeentelijk monument). Deze gemalen zijn overgedragen aan de STIBOM (Stichting Behoud Oude Motorgemalen Leidschendam-Voorburg). Hier wordt geen subsidiebijdrage verleend. Of dat op lange termijn ook houdbaar is, blijft onzeker omdat de stichting afhankelijk is van giften en subsidies.
- Gemaal Kromme Aar. Was categorie 2, Inmiddels af gestoten. Nu categorie 4. Hier wordt geen subsidiebijdrage verleend.

Bijlage 3. Overzicht iconen per januari 2016

- Gemeenlandshuis Leiden. _____
- Gemeenlandshuis Spaarndam.
- Polderhuis Hoofddorp.
- Boezemgemaal Pijnacker Hordijk (Gouda).
- Boezemgemaal Spaarndam.
- Boezemgemaal Koning Willem Alexander (Katwijk). _____
- Gemaal Leeghwater.
- Gemaal Polder de Velserbroek.
- Gemaal Stein.
- Lakermolen. _____
- Hogeveense molen.
- Molen De Steekt.
- Museumstoomgemaal Halfweg. _____
- Museumgemaal Cruquius.
- Gemaal Lynden.
- Gemaal De Antagonist. _____
- Gemaal De Vereeniging.
- Gemaal Kromme Aar.

- Alle 46 molens die zijn overgedragen aan de Rijnlandse Molenstichting.

Gemeenlandshuis Spaarndam

Mogelijkheden voor een cultuurhistorische bestemming

Verslag van de expertmeeting en advies voor het vervolg

Opdrachtgever:

Hoogheemraadschap van
Rijnland

Uitgevoerd door:

Ceciel Nyst, Christel Portegies, Peter Saal, 6 april 2016

1. Inleiding

Het Gemeenlandshuis van Hoogheemraadschap Rijnland in Spaarndam heeft sinds enige tijd geen functie meer binnen de organisatie. Een deel van het gebouw wordt tijdelijk verhuurd aan een lokale projectontwikkelaar en de Historische Werkgroep Spaarndam maakt gebruik van een deel van de voormalige werkplaats.

Voor de herbestemming van het complex (inclusief twee loodsen) ligt een plan gereed dat door een projectadviseur van Rijnland is opgesteld. In dat plan wordt de bestemming: verhuur van ruimte aan zzp-ers en de woning van de dijkgraaf aan expats. De twee loodsen worden woningen. Verder is er ruimte om twee woningen te bouwen.

De ontwikkeling van een alternatief plan voor een 'water experience', waar het publiek alles ziet en beleeft over de Hollandse omgang met het water, is vroegtijdig afgebroken vanwege het gebrek aan financiële vooruitzichten om het te realiseren en te exploiteren.

De vraag is of er tussen deze beide uitersten waarop de twee plannen zijn gebaseerd, economische benutting of cultuurhistorische benutting, nog een derde tussenweg ligt. Een opzet waardoor het complex zowel als cultuurhistorisch monument door publiek kan worden bezocht en het kan worden geëxploiteerd als werkruimte voor zzp-ers of iets dergelijks.

Om de mogelijkheden te verkennen is een expertmeeting georganiseerd met experts op diverse vakgebieden zoals cultuurhistorie, watermanagement, musea, vastgoed en communicatie en marketing. Doel van de expertmeeting was om te onderzoeken hoe een bezoekerscentrum over de omgang van Holland met het water kan worden ingericht en geëxploiteerd in samenhang met andere functies in het complex (theehuis met terras en werkruimte zzp-ers) en in relatie tot alle andere water-gerelateerde monumenten en publieksvoorzieningen in de omgeving.

Hoogheemraadschap van Rijnland heeft Cultuurcompagnie Noord-Holland opdracht gegeven om deze bijeenkomst te organiseren met experts die kennis inbrengen over cultuurhistorische inhoud, investeringen en exploitatie, en communicatie en marketing. De expertmeeting is georganiseerd in samenwerking met vertegenwoordigers van Rijnland.

In deze rapportage wordt beschreven wat in de expertmeeting is ingebracht en wordt een advies gegeven voor een vervolgtraject.

2. Expertmeeting over een cultuurhistorische herbestemming voor het Gemeenlandshuis te Spaarndam

Op 31 maart 2016 vond de expertmeeting plaats. Voor de expertmeeting zijn 33 personen uitgenodigd. Uiteindelijk hebben 27 van hen zich aangemeld. Tijdens een korte plenaire bijeenkomst stelde iedereen zich voor en sprak zijn of haar verwachtingen uit voor deze middag. Hans Pluckel, bestuurder van het Hoogheemraadschap, deed de aanloop tot de expertmeeting uit de doeken. Daarna verdeelden de aanwezigen zich over drie werkgroepen.

- **Groep 1** verdiepte zich in de narratieve en logistieke kant van de presentatie. Waar moet een bezoekerscentrum over dit onderwerp aan voldoen, wat is het verhaal dat wordt verteld, Wat is er te zien en te doen? In welk deel van het gebouw kan het worden geplaatst en hoe lopen de bezoekersstromen van buiten naar binnen?

Deelnemers: Luc van Wijk - hoofd afdeling DVI Rijnland, Eggo Tiemens - erfgoedbeheerder Rijnland, Petra van Dam - hoogleraar waterstaatsgeschiedenis Vrije Universiteit Amsterdam, Willem van der Ham - schrijver/publicist waterstaatsgeschiedenis, Dorine van Hoogstraten - voorzitter welstandscommissie Spaarndam, Mauro Smit - ErfgoedInZicht, Kees Zandvliet - Amsterdam Museum, Rik Stapel - Huurder Houtloods en dorpsraad Spaarndam, Eric Mackay -

externe projectleider Gemeenlandshuis voor Rijnland, Willem van Warmerdam - Lid Historische Werkgroep Spaandam, Wesley Bakx - Stratent, Ceciel Nyst - Cultuurcompagnie Noord-Holland (gespreksleider)

- **Groep 2** onderzocht de financiële kant van de opgave. Welke investeringen zijn nodig? Op welke manier kan het complex rendabel worden geëxploiteerd? Hoe ziet het verdienmodel er uit? Welke omzet en winst wordt er van elk onderdeel verwacht? (bezoekerscentrum, theehuis met terras en werkruimte zzp-ers)
Deelnemers: *Hans Pluckel - Hoogheemraad van Rijnland portefeuillehouder Erfgoed, Kees Duijverman - juridisch adviseur en projectleider herontwikkeling gemeenlandshuis Spaarndam, Gérard van Gorp - Projects & Development BV en huurder kantoor gemeenlandshuis, Walter Blazer - voorzitter Monumentencommissie gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Bob Nikkessen - herontwikkelaar Gemeenlandshuis voor Rijnland, Ursul Meijer - Dorpsraad Spaarndam, Christel Portegies - Cultuurcompagnie Noord-Holland (gespreksleider)*
- **Groep 3** verdiepte zich in de mogelijkheden van communicatie en marketing in regionaal verband. Welke bezoekersaantallen zijn realistisch? Hoe verhoudt het bezoekerscentrum zich tot attracties en monumenten in de omgeving en welke kansen tot samenwerking liggen hier?
Deelnemers: *Michel Driessen - Senior Ruimtelijke Ontwikkeling gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Frits Ferres - adviseur Museum Cruquius, Jaap Brouwer - Waterrecreatie Nederland, Rieneke Kanne - Provincie Noord-Holland, Amsterdam bezoeken, Holland zien, Leendert Borstlap - duovoorzitter dorpsraad Spaarndam, Koos Datema - voorzitter Historische Werkgroep Spaarndam, Peter Saal - Cultuurcompagnie Noord-Holland (gespreksleider)*

Na afloop werden de uitkomsten van de gesprekken gezamenlijk gedeeld.

Werkgroep 1:

Groep 1 startte de brainstorm met een korte rondgang door het gebouw inclusief de woning om de sfeer en mogelijkheden van het pand te verkennen. Het is een rijksmonument (hoofdgebouw, toegangshek, kade aan de weg en de timmerloods), met allerlei verrassingen en veel ruimte(s). Een bouwhistorisch onderzoek is nodig om het gebouw te doorgronden en te weten wat oorspronkelijke delen zijn. Het historisch gebruik is overigens wel in kaart gebracht.

Deze plek staat in direct contact met water, zowel fysiek als historisch gezien. Zonder water geen Gemeenlandshuis. Maar 'het verhaal van het water' moet hier niet het thema zijn. We willen het verhaal van dit gebouw op deze plek vertellen en aanhaken op wat er in de omgeving is op dit gebied. Dus niet een presentatie over 'waterbeheersing door de eeuwen heen', maar kleine verhalen die verwijzen naar de functie van het gebouw en de taken van Rijnland. Vragen die centraal staan zijn: wat doet die klok hier in de gevel, waar dienen die duivenluikjes voor en waarom kan je de achterwand uit de timmerloods verwijderen?

Werkgroep 1 wil een kleine groep geïnteresseerden (fietsende en varende passanten die getrokken worden door het pand en een aansprekende horeca) in een half uur langs de volgende drie thema's in en om het gebouw leiden.

Thema's voor de presentatie:

Thema 1 Water en nood

- Luid de noodklok
- Postduiven vliegen sneller dan een boodschapper te paard

Thema 2 Geen nood? Dan ambachten en onderhoud

- Sluisdeuren
- Schutten
- Techniek en gereedschap
- Paardenstallen en -kracht

Thema 3 Cruquius en klimaat(wetenschap)

- Cruquius (bewoner van het Gemeenlandshuis) deed de eerste weermetingen, oftewel de klimaatwetenschap is hier begonnen.
- Zijn metingen en standen liggen in het archief.
- Cruquius en zijn rol in het gebied (waarom heet het gemaal zo en het Gemeenlandshuis niet, terwijl dat voor de hand ligt?)

Kortom...

Werkgroep 1 ziet veel kansen voor een interactief en kleinschalig bezoekepunt in een gebouwencomplex dat rijk is aan verhalen en ingebed is in een netwerk van gerelateerde plekken in de directe omgeving. De eerstvolgende stap zou zijn de drie thema's verder uit te werken en vervolgens na te denken over het publiek (scholen?), de presentatievormen en logistiek.

Werkgroep 2:

Het complex leent zich niet voor een grootschalige exploitatie. Het huis heeft zijn beperkingen waardoor het alleen op kleinschalige wijze voor het publiek kan worden opengesteld. Een dergelijke aanpak sluit ook aan bij de mogelijkheden van Spaarndam. Dit dorp kan ook geen drommen toeristen aan.

Een publieksfunctie kan een duidelijke maatschappelijke meerwaarde hebben. Zeker indien er educatieve programma's voor het onderwijs worden ontwikkeld.

Om het terrein aantrekkelijker te maken voor watersport is een steiger nodig waar passanten of rondvaartboten met bezoekers kunnen aanmeren.

De vertegenwoordiger van de monumentencommissie stelt zich kritisch op ten aanzien van de veranderingen die in het eerste plan staan vermeld. Daarin staan ook teveel parkeerplaatsen getekend.

Een museum ziet de werkgroep niet als realistisch. De publieksfunctie zou zich moeten beperken tot een informatiecentrum. In ieder geval geen grote publiekstrekker. Als voorbeeld: het Grachtenhuis in Amsterdam. In ieder geval moet zijn voorzien in een educatief programma.

De openstelling kan alleen worden gerealiseerd met veel vrijwilligers. Kosten voor exploitatie kunnen worden gecompenseerd door huuropbrengsten uit de woning en de werkplekken. Voor de horeca is een echte ondernemer nodig.

Er wordt ingebracht dat de collectie van Rijnland, die nu in andere panden is ondergebracht, wellicht over kan naar het Gemeenlandshuis. Daarmee zouden de panden waar het nu in ligt opgeslagen vrij komen en geld kunnen opleveren. Dit wordt door Rijnland niet realistisch geacht.

Het verkrijgen van subsidies wordt niet heel realistisch geacht. Wellicht kan Rijkswaterstaat hier wel iets in betekenen. Maar dan zal hoogstwaarschijnlijk Rijnland zelf ook een bijdrage moeten doen.

De conclusie van de workshop is om de publieksfunctie in plan A in te breien. En in de loop van de exploitatie te zien hoe de verhouding tussen de commerciële exploitatie en de culturele exploitatie zich ontwikkelt. Er moet een zekere flexibiliteit tussen die twee zijn om, als de publieksfunctie succesvol is, meer ruimte te creëren.

Wel is er nader onderzoek nodig naar hoeveel meters er nodig zijn voor een bezoekerscentrum en hoeveel betalende bezoekers er worden verwacht.

Werkgroep 3:

Het dorp Spaarndam kan het huidige verkeersaanbod al niet aan. Er is één smalle weg en er zijn nauwelijks parkeerplaatsen. Voor touringcars is geen plaats. De Dorpsraad is positief over een cultuurhistorische bestemming van het Gemeenlandshuis. Nagenoeg alle bewoners zien dit als een bijzondere, bij Spaarndam horende plek. Maar een publieksfunctie moet wel kleinschalig zijn. Het dorp is klein en het Gemeenlandshuis ook. Het gebouw en het terrein kunnen geen drommen mensen verwerken.

Toekomstige bezoekers kunnen daarom het beste in de toekomst per fiets of per boot het Gemeenlandshuis bezoeken.

Van de watersporters die de 'staande mastroute over Spaarndam volgen valt niet veel te verwachten. Zij varen van A naar B. Maar in de omgeving functioneert het zogenaamde sloepennetwerk. Sloepvaarders zijn recreatieve vaarders die onderweg consumeren op de wal. Er kunnen rondjes worden gevaren tussen Haarlem, Spaarndam, Halfweg en Cruquius. Om sloepvaarders te trekken naar het complex voor een bezoek aan het Gemeenlandshuis of een hapje of glaasje bij de horeca op het terrein is een sloepensteiger noodzakelijk.

Er wordt veel gefietst in de omgeving. De passanten kunnen worden verleid tot een bezoek aan het Gemeenlandshuis. Vooral de buitenlandse toeristen die nu al per fiets naar Spaarndam komen om het standbeeld van Hans Brinker te zien vormen een interessante doelgroep (laaghangend fruit zegt de deskundige). In de Verenigde Staten kent iedereen het verhaal van Hans Brinker, een mythe over Nederland. De buitenlanders kunnen worden verleid om het Hans Brinkerhuis te bezoeken waar ze vervolgens het werkelijke verhaal zien.

Samenwerking kan worden gezocht met Museum Cruquius en het Stoomgemaal in Halfweg. Maar diversiteit in de arrangementen is belangrijk. Dus niet alleen koppeling met andere waterstaatkundige attracties. Te denken valt aan een combinatie met andere 18^e-eeuwse Hollandse fenomenen, zoals Teijlers Museum.

Een belangrijke doelgroep zijn scholieren. Met een aantrekkelijk educatief programma, dat aansluit op het curriculum van scholen, kunnen leerlingen van primair en voortgezet onderwijs worden getrokken. Een belangrijke taak van het bezoekerscentrum is het informeren van jongeren over de taken van het waterschap. In Spaarndam is een groot deel van die taken ook zichtbaar (dijk, sluizen, gemaal en gemeenlandshuis). Schoolklassen kunnen per boot vanuit Haarlem worden vervoerd naar Spaarndam.

Er zou een ambachtelijk timmerbedrijf kunnen worden gezocht als huurder in de timmer-werkplaats. Een dergelijke commerciële verhuur is tegelijkertijd onderdeel van het verhaal van het complex. De timmerwerkplaats werkt dan weer als vanouds.

Afsluiting

Hans Pluckel sluit de middag af. Hij blikt terug op kansrijke ideeën die uit de drie workshops naar voren zijn gekomen. Deze laten zien dat er wel meer mogelijk is dan alleen wonen en werken op het complex. De haalbaarheid van een combinatie met een culturele publieksvoorziening moet nader worden onderzocht. Met behulp van de provincie Noord-Holland en Cultuurcompagnie kan een haalbaarheidsonderzoek worden uitgevoerd. In september moet meer duidelijk zijn over de toekomst van het complex.

3. Advies voor het vervolg

1. Voor het inhoudelijk concept zijn sterke elementen aangedragen voor een kleinschalige publieksvoorziening. Het verhaal van het gebouw en de omgeving—in drie thema's verteld- is aantrekkelijk voor een specifieke doelgroep. Een unieke plek die nauw samenhangt met de identiteit van Holland wordt voor het publiek verklaard.
De kosten voor de inrichting van de tentoonstelling en de aanpassing van het gebouw voor de bezoekers moeten nader worden onderzocht. Welke investeringen zijn noodzakelijk?
2. De samenhang met de omgeving ligt voor de hand om aantrekkelijke arrangementen te maken. Bovendien komen volop buitenlandse toeristen per fiets naar het beeld van Hans Brinker. Het echte verhaal achter deze mythe kan in het Gemeenlandshuis worden beleefd. Potentiële bezoekersstromen moeten nader worden gekwantificeerd, evenals de kosten voor communicatie.
3. Over de organisatie is nog niet zoveel gezegd. Vrijwilligers zijn belangrijk om de exploitatie mogelijk te maken. Om een stabiele organisatie op te zetten is een minimum aan professionele betaalde krachten een vereiste: ten behoeve van coördinatie, communicatie en marketing. Wat is het minimaal aantal fte's? En hoe worden deze kosten gedekt?
4. Welke rol wil het Hoogheemraadschap van Rijnland spelen bij de instandhouding van de culturele bestemming van het Gemeenlandshuis?
5. Wat zijn de inkomsten uit verhuur? Woning, werkruimten, horeca. Zit hier ruimte in om de kosten van een bezoekerscentrum te betalen?
6. Welke opbrengsten zijn te verwachten uit verkoop van grond, die kunnen worden gebruikt voor de investeringskosten?

Bovenstaande vragen vormen de uitgangspunten voor een haalbaarheidsonderzoek waarvan de uitkomst inzicht zal geven in de levensvatbaarheid van een culturele bestemming van het Gemeenlandshuis.

VV-Nota van Toelichting

Onderwerp	Onroerend erfgoedbeleid		
Vergaderdatum	21 september 2016	Agendapuntnummer	4.13
D&H-vergadering	13 september 2016		
VV-commissie	Bestuur, Organisatie en Dienstverlening	Datum Commissie	7 september 2016
Portefeuillehouder	H. Pluckel		
Corsanummer	16.081990		

Context

Bij de behandeling van het Onroerend Erfgoedbeleid in de commissie BOD van 7 september 2016 zijn er diverse vragen gesteld. Hierop zijn er toezeggingen gedaan voor een nadere toelichting. Hieronder vindt u de toelichting.

Vraag	Toelichting
1) <i>Welke bedragen worden er momenteel aan erfgoed uitgegeven?</i>	In bijlage 1 van het beleidsstuk staan de subsidiebedragen nader uitgelegd. Hieronder ziet u een bredere indicatie van welke bedragen er momenteel jaarlijks aan erfgoed zijn toe te rekenen: • Subsidies: €78.000,- • Personeel: €250.000,- (circa 3 fte) ○ de erfgoedbeheerder (1 fte) beheert en adviseert over alle roerende- en onroerende erfgoederen. ○ de restaurateur (1 fte), restaureert in zijn restauratie atelier op de begane grond oude kaarten, boeken en

	documenten. Onderstaande medewerkers besteden een variabel (beperkt) deel van hun tijd aan erfgoed- gerelateerde werkzaamheden ○ de waterschapsarchivaris (werkt voor 0,5 fte voor Rijnland) ○ archivisten (2fte), geven voorlichting en adviseren mensen bij historisch onderzoek ○ facilitaire dienst (3 fte) beheert de historische gebouwen • Interieur Breestraat: €25.000,- (door het niet commercieel verhuren van vier historische ruimtes) • Kosten restauratie atelier: € 25.000,- • Kosten erfgoeddepot: €60.000,- (nu in ruimtes in de Breestraat, Archimedesweg, Spaarndam) Dit telt op tot een totaalbedrag van €438.000,- waarbij gezegd moet worden dat het een benadering is op basis van de huidige praktijk.
2) <i>Is er een Rijnlands beleidsstuk aan de gemeenteraad van de gemeente Haarlemmerliede voorgelegd m.b.t. Gemeenlandshuis Spaarndam?</i>	Op 19 april 2016 is de overeenkomst "Ontwikkeling Gemeenlandshuis Spaarndam" ondertekend door burgemeester Heiligers en hoogheemraad Pluckel. Daarna is aan de gemeenteraad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude een voorlopig ontwerp Stedenbouwkundig plan voor het gemeenlandshuis voorgelegd. Dit stuk is op 9 juni 2016 behandeld in de raadscommissie van de gemeente. Vervolgens heeft het college van B&W het presidium voorgesteld het stuk van de agenda van de raad te halen. Het college van B&W heeft het nu (september 2016) in beraad, omdat de wethouder nog enkele vragen beantwoord wilde zien. Raadstukken Haarlemmerleide en Spaarnwoude (9 juni 2016 commissie): http://gemeenteraad.haarlemmerliede.nl/Vergaderingen/Commissie-Raadsvoorbereiding-RVB/2016/09-juni/20:00 De Cultuur Compagnie heeft van de 'expert meeting' van 31 maart 2016 voor het gemeenlandshuis in Spaarndam een verslag opgesteld. Deze zal ter informatie aan de VV leden gestuurd worden.
3) <i>Wat is de status van de overdracht van Gemaal De Velsbroek?</i>	De stichting Gemaal de Velsbroek heeft de afgelopen jaren het beheer gevoerd over het historisch gemaal. Bij Rijnland was men in de veronderstelling dat het gemaal al in 2003 aan deze stichting

	was overgedragen. Toen bleek dat dat niet het geval was en de stichting aan de overdracht voor ons onacceptabele nieuwe eisen stelde is het gemaal weer in beheer genomen bij Rijnland. De stichting heeft ervoor gekozen om zichzelf op te heffen.
<i>4) Kunt u een overzicht geven van de belangrijkste initiatieven die er momenteel lopen op het gebied van erfgoed?</i>	De belangrijkste initiatieven zijn op dit moment: 1. De herontwikkeling van de locatie van het gemeenlandshuis in Spaarndam conform het VV besluit van maart 2015, inclusief de realisatie van een kleinschalige museale toepassing. 2. Het overdragen van de laatste drie Rijnlandse molens aan de Rijnlandse molenstichting. 3. Het onderbrengen van het beheer van gemaal De Velsbroek bij stichting BOEi. 4. Het verkopen van de gemalen Neptunus en De Volharding. 5. Gesprekken over samenwerking met museum Boerhaave. 6. Opening van het gerenoveerde Boezemgemaal Gouda. 7. Er wordt actief samengewerkt met lokale partijen zoals kleine musea en stichtingen. We ondersteunen door geld, objecten en advies beschikbaar te stellen ten behoeve van exposities en publicaties.
<i>5) Waar is de lijst van de 'iconen' terug te vinden?</i>	De lijst van iconen is als bijlage 3 in het stuk opgenomen.
<i>6) Waar kan nadere informatie over de erfgoedwet 2016 gevonden worden?</i>	Meer over de erfgoedwet is te vinden op www.cultureelerfgoed.nl
<i>7) Wanneer komen erfgoedzaken op de verschillende bestuursstafels terecht?</i>	Nieuwe initiatieven of onvoorziene uitgaven die niet binnen de mandaatregeling of de kaders van de exploitatiebegroting passen zullen op de gebruikelijke manier ter besluitvorming worden voorgelegd.

Motie

Verenigde Vergadering Rijnland

Verenigde Vergadering : 21 september 2016
Agendapunt : 4.13 Erfgoed beleid
Onderwerp : Erfgoed inzetten voor waterbewustzijn

Ondergetekenden stellen de volgende motie en besluit voor.

Motie Erfgoedbeleid

De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland, in vergadering bijeen op 21 september 2016,

Constaterende dat:

- Het college met het huidige nog aan te nemen voorstel Erfgoedbeleid 2016 op de goede weg is, door het erfgoed los te koppelen van het vastgoed. Dit is een begin van actief te voeren beleid, wat in de komende jaren de nodige aandacht verdiend.

Overwegende dat:

- De nota erfgoedbeleid als basisstuk vastgesteld wordt.

verzoeken wij het college om:

De nota erfgoedbeleid nadere invulling te geven met als uitgangspunten:

- Actief beleid van erfgoed te maken, waarmee de hieronder genoemde doelen uit het coalitieakkoord behaald worden;
 - Het te gebruiken als cultuur-historisch communicatiemiddel om het waterbewustzijn te bevorderen en dit te verbinden met klimaatverandering;
 - Erfgoed te beschouwen als cultuur-historisch communicatiemiddel van Rijnlands rijke geschiedenis naar de burgers en de burgerparticipatie hiermee bevorderen;
- Dat Rijnland meedenkt met verdienmodellen;
- Maak een aparte begroting voor erfgoed en neem dit op in begrotingscyclus;
- Maak heldere regels met meerjarige aanpak;
- Bij zowel bestaand- als bij toekomstig beleid een erfgoedparagraaf op te nemen;
- Een actieplan met tijdspad op te stellen.

Indieners:

CDA Mw. E.J. de Vries

PVDA

VVD

Water Natuurlijk

Algemene Waterschapspartij

Natuurterreinen

PVDD

50PLUS

CU/SGP

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 4.14.
Onderwerp	Aanvullend krediet brug Ruigelaan	
Collegevergadering	05-07-2016	
VV-commissie	Cie BOD: 07-09-2016	
Portefeuillehouder	G.J. Doornbos	
Corsanummer	16.051902	
BABS id	4111	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

besluit een aanvullend uitvoeringskrediet van €50.000,- te verstrekken voor de renovatie van brug Ruigelaan te Wassenaar.

VV-besluitnota

De Verenigde Vergadering:

Besluit:

1. Een aanvullend uitvoeringskrediet van €50.000,- te verstrekken voor het opknappen van brug Ruigelaan te Wassenaar.

Context

In 2015 heeft de VV besloten het onderhoud aan de brug Ruigelaan over te dragen aan gemeente Wassenaar. De gemeente heeft als eis gesteld dat de brug dan eerst in redelijke staat wordt gebracht door Rijnland. Hiertoe heeft de VV een krediet verleend van €83.000,-.

In de VV-Beeldnota "Rapportage over het Organisatie Verbeter Plan", behandeld in de VV van 27 januari 2016, is melding gemaakt van het feit dat er twijfel was of het verleende krediet voor brug Ruigelaan zou voldoen. Voor een enkel project binnen Voldoende Water volgt nog een dergelijke aanvullende kredietaanvraag.

Rijnland heeft dit project gestart en er heeft een aanbesteding plaatsgevonden waarbij de laagste inschrijver voor €75.000,- ex BTW (€90.750 incl BTW) het opknapwerk kan uitvoeren. Echter, Rijnland maakt meer kosten dan alleen de aannemerskosten. Teneinde de uitvoering te kunnen doorzetten, is extra krediet nodig.

Argumenten

1.1 Rijnland maakt meer kosten dan alleen aannemerskosten

Bij het uitvoeringswerk is directievoering en toezicht nodig. Tevens zijn er legeskosten en kosten van uren van eigen Rijnlandse medewerkers voor dit project. Ook zijn enige vooronderzoeken gedaan zoals een funderingsinspectie.

Er was wel een SSK-raming aanwezig, maar alle posten zijn nu net een fractie hoger dan eerder ingeschat. En een toegestane 10% kredietoverschrijding op €83.000 geeft weinig speling.

1.2 Rijnland wil nog altijd van deze brug af

Ook al kost het opknappen voorafgaand aan afstoten nu meer, Rijnland wil deze brug niet in onderhoud houden. Het beheer en onderhoud van een verkeersbrug is geen kerntaak van Rijnland. Op één brug na heeft Rijnland al zijn bruggen afgestoten (over de laatste brug wordt nog onderhandeld). Het is niet efficiënt voor Rijnland om één afwijkend object te blijven beheren en onderhouden.

1.3 Binnen het programma 'Overnemen en afstoten' is ruimte voor deze verhoging

Voor 2016 is in de Programmabegroting 2016 € 333.000 opgenomen voor het afstoten van objecten. Binnen het programma 'Overnemen en afstoten' zijn meerdere opknapklussen. Sommige daarvan pakken voordeliger uit dan geraamd. Van de verkregen kredieten, is van het krediet voor het opknappen van de Veense Sluis ruim €25.000,- niet uitgegeven. En het poldergemaal Heemstederveld wordt voor €180.000,- minder opgeknapt dan in het MJP geraamd was voor dat programma-onderdeel.

Risico's

1.1 Er zijn nog normale uitvoeringsrisico's

De gebruikelijke onderzoeken naar milieu-aspecten, bodenaspecten en historische aspecten zijn uitgevoerd. We denken dat de restrisico's daarom klein zijn. Maar uitgesloten zijn sommige issues nooit, onder meer omdat men niet 100% bemonsteren kan. Ook loopt de procedure voor de omgevingsvergunning nog.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 05-07-2016, kenmerk
16.051902,

en gelet op artikel 99 van de Waterschapswet,,

besluit een aanvullend uitvoeringskrediet van €50.000,- te verstrekken voor de renovatie
van brug Ruigelaan te Wassenaar.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel
Vergaderdatum
Onderwerp
Collegevergadering
VV-commissie
Portefeuillehouder
Corsanummer
BABS id
Bijlagen

VV-Besluitnota

21-09-2016 Agendapuntnummer 4.15.
Vaststellen vergaderschema 2017 i.c.m. Planningsagenda
16-08-2016
Cie BOD: 07-09-2016
G.J. Doornbos
16.073334
4419
2016-08-24 Planningsagenda
Bijlage: Het bestuurlijk seizoen in beeld
Bijlage: NvW Vaststellen vergaderschema 2017 i.c.m.
Planningsagenda
Bijlage: NvW Concept vergaderschema 2017

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. Het vergaderschema VV 2017 vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de planningsagenda.
3. De discussienota 'Het bestuurlijk seizoen in beeld' als uitgangspunt te nemen voor de vormgeving van de VV-vergadercyclus.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Het vergaderschema VV 2017 vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de planningsagenda.
3. De discussienota 'Het bestuurlijk seizoen in beeld' als uitgangspunt te nemen voor de vormgeving van de VV-vergadercyclus.

Context

Formeel stelt de voorzitter het vergaderschema vast met de data en vergadertijden van alle commissie- en VV-vergaderingen. Het is gebruik dat de VV hierin wordt gekend en het rooster kan aanpassen. Het jaarrooster staat daarom ter vaststelling op de agenda.

De commissievergaderingen op 30 november 2016 en de VV-vergadering op 14 december 2016 zijn reservedata.

De naamgeving van de Informatieve VV verandert in Beeldvormende VV.

Nieuw dit jaar is de planningsagenda. Op de planningsagenda vindt u voor zover nu bekend alle voorstellen die in de verenigde vergadering worden besproken van september 2016 tot en met juni 2017 – een bestuurlijk seizoen.

De planningsagenda is gerubriceerd als volgt: datum, besluit-opinie-beeld, programma. De planning is bedoeld als indicatie en kan in de loop van het jaar wijzigen.

Doelstelling is dat dijkgraaf en hoogheemraden u ieder jaar, rond de zomer een planningsagenda presenteren. De VV wordt uitgenodigd om op de planning te reageren.

De discussienota 'Het bestuurlijk seizoen in beeld' is op verzoek van de VV-werkgroep vernieuwend besturen opgesteld en sluit aan op het jaarrooster en de planningsagenda.

Argumenten

1.1 Vergaderdata zijn nodig voor het plannen van projecten en vastleggen van vergaderlocaties

Hoe eerder vergaderdata bekend zijn, hoe beter de organisatie hierop kan aansluiten bij het plannen van projecten en het organiseren van geschikte vergadervoorzieningen.

1.2 Het concept-jaarrooster 2017 faciliteert werken volgens BOB

Er zijn nu vier avondvergaderingen geweest: V&GW, BOD, VW, BOD. Welke vergadering in de avond plaatsvindt is tot nu toe bepaald op basis van het onderwerp dat het meeste op publieksinteresse kan rekenen. Dat is redelijk arbitrair en heeft tot op heden niet geleid tot een hoge opkomst bezoekers. Daarom kiest het college ervoor om de twee resterende commissievergaderingen te rouleren, te starten met de commissie VW in september, daaropvolgend V&GW in november (en BOD in december, reserve-commissie).

Vanaf 2017, is het voorstel om de commissiestructuur van weleer te herintroduceren, dat wil zeggen: de commissie Voldoende Water op dinsdagochtend, de commissie BOD op woensdagochtend en de commissie Veiligheid en Gezond Water op woensdagmiddag. De gedachte is dat het publiek waarschijnlijk vooral interesse heeft in beeldvormende onderwerpen en die zullen komend seizoen in de avonden aan de orde komen, namelijk tijdens beeldvormende VV-vergaderingen (de nieuwe naam voor de vroegere informatieve VV).

2.1 Op basis van een planningsagenda kunnen VV-leden zich beter voorbereiden op onderwerpen die op stapel staan

De planning helpt om een rode lijn te ontwaren in de anders onoverzichtelijke hoeveelheid stukken die ieder jaar wordt besproken. Verder geeft de lijst met alle beeldvormende vergaderingen de VV inzicht in de belangrijkste thema's. Veel achtergrondinformatie over onderwerpen op de agenda is nu al terug te lezen op onze website.

2.2 Een planningsagenda maakt strategische planning en communicatie mogelijk

Een planningsagenda helpt bestuurders en medewerkers om de planning van onderwerpen in samenhang te bekijken. Dit kan interessante dwarsverbanden opleveren en soms uitnodigen om processen bij te stellen.

De onderwerpen op de agenda, met name de beeldvormende onderwerpen, worden verwerkt in de woordvoeringlijn voor interne en publiekscommunicatie. Het biedt een leidraad voor zelfbewuste communicatie, vanuit de gedachte dat waar Rijnland zich mee bezighoudt ertoe doet.

2.3 De planningsagenda is een platform om op voor te bouwen – een groeimodel

De planningsagenda is bedoeld als strategisch instrument en een document om over te discussiëren. De komende jaren zal de werking van de planningsagenda naar bevindt van zaken worden aangepast om in die behoefte te voorzien.

3.1 De discussienota biedt een leidraad om de VV-cyclus werkenderwijs te verbeteren

22 augustus jl. heeft de werkgroep vernieuwend besturen besloten om bijgevoegde discussienota 'Het bestuurlijk seizoen in beeld' aan u ter vaststelling aan te bieden. De werkgroep ziet de nota als een geschikte leidraad om de VV-vergadercyclus vorm te geven en werkenderwijs te verbeteren. De discussienota gaat in op de samenhang tussen: de planningsagenda, de evaluatie van commissiestructuur en de invulling van beeldvormende en opinievormende bijeenkomsten.

Risico's

1.1 De planning wordt gezien als in beton gegoten

Een planning is niet vrijblijvend, maar moet ook niet in beton zijn gegoten. Als er goede redenen zijn om van de planning af te wijken moet dat mogelijk zijn. Het is verder niet realistisch te veronderstellen dat alle onderwerpen nu al bekend zijn. Houd er rekening mee dat onderwerpen aan de agenda gedurende het jaar worden toegevoegd. Pieken en dalen rond de zomer en in het najaar lijken moeilijk te kunnen worden voorkomen. Afvlakken is wel mogelijk en het is aan het management en D&H om hierop te sturen.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,

gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 16-08-2016, kenmerk 16.073334,

en gelet op artikel 5 voor VV en 55 voor commissies van het Reglement van orde van de verenigde vergadering en commissies 2005,

besluit:

1. Het vergaderschema VV 2017 vast te stellen.
2. Kennis te nemen van de planningsagenda.
3. De discussienota 'Het bestuurlijk seizoen in beeld' als uitgangspunt te nemen voor de vormgeving van de VV-vergadercyclus.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

Planningsagenda VV september 2016 – juli 2017**Commissies 7 september / VV 21 september 2016**

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
1	Waterinrichting Vriesekoopsepolder (aanvullend krediet)			Besluit
2	Piekberging HMM			Besluit
3	Baggeren opgave 2016 – gebieden 1 en 2 (uitvoeringskrediet)			Besluit
4	Samenwerking Rijnlandroute m.b.t. gemaal Oostvlietpolder			Besluit
5	KRW synergie besluit			Besluit
6	Aanpassing kredieten landbouwmaatregelen			Besluit
7	EEP projecten 2016-2018 (verzamelkrediet)			Besluit
8	Expertgroep duurzame energie			Besluit
9	Sloop AWZI Hoogmade en Woubrugge (uitvoeringskrediet)			Besluit
10	Aanvullend krediet renovatie AWZI Velsen			Besluit
11	Mee- en tegenvallers renovaties persgemalen			Besluit
12	Aanleg transportsysteem Aalsmeer en Rijsenhout			Besluit
13	Nota vaste activabeleid 2017			Besluit
14	Brug Ruigelaan (aanvullend krediet)			Besluit
15	Nota reserves en voorzieningen 2016			Besluit
16	Actualisatie normenkader 2016 t.b.v. rechtmatigheid			Besluit
17	Erfgoedbeleid 2016			Besluit
18	Vaststellen vergaderschema 2017 i.c.m. Planningsagenda			Besluit
19	Communicatievisie		Opinie	

Beeldvormende VV 5 oktober 2016

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
1	Actualiseren boezemstudie	Beeld	Opinie	VV feb '17
2	Toekomstige Organisatie Zuiveringsbeheer (TOZ)	Beeld	Opinie	VV feb '17

Commissies 12 oktober / VV 2 november 2016

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
1	Watergebiedsplannen: kleine polders, diverse peilbesluiten (incl. krediet)			Besluit / consult

Voldoende Water
Veiligheid
Gezond Water
Waterketen
BOD

2	Peilbesluit Haarlemmermeer (incl. krediet WGP Noord)			Besluit
3	Watergebiedsplan Boskoop (aanvullend krediet)			Besluit
4	Watergebiedsplan Wijde Aa (kredietaanvraag)			Besluit
5	Baggeren (verzamelkrediet)			Besluit
6	Actualiseren beleid peilafwijkingen			Besluit
7	Bosbo			Besluit
8	Vorbereidingskrediet gebiedsproces en pilots Park21			Besluit
9	Dijkverbetering Centraal Holland (samenwerking)			Besluit
10	Top 50 + Onderhoud (kredietaanvraag)	Werkbezoek regionale keringen 24 aug 2016		Besluit
11	Blauwalgen inzet middelen 2017			Besluit
12	Business case waterketen noordelijk gebied			Besluit
13	Kleine zuiveringsprojecten (kredietaanvragen)			Besluit
14	AWTG Rijsaterwoude (nieuw, kredietaanvraag)			Besluit
15	Persgemalen (verzamelkrediet)			Besluit
16	Procesautomatisering			Besluit
17	Programmabegroting 2017			Besluit
18	BURAP II 2016			Besluit
19	Effectmonitor 2016/2017			Besluit
20	POAA: Volmolenduikers			Besluit
21	POAA: Afstoten sluizen			Besluit
22	Calamiteitenplan			Besluit
23	Aanpassing subsidiebeleid			Besluit
24	Overgang stedelijk waterplannen naar strategische agenda's			Besluit
25	Samenstelling vertrouwenscommissie benoeming dijkgraaf			Besluit VV mei '17 rapp. vertr. commissie en voordracht VV sep '17 benoeming
26	Peilbesluit participatie Reeuwijk (incl. krediet)		Consultatie	VV maart 2017
27	3DI		Opinie	VV feb 2017
28	Recreatief medegebruik		Opinie	
29	Capaciteitstoename KWA stap 1, verkenning	Presentatie VW		

Voldoende Water
Veiligheid
Gezond Water
Waterketen
BOD

2016-08-24

Muskusratten veldproef
 Uitkomst veldproef
 Grondwater en ondergrond (STRONG)
 Gevolgen Omgevingswet met name voor grondwaterkwaliteit.
 Slim Water Management
 Beheergrens overschrijdende afwegingen bij waterbeheer.
 Verzilting voorzieningenniveau / Pilots Haarlemmermeer en Boskoop

Kastelein

VV TKN memo eind 2016

Langeslag

VV TKN memo eind 2016

Langeslag

VV TKN memo eind 2016

Leewis

VV TKN memo eind 2016

Beeldvormende VV 16 november 2016

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
1	Strategie schoon water	Beeld		
2	Verbonden partijen (onder voorbehoud) – (vaststellen kadernota)	Beeld	VV feb '17	VV mei '17

Reserve VV 14 december 2016

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
	RESERVE VV – NIETS PLANNEN			

Commissies 16 en 17 januari / VV 1 februari 2017

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
1	Flying Squad NBW (kredietaanvraag)			Besluit
2	Poldergemalen			Besluit
3	Watergebiedsplannen: kleine polders, diverse peilbesluiten (incl. krediet)			Besluit / consult
4	Actualiseren boezemstudie	VV okt'16	VV okt'16	Besluit
5	Muskusrattenbeheer	Medio oktober TKN memo veldproef		Besluit
6	Kleine zuiveringsprojecten (kredietaanvraag)			Besluit
7	Toekomstige Organisatie Zuiveringsbeheer (TOZ)		VV okt '16	Besluit
8	3DI		VV nov '16	Besluit
9	Gebundelde I&A-investeringen			Besluit
10	Waterakkoord KWA			Besluit
11	Waterakkoord Delfland			Besluit
12	Aanpak duurzaam Grond- Weg- Waterbouw (GWW)			Besluit
13	Business case slibverwerking		Opinie	
14	POAA Evaluatie en vervolg		Opinie	

Voldoende Water
Veiligheid
Gezond Water
Waterketen
BOD

	Verbonden partijen (vaststellen kadernota)	Beeld VV nov '16	Opinie	VV mei '17
--	--	------------------	--------	------------

Beeldvormende VV 22 februari 2017

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
1	Wateroverlast: vertaling KNMI-2014 naar de opgave	Beeld		
2	Omgevingsvisies	Beeld		

Commissies 14 en 15 maart / VV 29 maart 2017

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
1	Watergebiedsplannen: kleine polders, diverse peilbesluiten (incl. krediet)			Besluit / consult
2	Peilbesluit participatie Reeuwijk (incl. krediet)		VV nov '16	Besluit
3	Actualiseren baggerbeleid	VV nov '16		Besluit
4	AWZI Waarderpolder (kredietaanvraag deel I)			Besluit
5	OVB Lage gistingtoren			Besluit
6	Business case optimalisatie Groene Hart		Opinie	VV juni '17

Samenwerking Zuid-Hollandse waterschappen en provincie

Doornbos

VV TKN memo begin 2017

Beeldvormende VV 12 april 2017

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
1	Bodemdaling	Beeld		
2	Waterbeschikbaarheid (zoetwater)	VV TKN memo eind '16 Beeld		

Commissies 18 en 19 april / VV 10 mei 2017

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
1	Watergebiedsplannen: kleine polders, diverse peilbesluiten (incl. krediet)			Besluit / consult
2	Zwenwater maatregelenpakket		Opinie	Besluit
3	Kleine zuiveringsprojecten (kredietaanvraag)			Besluit
4	Business case Nieuwe Wetering (Leimuiden)			Besluit
5	Blue Energy (go / no go)			Besluit
6	Jaarrekening en jaarverslag 2016			Besluit

Voldoende Water
Veiligheid
Gezond Water
Waterketen
BOD

7	Verbonden partijen (vaststellen Kadernota)	Beeld VV nov 2016	VV feb 2016	Besluit
8	Rapportage vertrouwenscommissie benoeming dijkgraaf en voordracht			Instellen vertr. com. VV nov/dec '16 Besluit Benoeming VV sep '17

Beeldvormende VV 24 mei 2017

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
1	Omgevingswet (Onder voorbehoud)	VV TKN memo eind 2016 Beeld		

Commissies 6 en 7 juni / VV 21 juni 2017

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
1	Watergebiedsplannen: kleine polders, diverse peilbesluiten (incl. krediet)			Besluit / consult
2	Actualisatie uitgangspuntennotitie regionale keringen			Besluit
3	Actualisatie legger regionale keringen			Besluit
4	Business case optimalisatie Groene Hart		VV maart 2017	Besluit
5	Meerjarenperspectief 2018-2021			Besluit
6	BURAP I 2017			Besluit
7	Verbonden partij HWH			Besluit
8	Verbonden partij Aquon			Besluit
9	Verbonden partij BSGR			Besluit

Beeldvormende VV 5 juli 2017

	Onderwerp	Beeld	Opinie	Besluit
1	Strategie Kaderrichtlijn Water (2017)	Beeld	-	-
2	-	-	-	-

Onderwerpen met behandeldatum buiten periode sep 2016 – juli 2017

	Onderwerp	Portefeuillehouder	Planning
1	Grondwateroverlast Noordwijk schade	Langeslag	November 2017

Voldoende Water
Veiligheid
Gezond Water
Waterketen
BOD

2	Benoeming dijkgraaf	-	- VV nov/dec '16 instellen vertrouwenscommissie - VV mei '17 rapportage vertrouwenscommissie en voordracht VV september 2017
3	Programmabegroting 2018	Pluckel	VV november 2017
4	BURAP II 2017	Pluckel	VV november 2017

Beeldvormende bijeenkomsten

Datum	Onderwerp – Portefeuillehouder
2016	
5 okt	Actualiseren boezemstudie – Langeslag <i>In deze sessie presenteren wij u de resultaten van het onderzoek waarbij zowel naar de hydrologische effecten wordt gekeken als naar de risico's, potentiële strategieën en kostenimplicaties. Vervolgens maken we een vertaalslag naar de opgaven en de bestuurlijke afwegingen die daarmee samenhangen.</i> <i>Context - In het jaar 2000 is in de 'Studie Waterbezwaar' bepaald welke maatregelen nodig zijn om het Rijnlandse boezemsysteem voor te bereiden op de toekomst. Deze studie werd uitgevoerd op basis van de toen geldende inzichten over het peilbeheer van de boezem en de verwachte klimaatverandering. Op basis van deze studie is de capaciteit van boezemgemaal Katwijk verdubbeld en is besloten tot aanleg van de piekbergingen Nieuwe Driemanspolder en Haarlemmermeer. Sindsdien heeft zich een aantal ontwikkelingen voltrokken: Ten eerste zijn in 2014 nieuwe klimaatscenario's van het KNMI beschikbaar gekomen. Ten tweede hebben de provincies in 2009 wateroverlastnormen vastgesteld die in 2015 zijn geactualiseerd. Ten derde zijn er gewijzigde inzichten over het beheer van het watersysteem, zoals de bedrijfszekerheid van de boezembemaling en welke risico's en maatregelen tegen welke kosten acceptabel zijn (assetmanagement en risicobenadering), de samenhang van het waterpeil in de boezem met de (vereiste) hoogtes van de regionale keringen en de wens om helder en transparant te kunnen communiceren over risico's op wateroverlast, zowel in de polders en boezemland als in bebouwd gebied, naar ingelanden en omliggende waterbeheerders.</i> <i>Verdere besluitvorming – Februari 2017 vindt besluitvorming plaats.</i>
5 okt	Toekomstige Organisatie Zuiveringsbeheer (TOZ) – Haan <i>In deze tweede beeldvormende sessie voeren we met u een debat over de ontwikkelde strategieën voor het proces TOZ-fase 2. De uitkomsten van dit debat moeten duidelijk maken of er voldoende informatie en inzicht is om een besluit te kunnen nemen over een strategie: één van de ontwikkelde of een nog te ontwikkelen variant.</i>

Voldoende Water
Veiligheid
Gezond Water
Waterketen
BOD

	<i>Context</i> - Onder regie van het vorige bestuur is een verkenning uitgevoerd naar organisatiescenario's voor de toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer (TOZ). De verkenning werd niet uitgevoerd omdat er ontevredenheid was over het functioneren van de huidige organisatie van het zuiveringsbeheer, maar om een goede discussie te kunnen voeren over de richting waarin de organisatie zich het beste zou kunnen ontwikkelen gelet op de grote dynamiek in dit taakveld. Besluitvorming hierover werd nadrukkelijk overgelaten aan het nieuwe (huidige) bestuur. Dit is ook opgenomen in het coalitieakkoord waarin wordt gesteld om te komen tot een richtinggevend besluit over de organisatievorm van het zuiveringsbeheer, zo mogelijk eind 2016. Hiertoe is eind 2015 het proces TOZ-fase 2 gestart. Dit proces wordt begeleid door een bestuurlijke klankbordgroep. In 2016 is de klankbordgroep inmiddels driemaal bijeen geweest, zijn gesprekken gevoerd met alle voltallige fracties, en zijn diverse inhoudelijke uitwerkingen uitgevoerd. Op 11 mei is een eerste beeldvormende (info) VV gehouden waarin gediscussieerd is over de mogelijke toekomstige ontwikkelrichtingen van de organisatie van het zuiveringsbeheer. Met de uitkomsten van deze beeldvormende VV zijn diverse inhoudelijke zaken verder uitgewerkt en is een aantal strategieën ontwikkeld. Ook is een aantal bestuurlijke workshops gehouden waarin "de markt" én gebruikers van "de markt" hun visie en ervaringen hebben gedeeld. Het zuiveringsbeheer speelt zich niet af op een eiland. Er is sprake van een grote fysieke en operationele samenhang met een veelheid aan waterketenpartners. Rijnland werkt dan ook al vele jaren nauw samen met ketenpartners (onder andere in het kader van het Bestuursakkoord Water (BAW) 2011). Deze stakeholders worden op een nog te bepalen moment betrokken bij het TOZ-fase 2 proces. <i>Vorbereiding</i> – Er zijn diverse stukken beschikbaar als voorbereiding op tweede beeldvormende (info) VV voor het proces TOZ-fase 2. Deze zijn deels al verstrekt (info VV 11 mei). Centraal staat een memo strategieën voor ontwikkeling organisatie zuiveringsbeheer.
16 nov	Strategie schoon water – Leewis <i>In deze sessie gaan we in gesprek over de betekenis van schoon water en we bespreken met welke waterkwaliteit we tevreden zijn. Ofwel: een gesprek over de WHY. Waar in het gebied is extra ambitie nodig? Waar kan het een tandje minder? Welke hindernissen komen we tegen op de weg naar schoon water? Op basis van onze bevindingen kijken we vooruit naar de bestuurlijke planning voor de komende jaren.</i> <i>Context</i> – Rijnland investeert fors in het thema schoon water. We hopen de komende jaren grote stappen te zetten omdat we tijdig willen voldoen aan de Europese afspraken. We werken daarbij aan 4 sporen, die soms interacteren: 1) Inrichting, beheer en onderhoud 2) Emissiereductie

Voldoende Water
Veiligheid
Gezond Water
Waterketen
BOD

	3) Schone meren en plassen 4) Zwemwater Om te beginnen hebben we een zelfde beeld nodig van waterkwaliteit, de 'WHY'. Het College ziet schoon gezond water als 'zwemmen zonder ziek te worden', 'je tenen zien als je in het water staat', 'sloten vol visjes en planten' en 'aantrekkelijk wonen aan water'. Deelt de VV dit beeld? Het realiseren van schoon water is best moeilijk. Er zijn hindernissen op de weg. Hoe vinden we elkaar in slimme allianties en wat is daarbij de juiste strategie? <i>Verdere besluitvorming</i> – Rijnland leidt de komende tijd doelen en ambities af voor het overige water. Vermoedelijk vindt hierover in 2017 besluitvorming plaats. Landelijk wordt gewerkt aan de evaluatie van het Mestbeleid en het 6^e Nitraat Actieprogramma. Beide zijn relevant voor de agrarische emissies. De Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater krijgt steeds meer vorm. En Rijnland bereidt zich al weer voor op de derde planperiode van de KRW (2022-2027). De komende jaren zijn belangrijke beslissingen nodig over de na te streven doelen.
16 nov	Verbonden partijen (onder voorbehoud) – (vaststellen kadernota) – Doornbos <i>In deze sessie geven wij u een toelichting op de werking van gemeenschappelijke regelingen en de mogelijkheden tot belangenbehartiging onder leiding van externe deskundigen. De gemeenschappelijke regeling is dé aangewezen samenwerkingsvorm tussen overheden. Deze kent een aantal specifieke kansen en bezwaren. Wij gaan met u in gesprek over:</i> - <i>Hoe doen we het nu? De P&C cyclus van de GR en de wijze waarop Rijnland daarop nu invloed uitoefent;</i> - <i>AB en DB van een GR, en de spanning tussen klant- en eigenaarsrol;</i> - <i>Evaluatie en risicoprofielen van de huidige GR'en en consequenties daarvan voor de governance;</i> - <i>Beelden en wensen uit de VV over de governance van verbonden partijen.</i> <i>Context</i> – Rijnland kent een zestal verbonden partijen: partijen waarin Rijnland zowel financieel als bestuurlijk een belang in heeft. Het gaat om gemeenschappelijke regelingen (GR) Aquon, Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland, GR Slibverwerking 2009, Het Waterschapshuis en verbonden partijen met een andere rechtsvorm zoals VOF Meergrond en de Nederlandse Waterschapsbank NV. Rijnland is zowel klant als (mede-)eigenaar van deze partijen. Deze dubbelrol veroorzaakt regelmatig discussie in de VV. Het college van D&H heeft de behoefte om met u een discussie te voeren over de "governance" van deze verbonden partijen. Gezien het belang van de taken die middels de gemeenschappelijke regelingen worden uitgevoerd, beperkt dit voorstel zich tot deze partijen. <i>Verdere besluitvorming</i> – Voorstel is om de volledige BOB-route met dit onderwerp te doorlopen. In dat kader vindt februari

	2017 opinievorming plaats. Het ligt voor de hand om dit te doen in een gezamenlijke commissievergadering of in de VV-vergadering, omdat de scope van de GR'en sterk verschilt. In de opinievormende bijeenkomst kijken we naar oplossingsrichtingen om eventuele discrepanties te overbruggen tussen de gewenste en huidige situatie in de governance van GR'en. Ook bespreken we of en zo ja welk soort besluiten de VV wil nemen over de governance van verbonden partijen. De opinievormende discussie in de commissie(s) mondt uit in een nieuwe Kadernota verbonden partijen. Mei 2017 vindt hierover besluitvorming plaats. Het is op dit moment nog niet te voorzien of er besluitvorming over de aansturing van GR'en zal komen. De mogelijkheden die de Wet Gemeenschappelijke Regelingen biedt voor andere governance-structuren is beperkt. Wel zouden VV en D&H afspraken kunnen maken over de positie van Rijnland ten aanzien van de verschillende GR's, bijvoorbeeld of de klant- of eigenaarsrol moet prevaleren.
2017	
22 feb	Wateroverlast: vertaling KNMI-2014 naar de opgave – Langeslag <i>In deze sessie geven wij u een beeld van de nieuwe opgaven als gevolg van wateroverlast. Vervolgens verkennen wij met u de bestuurlijke strategie hoe we met zowel UvW als regionale stakeholders het gesprek aangaan, inzicht bieden en mogelijk tot een aanpak kunnen komen. Daarbij is ook duidelijk dat de opgave niet alleen door waterbeheerder kan worden opgepakt, maar er ook een rol ligt bij gemeenten, burgers, ondernemers en verzekeraars. Binnen de UvW wordt inmiddels gewerkt aan een aanpak om te komen tot gestructureerd overleg tussen overheden (inclusief waterschappen) en overleg met overige stakeholders.</i> <i>Context – In 2014 zijn de nieuwe KNMI-2014 scenario's beschikbaar gekomen. Dit is ook aanleiding geweest voor STOWA om KNMI/HKV naar de neerslagstatistiek te laten kijken. Daaruit bleek dat aanzienlijke klimaatverandering reeds heeft plaatsgevonden. De kans op extreme neerslag is twee keer zo groot als op basis van de KNMI2006 scenario's was aangenomen (een bui waarvan we dachten dat hij 1/100 jaar voorkomt komt 1/50 jaar voor).</i> De nieuwe neerslagstatistiek betekent een extra opgave voor maatregelen tegen de wateroverlast. Maatregelen in gebieden die in de afgelopen jaren zijn opgeleverd waren ontworpen op de inmiddels verouderde statistiek en voldoen met de actuele KNMI-2014 statistiek niet meer aan het beschermingsniveau dat met de provincie is afgesproken. In 2015 zijn normen in afstemming met provincie en stakeholders aangepast (verlaagd) bijvoorbeeld voor weidegebied. De nieuwe gegevens brengen hier op eens weer opgaven in beeld waar momenteel geen doelmatige maatregelen beschikbaar voor zijn.
22 feb	Omgevingsvisies – Kastelein <i>In deze sessie verkennen wij met u wat de omgevingsvisies betekenen voor bestuur en organisatie. Om aan de voorkant mee te doen bij strategische en visietrajecten is een omslag nodig bij Rijnland. Traditioneel ligt de focus op operationele en</i>

	<i>tactische aspecten vanuit een reactieve benadering. De basis van het huidige relatiebeheer moet niet verloren gaan, maar verrijkt worden met een meer strategische kop. Er wordt geput uit de ervaringen die reeds worden opgedaan met verkennende trajecten zoals de omgevingsvisie van Leiden of de perspectiefnota Groene Hart.</i> <i>Context – De omgevingswet is vastgesteld en rijk, provincie en gemeenten moeten in 2019 een omgevingsvisie vaststellen. De omgevingsvisie vormt het integrale beleidskader voor deze overheden dat samen met stakeholders moeten worden opgesteld. Maatschappelijke opgaven zoals bodemdaling en woningbouw of waterkwaliteit en landbouw komen in één integraal stuk. Voor de waterbeheerders biedt dit een grote kans die alleen kan worden verzilverd als we aan de voorkant mee doen (ook omdat de instrumenten als watertoets niet in de huidige vorm terugkomen).</i>
12 apr	Bodemdaling – Langeslag <i>In deze sessie geven wij u inzicht in de opgave waar bodemdaling ons voor stelt. Vervolgens gaan we met elkaar in gesprek over welke actieve rol we voor ons zelf zien en welke arrangementen en sporen we bewandelen om anderen te beïnvloeden zoals UvW, provincies en rijk. In Unie-verband is er inmiddels meer aandacht voor dit onderwerp.</i> <i>Context – Rijnland heeft een kleine 20.000 ha. veengebied inclusief diverse historische kernen met kwetsbare funderingen. Bodemdaling is een grote maatschappelijke opgave die tot extra kosten leidt bij waterbeheerders maar vooral bij burgers en gemeenten. Door samenwerking en innovatie kan de maatschappelijke rekening effectief worden beperkt.</i> <i>De opgave is extra complex doordat de problemen slechts incidenteel op korte termijn zichtbaar zijn en er zo veel partijen bij betrokken zijn die traditioneel naar elkaar kijken. Een belangrijke partij is het rijk dat echter probeert de opgave in de regio te houden en zelfs voor kennisontwikkeling en -uitwisseling ondanks een kamermotie (Smaling) niet thuis geeft. Recent heeft onderzoek van PBL inzicht gegeven in de maatschappelijke kosten en baten van het huidige beheer van gebieden met slappe bodems. Vaak is dat saldo batig maar de verdeling van kosten en baten is scheef en er zijn gebieden waar de grens wordt bereikt. De CO2 emissie is een post die de MKBA in de toekomst kan laten omslaan.</i>
12 apr	Waterbeschikbaarheid (zoetwater) – Leewis <i>In deze sessie delen wij met u de eerste resultaten van de bestuurlijke bespreking met stakeholders over waterbeschikbaarheid. We gaan in gesprek over de soort afwegingen die in beeld komen. Dat kan over maatregelen gaan, maar ook de grens van de publieke taak. In specifieke gebieden kan er ook aanleiding zijn om met stakeholders en de algemene democratie in gesprek te gaan om op termijn tot adaptatie of transitie te komen waarbij de functies zich aanpassen aan de beperkingen vanuit doelmatig beheer van het watersysteem.</i> <i>Context – Door de dalingsgevoelige bodems moet Rijnland de peilen altijd op orde houden ook in droge tijden. De opgave daarnaast is dat in het beheergebied veel brakke kwel omhoog komt en dat zout bedreigend is voor de hoogwaardige teelten en de natuur. Daarom is aanvoer van zoetwater uit het hoofdwatersysteem nodig waarbij het vaste inlaatpunt Gouda kan</i>

	verzilt. Vanuit het Deltaprogramma wordt een eerste stap van de alternatieve aanvoerroute KWA vergroot. Een klimaatrobuust waterbeheer in droge perioden vergt tegelijkertijd eigen waterbeheermaatregelen (doorspoelen) en adaptatiemaatregelen van gebruikers. In het Deltaprogramma is het beleidsinstrument waterbeschikbaarheid geïntroduceerd. Waterbeschikbaarheid biedt transparantie over risico's op watertekort en biedt een basis voor een dialoog met stakeholders over optimalisatie, zowel in het waterbeheer als door aanpassingen bij de gebruikers zelf. In Boskoop en de Haarlemmermeer zijn met stakeholders processen doorlopen om de opgaven en handelingsperspectieven in beeld te brengen zodat afwegingen kunnen worden gemaakt voor de korte en lange termijn.
24 mei	Omgevingswet (onder voorbehoud) – Doornbos -
5 juli	Strategie Kaderrichtlijn Water (2017) – Leewis <i>In deze sessie staan we stil bij de Kaderrichtlijn Water. Rijnland is volop bezig met maatregelen. De landbouw werkt hard aan emissiereductie. Nationaal draait de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater volop. De volgende planperiode voor de KRW dient zich al weer aan. Een goed moment om na te denken over de vraag of de waterkwaliteit in heel Rijnland in 2027 voldoende op orde zal zijn. En te verkennen wat dit betekent voor de strategie die Rijnland de komende jaren voor de KRW moet volgen?</i> <i>Context</i> – We zitten midden in de uitvoering van het programma voor de 2^e planperiode van de KRW. De huidige strategie voor de KRW bestaat eruit dat elke planperiode enkele “geprioriteerde” wateren worden aangepakt. Met daarnaast een generiek spoor gericht op reductie van emissies en verbetering van beheer en onderhoud. Rijnland werkt nauw samen in deelstroomgebied Rijn-west en onderhoudt goede banden met de Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater. Ondertussen bereiden we ons voor op de 3^e planperiode. Een belangrijke vraag hierbij is of we verwachten de doelen te halen die voor 2027 zijn gesteld. Landelijke studies laten zien dat het waarschijnlijk is dat maar een deel van de wateren in 2027 in een goede toestand is. Discussies die hierbij spelen zijn de omvang en effectiviteit van regionale maatregelen, de omvang van achtergrond-emissies en de effectiviteit van landelijke regelgeving en beleid. Wat betekent dit voor Rijnland? Welke strategie kiezen we voor de 3^e planperiode van de KRW? <i>Verdere besluitvorming</i> – In de periode 2017-2018 wordt een principe-besluit genomen over de doelen die we voor de 3^e planperiode KRW (2022-2027) hanteren. Eind 2017 wordt een reactie uit Brussel verwacht op KRW1 en op de ingediende plannen voor KRW2. Het programma voor KRW3 wordt in 2020 vastgesteld in de volgende Nota Schoon Water. Deze wordt in 2021 in WBP6 verwerkt.

2016-08-24

Voldoende Water
Veiligheid
Gezond Water
Waterketen
BOD

Het bestuurlijk seizoen in beeld

Samenhang Planningsagenda – Commissiestructuur – BOB – Jaarrooster

U vroeg 7 juni jl. om op 22 augustus, een voorstel te presenteren dat een opzet voor een planningsagenda, de evaluatie commissiestructuur en manieren om beeldvormende en opinievormende bijeenkomsten vorm te geven combineert. Ook vroeg u te worden betrokken bij de totstandkoming van het jaarrooster bestuursvergaderingen 2017.

Naar aanleiding van dit verzoek hebben dijkgraaf en hoogheemraden 16 augustus jl., een planningsagenda en concept-jaarrooster vastgesteld met bijbehorende uitgangspunten. De evaluatie commissiestructuur en suggesties ter verbetering van de BOB-systematiek zijn hieraan toegevoegd en leveren een consistent beeld op.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen:

Een planningsagenda maakt strategische planning en communicatie mogelijk

1. De planningsagenda is een platform om op voor te bouwen – een groeimodel.
2. Alle beeldvormende vergaderingen op een rij geeft de VV inzicht in de belangrijkste thema's en helpt in de voorbereiding.
3. Communiceer over bestuurlijke planning vanuit de gedachte dat waar Rijnland zich mee bezighoudt ertoe doet.

Het concept-jaarrooster 2017 faciliteert werken volgens BOB

1. In 2016 blijft de vergaderopzet ongewijzigd.
2. Vanaf 2017 plannen we nadrukkelijk beeldvormende vergaderingen in.

De evaluatie commissiestructuur bevestigt belang vorm beeldfase

1. Denk van te voren na of vergaderen op locatie zinvol is, gebruik de VV-jaarplanning.
2. Communiceer structureel en tijdig de planning van onderwerpen intern en extern
3. Doe aan verwachtingenmanagement zodat je externen niet teleurstelt.

De commissiestructuur voldoet, spelregels helpen om anders te vergaderen

1. Om BOB te laten werken is geen structuurwijziging nodig, wel een andere manier van werken.
2. Pak alleen de belangrijkste onderwerpen bij de kop.
 - a. Stel jezelf de vraag: Zijn er extra beeldvormende bijeenkomsten nodig? Kan je deze onderwerpen ook op een andere manier met elkaar bespreken?
3. Beeld- en opinievorming vragen om een andere manier van vergaderen.
 - a. Misschien is vaardigheidstraining nodig.
 - b. Spelregels helpen, maar moeten nog wel worden overeengekomen.
4. Een goede voorbereiding betekent ook inzet VV-leden.
5. Gebruik Beeldvormende bijeenkomsten om de wereld buiten naar binnen te halen

Een planningsagenda maakt strategische planning en communicatie mogelijk

Vooralsnog is de planning van bestuursvoorstellen voor D&H- en VV-leden min of meer een blackbox. Dat wil zeggen, bestuursleden weten niet in welke bestuursvergadering een onderwerp wordt besproken.

Dit gebrek aan overzicht is onhandig want het leidt tot problemen en vragen:

- overvolle agenda's en vrijwel lege agenda's ("Waarom is er niet beter gepland").
- onderwerpen verschijnen plots op de agenda ("Wij voelen ons overvallen")
- geen zicht op wat er in de pijplijn zit ("Wanneer is er aandacht voor onderwerp X")
- moeite om een rode lijn te ontwaren ("Hoe draagt dit bij aan ons doel")
- geen heldere communicatieboodschap ("Wat vertel ik aan mijn kiezer")
- geen procesafspraken ("Hoe is het gebied meegenomen in dit voorstel")
- moeite om verbanden te leggen ("Hoe past dit bij de planning van onderwerp X")
- initiatieven passen niet ("Wij willen naar buiten, maar dit onderwerp leent zich niet")

Een planning biedt overzicht en overzicht maakt het mogelijk om:

- verwachtingen te managen ("Dit kunt u van ons verwachten")
- afspraken te maken over processen ("Laten wij hier nog een keer over doorpraten")
- na te denken over dwarsverbanden ("Dat past mooi bij onderwerp X")
- participatiemomenten te plannen ("Houd u rekening in uw agenda met...")
- een communicatieboodschap te formuleren ("Dit hebben wij allemaal voor u gedaan")

Wat is een VV-planningsagenda?

De VV-planningsagenda is een overzicht met alle VV-vergaderingen van september tot juni – een bestuurlijk seizoen, waarop in ieder geval de belangrijkste onderwerpen staan aangegeven die worden besproken. Denk aan de volgende onderwerpen:

- alle begrotingsproducten
- beleidsevaluaties
- strategische discussies / opgaven
- grote projecten en clusters
- projecten die bestuurlijk gevoelig liggen of anderszins ongewoon zijn
- onderwerpen die zijn benoemd in het coalitieakkoord
- verantwoordingsinformatie

Van ieder onderwerp op de VV-planningsagenda staat aangegeven of het in de beeldvormende, opinievormende of besluitvormende (BOB) fase zit en wanneer de overige stadia volgen of zijn doorlopen. Indien mogelijk wordt de samenhang aangegeven met andere onderwerpen op de agenda.

Het college stelt de agenda jaarlijks vast en presenteert deze aan de VV. De VV completeert de agenda (missen er onderwerpen?) en legt accenten (hier willen wij eerder bij stilstaan).

De planningsagenda is ook een communicatie-instrument. Het biedt een handvat voor de woordvoeringlijn en communicatiestrategie.

De planning van de onderwerpen is een *best guess*. De planning kan wijzigen als hier goede redenen voor zijn.

De planningsagenda is gerubriceerd als volgt: datum, besluit-opinie-beeld, programma.

De planningsagenda is een platform om op voor te bouwen – een groeimodel

Dijkgraaf en hoogheemraden hebben er voor gekozen om alle onderwerpen die nu bekend zijn een plek te geven op de planningsagenda, omdat zij sturing op vergaderdrukte belangrijk vinden. Het is de kunst om dit volledigheidstreven te verenigen met de behoefte aan een handzaam overzicht voor intern en extern gebruik. Immers, hoe eenvoudiger het overzicht, hoe makkelijker je kan communiceren over de plannen die op stapel staan. Dit helpt VV-leden, maar ook inwoners en bedrijven om grip te krijgen op een anders onoverzichtelijke hoeveelheid stukken en processen. Zo maak je het steeds beter mogelijk om de VV zijn rol te laten pakken als procesvoerder, kadersteller en strateeg.

Alle beeldvormende vergaderingen op een rij geeft inzicht in de belangrijkste thema's

Werken aan overzicht kan op verschillende manieren. Dijkgraaf en hoogheemraden hebben een eerste stap gezet door alle beeldvormende bijeenkomsten onder elkaar te zetten en uit te leggen wat zij met de bijeenkomsten beogen en wat de bestuurlijke vervolgstappen zijn. Dit helpt VV-leden om zich aan het begin van het jaar te oriënteren en voor te bereiden op deze belangrijke strategische onderwerpen in de opmaat naar opinievorming en uiteindelijk besluitvorming. VV-leden kunnen ook zelf onderwerpen aandragen waar zij bestuurlijk langer of eerder stil bij willen staan.

Communiceer vanuit de gedachte dat waar Rijnland zich mee bezighoudt ertoe doet

Dijkgraaf en hoogheemraden verwachten dat met name de beeldvormende bijeenkomsten ook voor publiek interessant zullen zijn. In de woordvoeringlijn en de communicatiestrategie is nadrukkelijk aandacht voor deze onderwerpen. Dat betekent dat je in persberichten, sociale media, en artikelen op onze website verwijzingen zult zien naar onze besluitvormingscyclus en de standpunten die ons bestuur inneemt, zowel in de opmaat naar als tijdens en na de vergadering. Dit vanuit een zelfbewuste houding dat waar Rijnland zich mee bezighoudt ertoe doet.

Toekomstmuziek

Een optie is om de planningsagenda te vertalen in een communicatiebijlage of publieksversie. Dit krijgt dan al gauw de vorm van een programmaboekje zoals je dat bij theaters ziet. Bestuurlijke partners zijn van harte welkom om kennis te nemen van onze plannen en kunnen waar mogelijk aansluiten. VV-leden kunnen het boekje gebruiken om keuzes te maken waar zij op willen inzetten.

Onderwerpen in beeld

Zou het niet mooi zijn als we de belangrijkste onderwerpen op de planningsagenda samenvatten in een korte video, animatie of foto? En dat de voorstellen bijna lezen als een krantenartikel? De titel geeft antwoord op de vraag: Wat heb ik hier aan als inwoner? Elk voorstel is samengevat in een communicatieboodschap (tweet). Wij gebruiken het beeldmateriaal en de communicatieboodschap bij onze besluitvorming,

voor persberichten, de website en ons jaarverslag. U kan eenvoudig aan uw buurman uitleggen wat we dit jaar hebben gedaan om Rijnland te verbeteren, waarom de baten opwegen tegen de kosten en hoe wij er alles aan hebben gedaan om ons verzekerd te weten van draagvlak in het gebied, ook als het om ingrijpende maatregelen gaat.

Het concept-jaarrooster 2017 faciliteert werken volgens BOB

Formeel stelt het college het jaarrooster vast met de data en vergadertijden van alle commissie- en VV-vergaderingen. Het is gebruik dat de VV hierin wordt gekend en het rooster kan aanpassen. Het jaarrooster staat daarom ter vaststelling op de agenda van de VV van september.

In 2016 blijft de vergaderopzet ongewijzigd

In het conceptjaarrooster blijft de situatie voor 2016 ongewijzigd, dat wil zeggen: roulerende commissieavondvergaderingen en alle commissievergaderingen op één dag. In het rooster is wel alvast de naam aangepast van de Informatieve VV, deze heet nu Beeldvormende VV.

Vanaf 2017 plannen we nadrukkelijk beeldvormende vergaderingen in

Er zijn nu vier avondvergaderingen geweest: V&GW, BOD, VW, BOD. Welke vergadering in de avond plaatsvindt is tot nu toe bepaald op basis van het onderwerp dat het meeste op publieksinteresse kan rekenen. Dat is redelijk arbitrair en heeft tot op heden niet geleid tot een hoge opkomst bezoekers (zie hieronder de evaluatie commissiestructuur). Daarom kiest het college ervoor om de twee resterende commissievergaderingen te rouleren, te starten met de commissie VW in november, daaropvolgend V&GW in november (en BOD in december, reserve-commissie). Vanaf 2017, is het voorstel om de commissiestructuur van weleer te herintroduceren, dat wil zeggen: de commissie Voldoende Water op dinsdagochtend, de commissie BOD op woensdagochtend en de commissie Veiligheid en Gezond Water op woensdagmiddag. De gedachte is dat het publiek waarschijnlijk vooral interesse heeft in beeldvormende onderwerpen en dus in de beeldvormende vergaderingen die voor 2016 en 2017 in de avond zijn gepland.

De evaluatie commissiestructuur bevestigt belang vorm beeldfase

In het najaar van 2015 is door de VV besloten om tot aan de zomer te experimenteren met een nieuwe opzet voor de commissievergaderingen. Afgesproken is dat de vergaderingen tot aan de zomer plaatsvinden op de woensdag, waarbij de commissies afwisselend plaatsvinden in de ochtend, in de middag en in de avond. Het experiment is ingegeven om publieksbetrokkenheid te bevorderen. Afgesproken is dat de nieuwe opzet rond de zomer zou worden geëvalueerd aan de hand van opkomstcijfers externen en een evaluatieformulier.

Uiteindelijk vonden er vier avondvergaderingen plaats, waarvan 1 op locatie (13 januari 2016, Spaarndam, commissie Veiligheid en Gezond Water).

Bij de vergadering op locatie waren vier externen aanwezig, ondanks advertenties in lokale kranten en persoonlijke inzet van VV-leden om bezoekers te trekken. Daar staat

tegenover dat de vergadering laat is aangekondigd. De sfeer was goed. De buitenlocatie was geschikt (goed bereikbaar, goed geëquipeerd, geluid was niet optimaal, maar de hoeveelheid gewenste microfoons is op een buitenlocatie niet altijd eenvoudig te realiseren). Medewerkers op locatie konden tussentijds niet aan het werk. Als je zowel bij het vragenhalfuur aanwezig moet zijn als later tijdens de vergadering, dan blijkt dat niet efficiënt. Kosten voor catering en zaalhuur is punt van aandacht. Eén persoon heeft een evaluatieformulier ingevuld.

De overige vergaderingen hadden plaats bij Rijnland. Bij al deze vergaderingen, inclusief de avondvergaderingen, was weinig tot geen publiek. Communicatie-inspanningen bestonden uit aankondigingen op de website en sociale media.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen:

1. Denk van te voren na of vergaderen op locatie zinvol is, gebruik de VV-jaarplanning

Met name de informatiefase of de beeldfase lijkt zich te lenen voor een bijeenkomst op locatie. Het doel is dan om de drempel voor externen te verlagen, maar ook om met eigen ogen te kunnen zien waar het probleem speelt. Kies dan ook een locatie die past bij het onderwerp, bij voorkeur in het gebied waar het onderwerp over gaat. Vergaderen op locatie is geen doel op zich. Rijnland is centraal gelegen en heeft goed uitgeruste vergaderzalen, neem dat bij de overweging mee.

2. Communiceer structureel en tijdig de planning van onderwerpen intern en extern

Door tijdig aan te geven wanneer een onderwerp op de agenda staat stel je bezoekers in staat ruimte vrij te maken in hun agenda of hun planning van activiteiten te laten aansluiten op de onze. Als je externe bezoekers wilt trekken, maak het dan communicatief aantrekkelijk, laat het onderwerp zichzelf verkopen.

3. Doe aan verwachtingenmanagement

Denk van tevoren na over wat we doen met de eventuele bijdrage van de bezoeker. Geef aan het begin van de vergadering aan wat de rol van de aanwezigen is met betrekking tot de te behandelen onderwerpen.

De commissiestructuur voldoet, spelregels helpen om anders te vergaderen

Het nieuwe BOB in een notendop

Bij Rijnland werken we met de BOB-structuur. Dat betekent dat belangrijke of complexe onderwerpen achtereenvolgens beeldvormend, opinievormend en besluitvormend worden besproken. U gaf 7 juni aan dat er ook zoiets is als een informatiefase, een moment waarop je je als VV-lid wilt inlezen en voorbereiden op een onderwerp en waarbij je vooral verduidelijkende vragen wilt stellen. Als je de informatiefase combineert met BOB (tot i-BOB) en afzet tegen onze vergadercyclus dan ontstaat het volgende plaatje:

Fase	Omschrijving	Vorm
Informatiefase	Informatie verzamelen en klokken gelijkzetten door inlezen, feiten verzamelen, het onderwerp in een beleid- en tijdcontext plaatsen.	Los van vergadercyclus, diverse vormen: planningsagenda, website, informatiemap, feitenrelaas, werkbezoek, presentatie, dataroom, analyse maatschappelijke trends... (eventueel op locatie)
Beeldfase	Verkennen en afbakenen van het vraagstuk, horen van het maatschappelijke veld en het inventariseren van knelpunten en keuzes. Het onderwerp m.a.w. goed tussen de oren krijgen (wat speelt er).	Beeldvormende VV, diverse werkvormen: themabijeenkomsten, werkbezoeken, workshops... (eventueel op locatie)

Opiniefase	Discussie tussen de diverse fracties en met het dagelijks bestuur, ruimte voor insprekers, uitwisselen en doorvragen van argumenten met als doel om tot een goede weging te komen van voor- en nadelen van het betreffende voorstel of onderwerp.	VV-vergadering, opener setting
Besluitfase	Nemen van kwalitatief goede besluiten. Debat en besluitvorming vinden hier plaats.	Commissie-/VV-vergadering
Consultatie-fase	Ideeën meegeven over plannen waarvoor D&H besluitbevoegd is, maar waarover het graag de mening van de commissie hoort, al dan niet als gevolg van een <i>gentlemen's agreement</i> , voorbeelden: VV-jaarrooster, vrijgeven ter inzage peilbesluiten.	Commissie-/VV-vergadering

In andere woorden, je kan BOB als volgt vormgeven:

- **Planning en selectie BOB-onderwerpen:** Van alle bestuursvoorstellen maken we een selectie die we bespreken conform de BOB-methode. De meeste onderwerpen bespreken we alleen besluitvormend. De jaarlijkse planningsagenda van dijkgraaf en hoogheemraden biedt voor de VV een aanknopingspunt om in gesprek te gaan of de juiste onderwerpen op de agenda staan. Onderwerpen en BOB-fasen kunnen later altijd worden toegevoegd om bijvoorbeeld in te kunnen spelen op de actualiteit.
- **Beeldvorming:** De vroegere informatieve VV gebruiken we voortaan voor beeldvormende vergaderingen. Als het onderwerp zich daartoe leent is een beeldvormende vergadering op locatie mogelijk. Is nog niet iedereen even bekend met een beeldvormend onderwerp dan zorgen we voor informatie vooraf zodat je je als VV-lid kan inlezen.
- **Opinievorming:** Opinievorming doen we in reguliere commissie- en VV-vergaderingen, maar we kiezen voor een iets andere vergadertechniek en we plaatsen de opinievormende onderdelen apart op de agenda. We kiezen voor bespreking in een VV-vergadering, of een open commissievergadering wanneer het onderwerpen betreft die ons allemaal aangaan vanwege het strategische karakter en we om die reden in gezamenlijkheid willen bespreken. Het gaat om een open discussie.
- **Besluitvorming:** Besluitvorming vindt plaats zoals gewoonlijk, eerst in de commissie en daarna in de VV. In besluitvormende commissie- en VV-vergaderingen gaat het uiteindelijk meer om een juridische en financiële check en publieke verantwoording.
- **Consultatiefase:** Een paar keer per jaar toetst D&H een plan bij een commissie of de VV, hoewel D&H hierover zelf besluitbevoegd is. Het gaat vooral om peilbesluiten die in de commissie VW worden besproken voordat deze ter inzage worden gelegd, en de VV-jaaragenda en de VV-planningsagenda. Het idee is dat we aan D&H ideeën of suggesties mee kunnen geven ter verbetering.
- **Overige onderwerpen:** We besteden apart tijd aan onderwerpen die wel onze aandacht hebben, maar waarvan ze niet strategisch vinden of niet voor iedereen even belangrijk en waarover geen besluitvorming nodig is. De vorm waarop we dit doen verschilt: van het verstrekken van een informatiemap tot het organiseren van een workshop. De informatie is extra, eventuele bijeenkomsten hebben een facultatief karakter.

Voor een andere manier van werken is geen structuurwijziging nodig

In termen van structuur hoeft er dus niet veel te wijzigen om met BOB een stap verder te komen zodra je het accent verlegt naar de beeldvormende en opinievormende bijeenkomsten en deze op een andere manier voorbereidt en vorm geeft. Wel vraagt het werken op deze manier meer van de vergaderdeelnemers en ook van de ambtelijke organisatie. Iedereen heeft tijd nodig om eraan te wennen.

Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten?

1. Pak alleen de belangrijkste onderwerpen bij de kop

Het doorlopen van de volledige BOB-cyclus kost veel tijd van bestuurders en medewerkers. Wees dus kritisch welke onderwerpen je selecteert. Het uitbreiden van het aantal beeldvormende vergaderingen is een optie, maar niet vanzelfsprekend gewenst.

De heer Doombos zei hierover dat het belangrijk is dat de VV zich de vraag blijft stellen of het met de goede dingen bezig is. Het gaat om de hoofdlijnen, strategie, visie. Vernieuwend besturen draait om die zoektocht. Hij vroeg zich af of de onderwerpen die nu centraal staan bij een informatieve VV ook de type onderwerpen zijn waar je in de toekomst een avond of dagdeel aan wilt besteden. Onderwerpen die geen prioriteit hebben of niet voor iedereen even interessant zijn kan je ook behandelen in een deelsessie of in een aparte bijeenkomst voor geïnteresseerden.

- *Stel jezelf de vraag: Zijn er extra beeldvormende bijeenkomsten nodig? Kan je deze onderwerpen ook op een andere manier met elkaar bespreken?*

Casus: welk onderwerp leent zich voor de BOB-cyclus?

D&H stellen aan het begin van het jaar een planningsagenda vast. Lang niet ieder onderwerp doorloopt de volledige BOB-cyclus. Is dat erg? Nee, als VV zul je keuzes moeten maken omdat het doorlopen van een BOB-cyclus voor alle onderwerpen nu eenmaal teveel tijd kost. Bij het bespreken van de planningsagenda kan je als VV in gesprek met het college of een BOB-cyclus de moeite waard is. Als er twijfel is kan je ook afspreken om het probleem in kaart te brengen, bijvoorbeeld via een workshop, een informatiemap, of een beeldvormende bijeenkomst. Mogelijk komen de deelnemers tot de conclusie dat het probleem minder groot is dan gedacht, of dat de oplossing ergens anders moet worden gezocht. Dan houdt de BOB-cyclus op.

Stel, je hebt de wens om als VV over vastgoed te spreken, omdat je vermoedt dat hier kansen liggen voor Rijnland. Wat zijn de opties? Kies voor een factsheet of workshop om de feiten op een rij te krijgen en je vermoedens te staven. Kies voor een beeldvormende bijeenkomst als je vindt dat de hele VV de analyse deelt dat er iets met het vastgoedbeleid moet gebeuren, maar nog niet precies weet wat er mis is. Doorloop de overige stadia van de BOB-cyclus als je na de beeldvormende bijeenkomst tot de conclusie komt dat het probleem helder is en dat de oplossing inderdaad in het vastgoedbeleid moet worden gezocht.

Stel, je bent geïnteresseerd in het onderhoud van poldergemalen, welke smaken heb je? Een beeldvormende bijeenkomst is een te groot middel. Niet ieder VV-lid is even geïnteresseerd in het onderhoud van poldergemalen en er is vooralsnog geen besluit nodig over het onderwerp. Een werkbezoek lijkt meer op z'n plek, of een link naar een animatie of informatiemap.

2. Beeld- en opinievorming vragen om een andere manier van vergaderen

Iedereen is bekend met de *do's* en *do's* van een besluitvormende vergadering. Die spelregels gaan niet op voor een bijeenkomst waar het bovenal belangrijk is om te luisteren (beeldvormend) of om oplossingsrichtingen (opnieuvormend) te onderzoeken. Zo gaf u aan voorstander te zijn van meer interactie tijdens de beeldvormende vergaderingen en dat het belangrijk is dat er een open discussie is tijdens de

opinievormende vergaderingen. Medewerkers, bestuurders en voorzitters zullen moeten wennen aan de nieuwe vergadervormen en elkaar bij de les moeten houden.

- *Misschien is vaardigheidstraining nodig.*
- *Spelregels helpen, maar moeten nog wel worden overeengekomen.*

3. Een goede voorbereiding betekent ook inzet VV-leden

U stelt prijs op een gezamenlijke voorbereiding beeldvormende vergaderingen door D&H- en VV-leden. Nu is er nog wel eens een mismatch tussen de kennisbehoefte van de VV en wat er door D&H wordt aangeboden. Ook is er verschil van mening wat interessante werkvormen zijn, ook voor externen. Tot slot merkte u op dat bij een gezamenlijke bijeenkomst met bestuur en organisatie de verwachtingen over ieders bijdrage duidelijk moeten zijn. Dit vraagt wat van de mensen die belast zijn met de voorbereiding.

4. Gebruik Beeldvormende bijeenkomsten om de wereld buiten naar binnen te halen

Beeldvormende bijeenkomsten, maar ook werkbezoeken, lenen zich bij uitstek om vrij van gedachten te wisselen met onze partners, of dat nu professionals zijn of inwoners in een polder of langs een dijk. Afhankelijk van het onderwerp nodig je de juiste mensen en organisaties uit om zo te komen tot een totaalbeeld van waar het bij het vraagstuk om gaat. Het is de kunst om externen te interesseren voor en te binden aan ons belangrijke werk dat vaak een grote uitwerking heeft op mens en maatschappij.

Planning

22 augustus	6 ^e bijeenkomst werkgroep vernieuwend besturen
21 september	VV, Vaststellen jaarrooster i.c.m. VV-planningsagenda

VV-Nota van wijziging

Onderwerp	Vaststellen vergaderschema 2017 i.c.m. Planningsagenda		
Vergaderdatum	21 september 2016	Agendapuntnummer	4.15
D&H-vergadering	13 september 2016		
VV-commissie	BOD	Datum commissie	7 september 2016
Portefeuillehouder	G.J. Doornbos		
Corsanummer	16.083932		

Context

In het fractievoorzittersoverleg van 12 september jl. is nader gesproken over de gewenste commissietijden in 2017. Een meerderheid van de fractievoorzitters stelt voor om in 2017 te vergaderen op één dag, te weten woensdag, waarbij de verschillende commissies rouleren over de ochtend, middag en de avond. Bijgevoegd een nieuw concept-vergaderschema 2017.

Nota, Paginanummer	Wijziging
<i>Pagina 2, laatste alinea: 'Vanaf 2017, [...] op woensdagmiddag'</i>	<i>Vervangen door: 'Een meerderheid van de fractievoorzitters stelt voor om in 2017 te vergaderen op één dag, te weten woensdag, waarbij de verschillende commissies rouleren over de ochtend, middag en de avond.'</i>
<i>Bijlage: Concept vergaderschema 2017</i>	<i>Zie bijgevoegd gewijzigd concept-vergaderschema 2017, waarbij de commissies rouleren volgens onderstaand schema.</i>

	18 jan	15 mrt	19 april	7 juni	13 sept	25 okt	6 dec (res)
Ochtend	VW	VGW	BOD	VW	VGW	BOD	VW
Middag	VGW	BOD	VW	VGW	BOD	VW	VGW
Avond	BOD	VW	VGW	BOD	VW	VGW	BOD

Ochtendvergadering 09.30 uur
Middagvergadering 13.30 uur
Avondvergadering 19.00 uur

Vergaderschema 2017

dec-16	jan	febr	maart	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
	Nieuwjaarsdag	VV			FVO							
					D&H							
				D&H						D&H		
						Pinksteren	Beeld VV		D&H			
D&H												res VV cie's
		D&H	D&H			VV cie's						
								D&H			VV	
	D&H				VV							
							D&H			Beeld VV		FVO
FVO				Beeld VV		FVO						D&H
						D&H			VV cie's			
VV reserve											D&H	
			VV cie's									
					D&H							
				Pasen						D&H		
	VV cie's			D&H					FVO			
				VV cie's					D&H			
D&H			FVO									res VV
		D&H	D&H		VV* + excursie							
		Beeld VV						D&H			Beeld VV	
	FVO											
	D&H				Beeld VV							
Kerst					Hemelvaart		D&H			VV cie's		Kerst
Kerst												Kerst
				Kon. dag		D&H			VV			
											D&H	
			VV									
					D&H					FVO		
										D&H		

Aanvang

D&H	VV	VV cie's	Beeld VV	FVO
09.00	13.00	09.30	18.00	18.00
	*juni 09.00	13.30		
		19.00		

Vakanties	periode	regio	type
Voorjaar	2-2017 / 05-03-2017	noord/midden/zuid	bo + vo
Mei	4-2017 / 30-04-2017	noord/midden/zuid	bo + vo
Zomer	7-2017 / 03-09-2017	noord/midden	bo + vo
Herfst	14-10-2017 / 29-10-2017	noord/midden	bo + vo
Kerst	23-12-2017 / 07-01-2018	noord/midden/zuid	bo + vo

Vergaderschema 2017

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Opinienota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 5.01.
Onderwerp	Aanzet communicatie strategie Rijnland	
Collegevergadering	23-08-2016	
VV-commissie		
Portefeuillehouder	G.J. Doornbos	
Corsanummer	16.076233	
BABS id	4516	
Bijlagen	Bijlage aanzet communicatiestrategie	

(concept) De verenigde vergadering

geeft haar opinie over de aanzet communicatie strategie Rijnland.

VV-opinienota

De verenigde vergadering wordt gevraagd haar visie te geven op de aanzet communicatiestrategie Rijnland. Deze opinieronde wordt gebruikt om de strategie te toetsen. De input wordt meegenomen en verwerkt in de definitieve communicatiestrategie die in november aan de verenigde vergadering wordt voorgelegd.

De verenigde vergadering wordt gevraagd:

1. Herkent de verenigde vergadering de strategische uitgangspunten?
2. Welke punten wil de verenigde vergadering toevoegen of veranderen in de communicatiestrategie?
3. Welke rol ziet de verenigde vergadering voor zichzelf weggelegd bij de uitvoering van de communicatiestrategie?

De communicatiestrategie stoelt op:

1. Rijnland zet volop in op klimaatverandering en het verhogen van het waterbewustzijn in ons gebied. Hierin wordt gekozen voor een decentrale aanpak gekoppeld aan de gebiedsaccounts. De hoogheemraden zijn het gezicht voor hun gebied, de dijkgraaf voor klimaatverandering overall.
2. Klimaatverandering is de komende twee jaar de kapstok voor alle communicatie binnen de inhoudelijke programma's voldoende water, veiligheid, waterketen en waterkwaliteit.
3. Binnen de inhoudelijke programma's wordt een top tien van onderwerpen aangebracht om focus aan te brengen en structureel te kunnen bouwen aan beeldvorming. Binnen de bestuurlijke thema's wordt ingezet op duurzaamheid, participatie en innovatie.
4. Rijnland zet in op een proactieve stakeholder- en mediabenedering. We creëren een eigen stemgeluid (boven)regionaal en nationaal op het onderwerp klimaatverandering.
5. Communicatie vindt plaats via een gevarieerde mix aan communicatie instrumenten waarin sociale media en beeldcommunicatie een centrale plek hebben.
6. Er wordt ingezet op het communicatief vaardiger maken van de organisatie. Hiervoor wordt een intern communicatieprogramma omgevingsgerichtheid ontwikkeld.

Context

De verenigde vergadering is in april 2016 in een speciale markt geïnformeerd over de manier waarop Rijnland met haar omgeving communiceert. Naar aanleiding daarvan is afgesproken om in het najaar opiniërend te spreken over communicatie. Om de discussie te stimuleren is in de bijlage een aanzet voor de communicatiestrategie bijgevoegd. Het geeft op hoofdlijnen de richting en focus aan in de communicatie voor Rijnland. Met als doel Rijnland te profileren als een verbindend waterschap, die haar kennis en kunde over water benut in de samenwerking met partners, omgevingsgericht opereert en intensief wil samenwerken.

Overwegingen

1. **Klimaatadaptatie en waterbewustzijn verhogen.**

Klimaatverandering is een feit, er is een grotere druk op het watersysteem door trends in klimaat en maatschappij.

Leven in Rijnland is leven met water. Droge voeten en schoon water is waar Rijnland voor staat. We hebben een wettelijke taak om nu en in de toekomst in dit gebied onder zeeniveau te kunnen blijven wonen, werken en recreëren. Door klimaatverandering staat de ambitie van droge voeten onder druk. In toenemende mate zullen ook anderen zich er van bewust moeten worden, welke rol zij spelen om de ambitie waar te kunnen maken.

Door te kiezen voor een decentrale aanpak vanuit de gebiedsaccounts, geven we Rijnland een gezicht dichtbij huis en kunnen we inspelen op de vraagstukken die in de verschillende gebieden spelen. Hierdoor wordt maatwerk mogelijk.

2. **Klimaatverandering is de kapstok voor alle communicatie**

Klimaatverandering hangt als een paraplu over alle communicatieuitingen en -activiteiten van Rijnland.

Om Rijnland zichtbaarder te profileren als een verbindend waterschap dat kennis en kunde inzet voor de opgave waar Rijnland voor staat, is het noodzakelijk om structuur te brengen in de communicatieboodschappen. Klimaatverandering is de kapstok. Dat betekent dat vanuit de inhoudelijke programma's en bestuurlijke thema's, voortdurend een relatie zal worden gelegd met de klimaatverandering en de betekenis daarvan voor Rijnland.

3. **Focus: inhoudelijke programma's top tien, bestuurlijke thema's inzetten op duurzaamheid, participatie en innovatie.**

Focus is nodig om te komen tot een systematische profilering.

Binnen de inhoudelijke programma's brengen we focus aan door te komen tot een top tien. In de communicatie wordt op deze onderwerpen ingezet. We sluiten aan bij de bestuursagenda. Tegelijkertijd verknopen we binnen de top tien ook de bestuurlijke thema's. We zetten in op duurzaamheid, participatie en innovatie. We leven steeds meer in een doe-democratie waarin mensen steeds meer eigen initiatieven ondernemen en willen participeren. Tegelijkertijd heeft de economische crisis er aan bijgedragen dat we anders zijn gaan kijken naar onze samenleving. Een steeds grotere groep maakt weloverwogen keuzes en richten zich in toenemende mate minder op eenzijdig consumeren. Er lijkt meer oog te zijn voor duurzaamheid. Tot slot is er meer voedingsbodem voor het ontstaan van een circulaire economie waarin het efficiënt gebruik van hulpbronnen voorop staat. Experimenteren en innoveren zien we daar in terug.

Vanuit de kapstok klimaatverandering worden er vaste kernboodschappen geformuleerd op de top tien. Deze komen in alle communicatie terug.

4. **Proactieve stakeholder- en mediabenedering.**

Beeldvorming is minder regisseerbaar en minder maakbaar.

Mensen zijn voortdurend met elkaar verbonden en dat zijn ze als ze willen 24/7. Beelden zijn echter wel beïnvloedbaar. Maak als organisatie keuzes op welke onderwerpen en/of thema's je invloed wilt hebben. Zorg dat je als Rijnland weet wat er leeft en speelt. En zorg als Rijnland dat je stelselmatig, met een vast ritme zichtbaar en hoorbaar bent op die onderwerpen die voor Rijnland relevant zijn.

5. Gevarieerde mix aan communicatiemiddelen

Sociale media en beeldcommunicatie centrale plek

De komende jaren wordt meer ingezet op infographics, meer video's op internet, nieuwsapps en sociale media. Ze maken tekst ondergeschikt. Ook domineren verhalen en ervaringen van mensen, organisaties, bedrijven, stakeholders en partners steeds meer in de uitvoering van communicatie.

6. Communicatie vaardiger maken organisatie

Omgevingsgericht handelen begint binnen

Van buiten naar binnen denken en handelen is de norm. Dat vraagt om bestuurders, sleutelpersonen en medewerkers die in toenemende mate communicatiever opereren. We haken aan bij het werk dat de mensen dagelijks doen en helpen hen bruggen te slaan met belangrijke partners. Om te weten hoe we ons extern opstellen en hoe we daarin opereren hebben we intern een klimaat dat dat ondersteunt. Het vraagt om een verdere ontwikkeling van een gedeeld beeld op omgevingsgericht werken en om een intern communicatieprogramma met onder andere trainingen, bewustwordingscampagne en bespreken van best practices.

Vervolg

De input van de verenigde vergadering wordt meegenomen en verwerkt in de definitieve communicatiestrategie. Deze wordt in november aan de vergadering voorgelegd.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 23-08-2016, kenmerk
16.076233,

,

geeft haar opinie over de aanzet communicatie strategie Rijnland.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

Memo – Ter kennisname

Aan: VV
Van: Doornbos
Onderwerp: Aanzet communicatiestrategie
Datum: 17 augustus 2016
Corsanr.: 16.076275

Context

Het bestuur van Rijnland heeft aangegeven Rijnland zichtbaarder en meer systematisch extern te profileren. Om deze opdracht te kunnen realiseren is het noodzakelijk een communicatiestrategie vast te stellen. In het voorjaar heeft de verenigde vergadering een informatiesessie gehad, waarin de organisatie heeft laten zien hoe zij met de omgeving omgaat en hoe zij communiceert.

In de verenigde vergadering van 21 september aanstaande volgt stap twee: opinievorming over de communicatiestrategie. Om de discussie te stimuleren en te richten is bijgevoegde notitie opgesteld.

Naar aanleiding daarvan wordt de verenigde vergadering gevraagd:

- Herkent de verenigde vergadering de strategische uitgangspunten?
- Zijn er punten die de verenigde vergadering wil toevoegen of veranderen aan de communicatiestrategie?
- Welke rol ziet de verenigde vergadering voor zichzelf weggelegd binnen de communicatiestrategie?

Op basis van de input die uit de vergadering van 21 september aanstaande wordt opgehaald, zal de definitieve communicatiestrategie worden gemaakt. Deze komt vervolgens ter besluitvorming in de vergadering van november op de agenda van de verenigde vergadering.

Rijnland

Leven in Rijnland is leven met water. Droge voeten en schoon water daar gaan we voor. We hebben een wettelijke taak om nu en in de toekomst in dit gebied onder zeeniveau te kunnen blijven wonen, werken en recreëren. Om dit te kunnen realiseren werken onze mensen dagelijks aan waterveiligheid, voldoende water, schoon en gezond water en waterkwaliteit. Dat gebeurt vanuit betrokken en gepassioneerd watervakmanschap. En we doen het niet alleen, maar samen met inwoners en partners als gemeenten, provincies, agrariërs, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Van buiten naar binnen denken is daarin het vertrekpunt. In onze manier van denken, handelen en in de structuur heeft omgevingsgerichtheid de afgelopen jaren een plek gekregen. De komende jaren blijven we hierin investeren.

De inhoudelijke opgaven hebben we ondergebracht in het coalitieakkoord en het WBP5. Daarin hebben we opgeschreven aan welke projecten en opgaven we gaan werken. Er zijn vanuit het coalitieakkoord vijf bestuurlijke thema's aan toegevoegd, namelijk: duurzaamheid, innovatie, participatie, dienstverlening en deregulering. Deze thema's geven onze manier van werken aan. De drie documenten vormen de basis voor de communicatiestrategie.

Ontwikkelingen om ons heen

We hebben een bijzondere positie. Immers Rijnland kent geen concurrenten en onze inwoners, bedrijven, partners en andere stakeholders hebben geen keuzevrijheid als het om hun waterschap gaat. Tegelijkertijd zien we om ons heen dat het gezag van traditionele instituten afneemt. Mensen zijn beter geïnformeerd, kritischer en mondiger geworden. Er is een **netwerksamenleving** ontstaan met meer horizontale en tijdelijke verbanden. Dat vraagt om een andere bestuursstijl. **Verbindend leiderschap** is de stijl die van Rijnland (als overheidsorganisatie) verwacht mag worden. Als één van de spelers in het netwerk.

Door de netwerksamenleving laten mensen zich minder goed afbakenen of in groepen indelen. We worden uitgedaagd om meer te denken vanuit de rollen van mensen. Wie zijn medestanders? Wie kunnen we activeren als ambassadeurs? Wie zijn onze partners? En hoe gaan we met hen samenwerken? **Stakeholdermanagement** is cruciaal om met onze partners, bedrijven, agrariërs, relaties en organisaties op te kunnen trekken.

Buiten de overheid om ontplooiën mensen steeds meer initiatieven, zeker in de eigen buurt: er is een **doe-democratie** ontstaan waarin mensen samen zaken op willen pakken en bereid zijn hun verantwoordelijkheid te nemen.

Er is een grotere druk op het watersysteem door trends in klimaat en maatschappij. **Klimaatverandering is een feit.** Ook is er een noodzaak om op duurzame wijze met de omgeving om te gaan. Onze belofte van droge voeten kunnen we tegenwoordig niet meer voor 100% waar maken. We zullen dan ook mensen bewust moeten maken dat ook zij in moeten spelen op of meebewegen met de veranderingen in het klimaat. **Klimaatadaptatie** is de opgave waar we als Rijnland voor staan. Daar hebben onze partners en inwoners ook een rol en verantwoordelijkheid.

De economische crisis heeft er aan bijgedragen dat mensen anders zijn gaan kijken naar de eigen omgeving. Ze verwachten minder welvaart en stellen zich daar op in. Een steeds grotere groep maakt weloverwogen keuzes en richten zich in toenemende mate minder op eenzijdig consumeren. Er lijkt meer oog te zijn voor duurzaamheid en participatie. Ook is er meer voedingsbodem voor het ontstaan van een **circulaire economie** waarin efficiënt gebruik van hulpbronnen voorop staat.

Inzoomend op Rijnland weten we uit het voortraject van het WBP5 dat mensen het **vanzelfsprekend** vinden dat Rijnland haar werk doet. En dat ze dat goed doet. Immers ze betalen belasting, de mensen bij Rijnland zijn deskundig en het is onze wettelijke taak het waterbeheer in het gebied te regelen.

Ook zien we dat inwoners en stakeholders vertrouwen hebben in Rijnland. Ze kunnen echter niet anders, want er is geen keuze. De ervaring leert dat mensen die direct een belang hebben bij Rijnland goed weten wat de betekenis van Rijnland is en voor welke opgaven ze staat. Hierdoor ontstaat betrokkenheid om mee te denken en mee te doen. Het draagt ook bij aan het **vergroten van het vertrouwen**. Op het moment dat het belang verder af ligt, is die betrokkenheid minder en is ook de bekendheid lager.

Trends in communicatie

Als overheid leven we in toenemende mate in een **glazen huis**. Onze omgeving verwacht dat we transparant zijn over beleid en afwegingen, keuzes en resultaten.

Beeldvorming is minder regisseerbaar en minder maakbaar doordat mensen continu met elkaar verbonden zijn en als ze dat willen 24/7. Beelden zijn daarentegen **wel beïnvloedbaar**. Dat betekent dat je als organisatie keuzes moet maken op welke onderwerpen en/of thema's je invloed wilt hebben. Vanuit die invalshoek is het vervolgens mogelijk om waarde toe te voegen en gezien te worden als een waterschap dat verbindt, luistert, samenwerkt en haar verantwoordelijkheid neemt.

De netwerksamenleving vraagt dat wij goed weten wat er leeft en speelt. Dat vraagt om continue professionele (media)monitoring, luisteren en meedoen. Het gaat er om in contact te zijn, interactie en informatie te leveren op maat. Het vraagt dat wij sensitief en communicatievaardig moeten zijn. Communicatie is een vaardigheid voor iedereen. Geholpen, ondersteund en geadviseerd door professionals uit het vak. Deze professionals houden beeldvorming in de gaten, bouwen aan vertrouwen en maatschappelijke relevantie, verbinden met stakeholders, faciliteren interne en externe dialoog, treden op als change agent en helpen het beleid en de **organisatie communicatiever** te maken.

Beeldcommunicatie en nieuwe media zijn sterk in opkomst. De komende jaren wordt nog meer ingezet op infographics, meer video's op internet, sociale media en meer nieuwsapps die tekst ondergeschikt maken. Ook domineren **verhalen en ervaringen** van mensen, organisaties, bedrijven, stakeholders en partners steeds meer in de uitvoering van communicatie.

Communicatieve ambities van Rijnland

Rijnland heeft haar inhoudelijke en bestuurlijke ambities verwoord in het WBP5 en het coalitieakkoord. Als we die vertalen naar de betekenis daarvan voor communicatie, binnen de omgeving zoals hierboven geschetst, geeft dat richting aan de positionering van Rijnland voor de komende jaren:

1. We willen worden gezien als een **verbindend waterschap**. Onze stakeholders merken dat we dichtbij komen, dat we contact zoeken en dat we hun belangen (h)erkennen. We willen er toe doen, maatschappelijk relevant zijn en waarde toevoegen voor de gebruikers van ons watersysteem. Rijnland geeft je een goed gevoel, is wat we willen uitstralen en bij onze stakeholders willen achterlaten.
Kernwoorden: samenwerken, betrouwbaar, authentiek, dialoog, luisteren, dichtbij, participatie
2. We willen vanuit onze **kennis en kunde** over water samenwerken met anderen, zodat het waterbewustzijn en klimaatadaptie in ons gebied wordt vergroot. Op deze manier geven we nog meer betekenis aan onze rol en kleur aan ons profiel van verbindend waterschap.
Kernwoorden: expertise, betrokken, agendasetting, dichtbij, aansluiten bij, samen, positioneren
3. Onze organisatie is meer en meer **omgevingsgericht**. We maken bestuurders, sleutelpersonen en medewerkers communicatiever. We haken daarbij aan bij het werk dat de mensen dagelijks doen en helpen hen bruggen te slaan met belangrijke partners.
Kernwoorden: training, coaching, ooghoogte, interactief, luisteren, analyseren
4. We streven naar een nog **intensievere samenwerking** met onze partners voor de opgaven in ons gebied. De vijf bestuurlijke thema's (innovatie, duurzaamheid, deregulering, dienstverlening en participatie) stellen we centraal in onze manier van werken.
Kernwoorden: positioneren, boodschappen, focus, verhalen, participatie

Trechtering naar doelen en strategische uitgangspunten

Communicatiedoelstellingen

Vanuit de ambities formuleert Rijnland haar doelstellingen die ze met communicatie wil realiseren. Met als eindresultaat een consistente beeldvorming.

1. Rijnland snapt waar stakeholders behoefte aan hebben en neemt die kennis mee in de samenwerking en uitvoering van het werk en ontwikkelen van beleid en/of projecten. Ze worden door de stakeholders ervaren als een deskundige, prettige, luisterende, toegankelijke en betrouwbare partner.
2. Rijnland wil bereiken dat stakeholders zich bewust zijn van de effecten van klimaatverandering en de acties die zij daarin zelf kunnen nemen (klimaatadaptatie).
3. De onderwerpen waar Rijnland voor staat (veiligheid, kwaliteit, duurzaamheid, klimaat, participatie) worden door stakeholders (h)erkend en sluiten aan bij de wensen van deze stakeholders. Het draagt bij aan het zichtbaar maken waar Rijnland voor staat waardoor een groeiend aantal stakeholders wil bijdragen en samenwerken met Rijnland.
4. De medewerkers van Rijnland worden communicatief vaardiger. Ook kennen de medewerkers de ambities en kernwaarden van de organisatie, de manier waarop die waar gemaakt worden en de rol die zij daar in vervullen.
5. In het handelen en in de uitingen van Rijnland is het 'humeur' uit de 'samenleving' zicht- en voelbaar.

Strategische uitgangspunten

Als de ambities en doelstellingen helder zijn, rijst de vraag: welke weg gaan we bewandelen? Welke uitgangspunten hanteren we? Kortom, wat wordt onze strategie.

1. We zetten volop in op **klimaatverandering** en het verhogen van het **waterbewustzijn** in ons gebied. We creëren een 'sense of urgency' en nemen onze stakeholders mee in wat we doen en waarom we dat doen. Vanuit ons verbindend leiderschap gaan we in gesprek met stakeholders over de bijdrage die zij kunnen leveren. Wij ondersteunen, doen onderzoek, brengen ideeën in, initiëren de dialoog en zijn agendasettend.

In de uitwerking kiezen we voor een *decentrale aanpak gekoppeld aan de gebiedsaccounts*. Hierdoor is maatwerk per gebied mogelijk, zijn we dicht bij, sluiten we aan bij de vraagstukken die in het gebied leven, betrekken we alle stakeholders die van belang zijn, kunnen we aansluiten bij initiatieven die al lopen en/of zoeken we naar nieuwe vormen van participatie. De hoogheemraden zijn het gezicht voor hun gebied, de dijkgraaf voor klimaatverandering overall.

2. In alle communicatie van Rijnland is **klimaatverandering** de komende twee jaar '**de kapstok**'. Het is de basis voor alle communicatie binnen de inhoudelijke programma's voldoende water, veiligheid, waterketen en waterkwaliteit. De kapstok' komt als een constante terug in alle communicatie. Dit draagt bij aan een consistente beeldvorming en laat zien waar we voor staan en waar we aan bijdragen.
3. We **verknopen de inhoudelijke programma's** met de **bestuurlijke thema's** (duurzaamheid, innovatie, participatie, dienstverlening en deregulering) en brengen **focus** aan.
 - Focus in de *inhoudelijke thema's* (programma's) op: verzilting, boezemstudie, bodemdaling, delta aanpak waterkwaliteit, verminderen watervervuiling, regionale keringen, samenwerking gemeenten, optimalisatie waterketen en vernieuwend besturen.
 - Focus in de *bestuurlijke thema's* op: duurzaamheid, innovatie en participatie omdat juist deze onderwerpen het meest leven in de samenleving.

4. We zetten in op een **proactieve stakeholder- en mediabenedering**.

We professionaliseren onze (media)monitoring zodat we dagelijks online en offline weten hoe er over ons geschreven en gesproken wordt. Dit is de basis voor onze media- en stakeholderstrategie. We zijn daar waar de doelgroep zich beweegt. Dat geldt voor het uitvoerende werk in de projecten, maar ook bewegen we ons (boven)regionaal en nationaal.

In de dagelijkse praktijk betekent het dat we goed inzichtelijk maken wie onze stakeholders zijn, welke belangen zij dienen en hoe we tot elkaar staan. We analyseren per onderwerp, thema of issue wie onze stakeholders zijn en op welke manier zij in het onderwerp zitten. Dit gebeurt vanuit een *integrale samenwerking* met de andere teams die een betrokkenheid hebben in het omgevingsgericht werken. Ook bekijken we wie (ambtelijk of bestuurlijk), wanneer, met welk doel, vanuit welke rol en op welk moment in actie kan komen.

Daarnaast creëren we een eigen *stemgeluid* (boven)regionaal en nationaal op het onderwerp klimaatverandering. De dijkgraaf is voor ons het boegbeeld in die discussie. We laten ons vertegenwoordigen door de Unie van Waterschappen, maar willen ook zelf actief hoor- en zichtbaar zijn in gesprekken en discussies. We doen dat door op platforms aanwezig te zijn, in discussiefora lichten we onze argumenten toe, we schrijven open brieven en/of maken een eigen stakeholder nieuwsbrief om ons eigen geluid te laten horen.

5. We kiezen voor een **gevarieerde mix aan communicatieinstrumenten** waarin beeld en social media een centrale plek in nemen. Er is een vaste basis die wordt afgewisseld met acties en/of evenementen.

In de uitwerking hanteren we de lijn dat in communicatie het perspectief van de samenleving centraal staat. We sluiten aan in toon, inhoud en uiting bij onze doelgroepen. We stimuleren anderen over ons te communiceren en zetten in op het ophalen van verhalen en ervaringen. Rijnland krijgt in de communicatie letterlijk een gezicht.

6. De organisatie wordt communicatief vaardiger. Hiervoor wordt een **intern communicatieprogramma omgevingsgerichtheid** opgesteld met trainingen, bewustwordingscampagne, bespreken van best practices, integrale uitwerking van projecten of vraagstukken.

BESPREKINGSVERSLAG

Reg.nr.:
Afdeling Bestuursondersteuning

Betreft: Verenigde Vergadering		Datum bespreking: Woensdag 1 juni 2016 9.00 – 13.20 uur Plaats VV-zaal Opgesteld door: Hans Emck (ViaVi)
<i>Aanwezigen:</i> G.J. Doombos, dijkgraaf (voorzitter) H. Pluckel, hoogheemraad J.C.H. Haan, hoogheemraad M. Kastelein, hoogheemraad J.J.J. Langeslag, hoogheemraad Mw. M.E.F. Leewis, hoogheemraad A. Haitjema, secretaris A.J.J. Blijleven (A&B) D.N.I. Kooij (A&B) J.W.N. van de Nes (A&B) R.P.A. van der Meer (A&B) H.A. Meerman (A&B) P.A.M. van der Poel (A&B) J.P. de Vries (A&B) vanaf 10.14 uur J.J. Bakker (VVD) Mw. C.H.C. van Steensel-Van Hage (VVD) vanaf 11.06 uur J.M. Hermans (VVD) J.J. Démoed (CDA) H.J. Oostwouder (CDA) vanaf 9.41 uur Mw. E.J. de Vries (CDA) E.C. de Meijer (WN) G.H. von Faber (WN) Mw. T.O. Fierens (PvdA) Mw. E.P. Veenhoven (PvdA) A. van Geest (AWP) R.H. Kerst (CU-SGP) N. van der Plas (CU-SGP) vanaf 10.35 uur Mw. M. Bleyie (PvdD) tot 12.52 uur Mw. J.C. Boomsma (PvdD) R.F. Schols (50PLUS) Mw. J.M. Stoop (Natuurterreinen) <i>Afwezig met bericht:</i> N.J.W. Thijssen (AWP) <i>Verder aanwezig:</i> Dhr. Rietveld (inspreker)		
VERSLAG		ACTIE
1.	Opening en vaststellen agenda De voorzitter opent de vergadering om 9.00 uur en heet iedereen welkom. Hij excuseert zich voor het feit dat vooral nieuwe VV-leden werden verrast door het feit dat deze VV 's ochtends plaatsvindt. Er is bericht van verhindering ontvangen van de heer Thijssen en de heer Van der Plas heeft laten weten later ter vergadering te komen. De motie die 50PLUS onderagendapunt 11 in wilde dienen is teruggetrokken.	

	VERSLAG	ACTIE
	De heer Schols licht toe dat hem is gebleken dat de heer Van der Weijden nog steeds aan de besprekingen deelneemt en dat daardoor de grond aan de motie is ontvallen.	
2.	Spreekrecht De heer Rietveld spreekt in over de aanpassing van de waterkering namens de bewoners aan de Stommeerweg in Aalsmeer. De VV heeft een brief over deze kwestie ontvangen en hij volstaat daarom met de hoofdpunten. De steenstort leidt tot landschapsvervuiling terwijl het plassenlint juist is aangewezen als beschermd dorpsgezicht. Door de steenstort is de recreatiefunctie van de oever tenietgedaan. De steenstort leidt tot milieuvervuiling. In de zomer ontstaan gevaren voor de gezondheid omdat het stilstaande water een bron is van muggen en blauwalg en snel vervuult. De ingreep heeft plaatsgevonden zonder overleg met bewoners. Met de gemeente lijkt alleen contact op ambtelijk niveau te hebben plaatsgevonden. De betrokken wethouder noemt dit een OEI: een ongewenst eigen initiatief van het schap. Deze oever is meestal de lagerwal, door de stortstenen en waterbewegingen wordt het water modderig en vanaf windkracht 6 buist dat modderwater tot 40 meter de kant op, tegen woonhuizen en auto's. Fietsers mijden de weg bij stormachtig weer. Na het schrijven van de brief hebben gesprekken plaatsgevonden. Rijnland stelt dat stortsteen een essentieel onderdeel van de waterkering is, maar is wel bereid een aantal aanpassingen door te voeren. Volgens de bewoners zijn er echter andere oplossingen om de dijkvoet te beschermen dan stortsteen. Dat voor stortsteen is gekozen lijkt het gevolg te zijn van gebrekkig samenwerking tussen afdelingen van Rijnland. De aanpassingen die Rijnland voorstelt lost alleen het probleem van de slechte doorstroming op. Toepassing van stortsteen in een omgeving waar mensen wonen, werken en recreëren is onacceptabel. De stortsteen moet weg, evenals het lelijke hek. Hij vraagt de VV het DB daartoe te bewegen en een alternatief voor bescherming van de dijkvoet te selecteren dat de beschreven problemen niet met zich meebrengt. De heer De Meijer vraagt of spreker terug wil naar de oorspronkelijke situatie of dat hij een ander alternatief in gedachten heeft. De heer Démoed is op locatie geweest en vermoedt dat die gevaarlijk kan zijn voor spelende kinderen. De heer Rietveld had vier minuten spreektijd en moest zich dus beperken. Wat hij bijvoorbeeld ook niet heeft genoemd, is dat het buiswater leidt tot sterke erosie van de dijk. Op de hand-out is te zien hoe de oorspronkelijke situatie was. Bij een glooiende dijkvoet doet wat nu gebeurt zich niet voor. Zo'n dijkvoet is onderhoudsgevoelig, maar er zijn praktijkvoorbeelden van goede oplossingen, zoals hillblocks en elastocoast. Te water gaan is in de huidige situatie inderdaad levensgevaarlijk. De voorzitter deelt mee dat het schap de bewoners van de ontwikkelingen op de hoogte houdt. De heer Démoed vraagt welke procedure D&H voor ogen heeft. De heer Kastelein deelt mee dat deze informatie intern zal worden besproken en dat op basis daarvan een voorstel aan D&H zal worden voorgelegd.	
3.1	Ingekomen stukken Mevrouw Leewis deelt naar aanleiding van de brief van LTO Noord mee dat de POP-subsidieregeling, segment 2, in september in Zuid-Holland is opengesteld. D&H neemt zich de suggesties van LTO Noord ter harte. De voorzitter stelt vast dat de ingekomen stukken ter kennisname worden aangenomen.	
3.2.	Mededelingen De heer Langeslag heeft drie mededelingen.	

VERSLAG		ACTIE
	- Hij heeft namens de VV aan de heer Ruben Mensink een aantal kaarten voor de Keukenhof toegestuurd, die in reactie daarop heeft laten weten dat zeer op prijs te stellen. - Rijnland is partner in de VOF Meergrond. De geplande heuvel is na een gerechtelijke procedure op dit moment onmogelijk geworden. De gemeente is voornemens een nieuwe omgevingsvergunning te realiseren en de VOF heeft uitgesproken de exploitatiesaldi tot nul te willen laten naderen om de verliezen te beperken. Daarom wordt op dit moment gestudeerd op de variant 'Doomroosje': de VOF leidt een slapend bestaan totdat de gemeente de nieuwe vergunning heeft weten te realiseren. - De gemeente Alphen heeft plannen in de Halve Raak en omstreken en het schap had voorzien daar enkele dammen met duikers aan te leggen. De gemeente heeft verzocht om in verband met de recreatie bruggen aan te leggen. De gemeenteraad heeft recent besloten dat de brug aan de Halve Raak er niet komt - dus valt het schap terug op het scenario van een dam - en de gemeenteraad neemt later dit jaar een besluit over Rijnveld. Het uitstel van de besluitvorming hindert het schap niet in de uitvoering. De heer Haan herinnert eraan dat het schap de gemeente Leiden in haar zoektocht naar huisvesting van statushouders wil bijstaan door het ter beschikking stellen van het terrein AWZI Leiden Zuidwest. Omwonenden hebben voorkeur uitgesproken voor een mix van woningzoekenden omdat dat ten eerste beter is voor de integratie en ten tweede omdat anders de verhouding tussen statushouders en reguliere woningzoekenden wat zoek zou raken. In overleg tussen gemeente en schap heeft het schap gemeld begrip te hebben voor die afweging. Op 16 juni a.s. besluit de gemeenteraad, waarna schap en woningbouwcorporatie een contract zullen sluiten waarin de uitgangspunten uit het eerdere besluit overeind blijven. Hij verwacht dat deze zomer de grond bouwrijp wordt gemaakt en dat de woningen in het najaar worden opgeleverd. Hij zal de VV een memo doen toekomen waarin de informatie en de besluitvorming van de gemeente Leiden wordt omschreven.	
4	Besluitvorming	
4.1.a	Accountantsverslag jaarrekening 2015 De heer Schols was niet aanwezig bij de commissievergadering en heeft niets aangetroffen over de afschrijving van objecten. De aanschafwaarde was € 66,8 miljoen, de waarde is ruim € 98 miljoen, dus er wordt bijna € 100 miljoen afgeschreven. De heer Pluckel wijst erop dat vaste activa conform de vastgestelde nota worden afgeschreven. Naar aanleiding van opmerkingen van de accountant is er aanleiding om opnieuw te bespreken hoe het schap daarmee omgaat. In september zal aan de VV een voorstel worden voorgelegd. De voorzitter constateert dat de VV de jaarrekening zonder stemming vaststelt.	
4.1.b	Jaarrekening 2015 De heer Démoed deelt mee dat het CDA instemt met de jaarrekening, waarin inkomsten en uitgaven transparant worden weergegeven. De norm voor het rapporteren over afwijkingen is hoog en zijn vraag is hoe transparant dat is in relatie tot de rol van de VV. Het college kiest voor het vervroegd afschrijven van een aantal kredieten; zijn fractie zal ook aandacht besteden aan andere manieren om de tariefsbijtelling verder te drukken. De heer Pluckel is bereid in de commissie over de norm van gedachten te wisselen. Er kan uiteraard gedetailleerder over zaken worden gesproken, maar de norm bevalt hem goed. Hij stelt het op prijs dat er steun aanwezig is voor het vervroegd afschrijven van kredieten omdat dat de schuldenlast beperkt. De nota Vaste Activa zal houvast bieden voor de vaststelling hoe het schap met schulden om wil gaan. De voorzitter constateert dat de VV de jaarrekening zonder stemming vaststelt.	
4.2	Eerste Bestuursrapportage 2016 Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	

	VERSLAG	ACTIE
4.3.	Meerjarenperspectief 2017-2020 [Tijdens de behandeling van dit agendapunt arriveren de heren Oostwouder, Van der Plas en De Vries.] De voorzitter herinnert eraan dat is afgesproken dat onder dit agendapunt aan fracties gelegenheid wordt geboden om tegen de achtergrond van het meerjarenperspectief weer te geven of dat de voornemens van het schap toereikend zijn of dat men van mening is dat zaken moeten worden toegevoegd. Een en ander zal niet leiden tot herschrijving van het perspectief, maar het college hoort graag welke accenten of toevoegingen fracties wensen, om te bepalen of het toevoegen van extra aandachtspunten dient te worden overwogen. De volgorde van sprekers is bij loting vastgesteld. De heer Schols deelt mee dat 50PLUS tevreden is met het tot dusver bereikte resultaat. De kosten dienen in het gareel te worden gehouden en het schap dient zijn pijlen te richten op het realiseren van groene energie. Zijn fractie is er voorstander van dat meevallers de komende jaren in de richting van de ingezetenen worden gedirigeerd en de 4,8% zodoende naar beneden kan worden bijgesteld. De heer Démoed staat stil bij drie thema's aan de hand van drie uitgangspunten bij de uitvoering van de waterschapstaken. 1. Goed rentmeesterschap. De rol en taak, en daarmee de historie van het waterschap, wil het CDA overdragen aan nieuwe generaties. Zijn fractie wil daarom meer aandacht voor cultureel erfgoed in de agenda en het beleid van het schap, als verbindende waarde bij de herkenbaarheid van Rijnland. Dat betekent dat er naast het vastgoedbeleid een beleid voor behoud en versterking van cultureel erfgoed moet komen, met de beleving van natuurhistorie als belangrijk uitgangspunt. Zijn fractie wil een werkgroep uit VV en met het college vormen om dit thema tot bloei te brengen. Het CDA zal daarin initiatief nemen door met anderen een conferentie organiseren en beleid voor de toekomst op te stellen. Dit is een vorm van rentmeesterschap. De fractie denkt aan een themajaar over cultureel erfgoed. Goed rentmeesterschap houdt ook in dat lasten niet naar de toekomst worden geschoven en dat inwoners niet onnodig met hoge tarieven worden belast. Zijn fractie zal blijven zoeken naar mogelijkheden om dit in te vullen. Ruimte die ontstaat, zou wat het CDA betreft niet moeten worden aangewend voor nieuwe investeringen maar voor beperking van schuldenlast en tarieven. 2. Spreiding van verantwoordelijkheden. Rijnland is een professionele organisatie, die er is voor inwoners en bedrijven. Communicatie en participatie zijn daarin sleutelwoorden. Er moet een cultuur ontstaan van serieuze inbreng uit bewoners en bedrijven. Dat vraagt soms om regie, soms ook om loslaten. Zijn fractie daagt het college uit om die lijn in te vullen in het beleid voor communicatie en participatie. 3. Besturen met ambitie. Het CDA is positief over de getoonde ambitie van het college en heeft de indruk dat de organisatie steeds beter 'in control' komt. De gestelde ambities en de mogelijkheden van de organisatie dienen met elkaar in balans te zijn. Wat is de opvatting van het college op dat punt? Het bestuur van Rijnland heeft de opgave geformuleerd om meer aan te sluiten bij de vragen van vandaag en morgen en het traject Vernieuwend besturen speelt daarin een belangrijke rol. Hij hoopt dat dat traject in de tweede helft van 2016 succesvol kan worden afgerond. Het CDA stemt in met het voorstel, dat ambitieus en realistisch is. De heer Van Geest zegt dat het voor algemene beschouwingen nodig is om de achtergrond van de boodschapperte kennen. Het AWP probeert met een onafhankelijke blik zo deskundig mogelijk te kijken naar de ontwikkelingen in het water en bij dit waterschap. De fractie is zich ervan bewust dat maatregelen moeten worden getroffen om wateroverlast en watertekort te regelen in de in Nederland en de regio specifieke omstandigheden. Het schap verwerft daarover kennis en deelt en behoudt die. Water heritage geeft goed weer waar het schap mee bezig is. Klantvriendelijkheid is essentieel en bij kennisoverdracht dient optimaal gebruik te worden gemaakt van de sociale media. Binnen het schap is sprake van ingelanden, de VV bestuurt op hoofdlijnen en het werk op detailniveau wordt uitgevoerd door D&H. Deze titulatuur vergroot de afstand tot de inwoners en dat vraagt om bezinning. De organisatie is groot en deskundig. Toch is in het MJP een post van € 22 miljoen opgenomen voor kwaliteitsondersteuning. Het AWP is van mening dat deze niet groter zou mogen zijn dan 10% van de middelen voor uitvoering.	

VERSLAG	ACTIE
Het op de been houden van een lijnorganisatie en een groot aantal projecten leidt tot extra kosten. In deze tijd staat doelmatig handelen voorop en dat vraagt om een op de Waterwet gebaseerde aanpassing op hoofdlijnen en om een optimale klant-/markrelatie: hij ziet dat als een opdracht voor de nieuwe secretaris-directeur. De zittingstermijn van het VV van vier jaar maakt het lastig om lange lijnen in het besturen aan te brengen. Er zou meer tijd moeten worden ingeruimd voor tussentijdse reflectie door in de plannen meetpunten en piketpalen op te nemen. Hij ziet het als een actiepoint voor de hoogheemraden om alle plannen SMART te formuleren. In het MJP is de doelstelling opgenomen dat de schuldenlast in 2023 is teruggebracht naar 300% van de omzet. In de samenvatting staan andere cijfers: daar is in de commissie BOD op gewezen maar aanpassing is helaas achterwege gebleven. Het is goed dat inhoudelijke plannen worden opgesteld, maar de analyse van de economische ontwikkeling zal bepalen welke keuzes er kunnen worden gemaakt. Het AWP pleit ervoor niet noodzakelijk onroerend goed versneld af te stoten. Mevrouw Boomsma erkent dat van buiten naar binnen werken goed is voor de participatie. Zij gaat in op het van binnen naar buiten werken aan de hand van de Golden Circle van Simon Sinek. De binnenste schil is de innerlijke drijfveer, de tweede schil het hoe en de buitenste schil bevat de acties die er worden ondernomen. Rijnland staat voorschoon water en droge voeten; die vaststelling is zo eenvoudig dat bijna voorbij zou kunnen worden gegaan aan bepalende factoren als klimaatverandering en verstedelijking. De PvdD vraagt daar meer aandacht voor omdat het noodzakelijke gevoel van urgentie nog ontbreekt. Uit recente studies blijkt dat de zeespiegelstijging versnelt. Energiebesparing, om uitstoot van broeikasgas terug te dringen, is na het klimaatakkoord in Parijs een verplichting. Om schoon water en droge voeten te bereiken zijn vijf bestuurlijke thema's benoemd. Participatie is daarin apart gezet. Haar fractie heeft in het MJP weinig uitwerking aangetroffen van de thema's duurzaamheid en innovatie. Helemaal achterin valt te lezen dat Rijnland 'duurzaamheid centraal stelt bij alles wat zij doet'. Hoe gaat Rijnland dat doen, en wat betekent dat voor de werkzaamheden? In het WBP5 wordt gesproken over 'een op lange termijn houdbaar watersysteem en handelen met aandacht voor mens en dier binnen ecologische randvoorwaarden met oog voor economische prestaties'. Op basis van deze teksten verwacht haar fractie dat duurzaamheid deel uitmaakt van het integraal afwegingskader bij werkzaamheden, waarbij duurzame varianten de voorkeur genieten tenzij dat tot onevenredig hoge kosten leidt. De te beantwoorden vraag is dan wanneer de kosten onevenredig hoog worden. Is dat 10%, 1%, 0,5%? In het MJP staat voor duurzaamheid en innovatie € 0,1 miljoen geraamd en dat is op het totaal van € 190 miljoen in 2017 een half promille. Voor de verduurzaming van de verwerking en het hergebruik van afvalwater is hetzelfde bedrag begroot. Haar fractie is van mening dat daar geen gevoel van urgentie voor deze twee thema's in doorklinkt. Het MJP heeft voornamelijk betrekking op de buitenste schil. Om overstromingen te voorkomen zal de huidige manier om muskusratten te bestrijden voort blijven bestaan. Haar fractie acht het onacceptabel dat deze wrede manier om dieren te doden toegepast blijft. Rijnland zou zich in moeten spannen en budget vrij moeten maken om diervriendelijke manieren van bestrijden te ontwikkelen. In het WBP5 staat dat Rijnland een brongerichte aanpak van nieuwe stoffen in het water gaat hanteren en het principe gaat toepassen dat de vervuiler betaalt. In het MJP staat echter niets over de aanpak. Zij vraagt om inzicht te verschaffen in de aanpak van het onderzoek. De kostenstijging in 2019 is als belangrijkste punt opgenomen. In het MJP wordt gemeld dat de tarieven in 2020 en 2021 met 2% zullen stijgen. Dat betekent dat er een voorschot wordt genomen op de financiële kaders in die jaren. Het is onwenselijk dat de financiën voorop worden gesteld omdat dat tot gevolg heeft dat die het hoe en het waarom bepalen, zeker nu het waarom nogal mager is ingevuld. Mevrouw Stoop deelt mee dat Natuurterreinen zich in grote lijnen in het MJP kan vinden. Wat is de reden dat de versterking van de IJsseldijk niet op schema ligt? Het is prettig dat de lastendrukontwikkeling kon worden teruggebracht. Is er een verband met de ontwikkeling van de inflatie? Zo ja, dan zou de prognose te hoog kunnen zijn. Zij heeft negen wensen voor de komende periode. 1. Het ontwikkelen van ecologische kaders voor de waterkwaliteit met de gevolgen voor de visstand.	

VERSLAG	ACTIE
2. Aandacht voor de kwaliteit van monitoring door het schap. 3. Informeren van de VV of het schap op koers ligt in de Boezemstudie. 4. Betrekken van de VV bij de discussie met de gemeenten over het stedelijk waterbeheer. 5. Agenderen van de GR's en AQUON. De discussie over de verbonden partijen zou op tactisch-strategisch niveau aan de orde moeten komen. 6. Agenderen van de verzilting. 7. Aandacht voor de nieuwe, ernstiger prognoses over de zeespiegelstijging. Wat zijn de consequenties voor Rijnland? 8. Aandacht voor het experiment van het vernietigen van blauwalgen in de Zoetermeerse Plas. Aansluitend op het komende bezoek zal zij een bestuursvraag stellen waarin de ongerustheid van de Vakgroep Aquatische Ecologie van de Wageningen Universiteit wordt verwoord. 9. Een slag maken in de bestuurlijke vernieuwing. De discussie over de verbonden partijen zou onder dit punt kunnen worden geagendeerd, alsmede de omgang met resultaatgericht agenderen. In de investeringsbijlage staat dat in 2019 € 2,25 miljoen wordt uitgegeven aan de omgevingsgerichtheid van het bestuur. Hoe wordt dit enorme bedrag ingezet? Zij suggereert om de omschrijving 'informatieve VV' om te zetten in 'beeldvormende VV'. Mevrouw Fierens ziet dat alle bijstellingen correct zijn overgenomen. De PvdA steunt deze meerjarenbegroting van harte. De ambitie is hoog en zij gaat ervan uit dat iedereen wil dat Rijnland voorop loopt in een duurzame benadering in een interactieve hedendaagse democratie. Aan het eind van deze periode zijn de dijkverbeteringen in centraal Holland afgerond, is 80% van de peilen actueel, is Spaardam af, zijn 400 gemalen op orde, is het afvalwater verduurzaamd doordat 80% van het fosfaat uit het slib wordt gehaald en wordt er van buiten naar binnen gewerkt, met een bijpassende agendering. De klimaatverandering gaat sneller, is daarom beklemmender dan tot nu toe werd aangenomen en dat legt een bom onder de meerjarenbegroting. Rijnland moet hier aandacht aan besteden, niet alleen als kenniscentrum, maar ook door de ontwikkelingen te volgen en de consequenties voor het eigen beheer te overzien. Haar fractie wil meer inzicht verwerven in de besteding van middelen aan natuur, boer en stad. De gebiedsbenadering dient zichtbaarder te worden geagendeerd. Die is niet alleen dienstbaar aan het van buiten naar binnen werken maar kan ook als invalshoek worden gebruikt om na te denken hoe binnen de stroomgebieden wordt gewerkt. Er is sprake van een grote bestuurlijke lappendeken en een keus voor het organiseren op stroomgebied kan dan een belangrijk ordeningsprincipe zijn. Wat is de mening van D&H op dit punt? Haar fractie is van mening dat het tijd is voor publiekscampagnes omdat het waterschap bij het grote publiek niet erg bekend is. Voor het schap zelf is dat niet ernstig, wel voor wat het schap doet. Haar fractie vraagt de GR's opnieuw te agenderen omdat daarbinnen een groot aantal dilemma's aanwezig is en omdat daar veel budget naartoe gaat. Het is intern tegenstrijdig dat de werkgroep bestuurlijke vernieuwing traditioneel te werk gaat. Zij suggereert een jonghondenwerkgroep in te stellen die onconventioneel te werk gaat, op basis van een opdracht en een resultaatverwachting. De heer Von Faber stelt vast dat het coalitieakkoord en de ambities die in WBP5 zijn opgenomen leidend zijn geweest voor dit document. Water Natuurlijk beoordeelt het document ook op basis van het eigen verkiezingsprogramma, met een focus op veilig, gezond en aantrekkelijk water, te realiseren vanuit het perspectief van duurzaamheid en samenwerking. Op het vlak van het ecologisch beheer moet veel met bescheiden middelen worden bereikt. Is deze bed-bad-broodbenadering van het huis van de vis niet te sober? Door de huidige ontwikkelingen is dat huis mogelijk niet meer zo op orde als wordt verondersteld. De adviescommissie Water meldde op 19 mei 2016 aan de minister van Infrastructuur en Milieu dat de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater in Nederland niet op orde is en Nederland mag verwachten dat zij door Brussel op dit punt in gebreke wordt gesteld. De adviescommissie adviseert om te focussen op nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen en nieuwe stoffen zoals geneesmiddelen en microplastics. Dat heeft gevolgen voor het werk van waterschappen, van wie dan een grotere gebiedsregierol wordt verwacht, en dat vraagt om een maximale	

VERSLAG	ACTIE
inzet van middelen en het ten volle benutten van de beschikbaar gestelde POP3-gelden. Het principe 'one out all out' is lastig en frustrerend, maar dwingt wel tot maximale inspanning. De fractie waardeert de flying squad en de websiteactie Melding overlast waterplanten. Daaruit blijkt dat het schap actief werk maakt van veilig en gezond water en van buiten naar binnen werkt. Op het vlak van de waterveiligheid is de insteek gericht op de traditionele taken van het schap. Het klimaat verandert sneller dan werd gedacht en dat betekent dat meer inspanningen noodzakelijk zijn op de gebieden klimaatbestendige stad, duurzaam waterbeheer en berging. De grenzen van de mogelijkheden om een en ander te beheersen lijken in zicht te komen en dat zou kunnen betekenen dat niet kan worden voorkomen dat overlast voor de burger ontstaat. Als dat zo is, rust op het schap de plicht om dat tijdig aan alle belanghebbenden te melden. Tot verbazing van zijn fractie wordt voor duurzaamheid en innovatie het minieme bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld. Er moet de komende jaren meer armslag komen. Hij denkt daarbij aan crowdfunding of een zwaardere invulling van het principe dat de vervuiler betaalt. De heer Kerst deelt mee dat de ChristenUnie zich in grote lijnen in het MJP kan vinden. Zijn fractie vraagt om na te gaan of de verhoging van de lastendruk van maximaal 4,8% in 2017 kan worden teruggebracht naar het niveau van 2015. Zijn fractie steunt de verhoging met maximaal 2% vanaf 2018. Zijn fractie steunt de opzet in vijf bestuursprogramma's en in vijf thema's en ziet uit naar realisatie. Wel dienen de activiteiten in het kader van de vijf thema's een aanwijsbare ondersteunende rol te spelen in de uitvoering van de kerntaken. Zijn fractie waardeert met name de plannen op het gebied van terugdringen van CO₂-uitstoot, terugwinnen van energie bij het uitvoeren van kernactiviteiten, zuiveren van microplastics, klimaatbestendige stad en het bewust maken van burgers van het gebruik van water. De projectbeheersing is een aantal jaren een zorgpunt geweest en de fractie is tevreden dat nieuwe software wordt ingezet om die op te lossen. 2016 is wat dat betreft aangemerkt als 'het jaar van de waarheid'. Samenwerking in de waterketen is essentieel en daarvoor is coördinerende regie noodzakelijk. In het MJP staat dat de klimaatverandering zal leiden tot niet of nauwelijks voorzienbare ontwikkelingen. Dat geldt eveneens voor de economie. Zijn fractie vraagt om deze ontwikkelingen met behulp van risicomanagement zoveel als mogelijk te beheersen. Zijn fractie steunt het toenemend toepassen van informatiemanagement en technologie. Professionele beveiliging van de informatie is daarbij een randvoorwaarde. Is die goed geborgd? Hij vraagt het college om te overwegen om bij grotere projecten een social rate of return toe te passen. Zijn fractie hecht aan een grotere proactieve en controlerende rol van de VV. De ervaring leert dat een effectieve Rekenkamercommissie daarin een goede rol kan spelen en hij betreurt dat wordt overwogen om de praktijk te verlaten dat daarin twee leden van de VV zitting hebben. Het voortbestaan van de waterschappen is eerder in de landelijke politiek ter discussie gesteld. Hij vraagt om zorgvuldige aandacht voor communicatie naar de landelijke politiek. De heer Van der Meer stelt vast dat de invulling van het MJP het mogelijk maakt de in het coalitieakkoord vastgelegde ambities te realiseren. De lastendrukstijging waarmee op termijn wordt gerekend ligt boven de actuele en verwachte inflatie en zijn fractie is van mening dat daar in de toekomst bij moet worden stilgestaan. Het aandeel van de kapitaallasten in de exploitatiebegroting blijft onverminderd groot - tot 35% - en dat beperkt de bestuurlijke ruimte. Wil de portefeuillehouder in een notitie beschrijven wat dit precies betekent en welke mogelijkheden er zijn om de bestuurlijke ruimte te vergroten? Om in control te blijven is verdere professionalisering van de projectbeheersing en het reeds ingezette assetmanagement nodig, alsmede aandacht voor aanbestedingen, personele inzet en externe inhuur. Zowel van buiten naar binnen als van binnen naar buiten communiceren is noodzakelijk. De maatschappij moet weten wat het schap doet en het schap heeft input uit de maatschappij nodig. De heer Bakker deelt mee dat de VVD van mening is dat het MJP een goede invulling en uitwerking bevat om de doelen van Rijnland te kunnen bestendigen. De VVD steunt de geschetste hoofdlijnen. Zijn fractie plaatst kanttekeningen bij financiën, samenwerking en doelgerichtheid.	

VERSLAG	ACTIE
De VVD steunt het voornemen om de lastendruk te stabiliseren en zo mogelijk terug te brengen en de ambitie om de schuldenlast tot maximaal 300% terug te brengen. Een kanttekening daarbij is dat die 300% voorlopig niet wordt bereikt. Kan het college daarop een toelichting verzorgen? De ambitie om een centrale positie te behouden op de gebieden veiligheid en leefbaarheid vergt samenwerking, zelfs meer dan op dit moment gebeurt. De communicatie vraagt daarom meer aandacht dan de afgelopen jaren of moet misschien op een andere manier worden ingevuld. Zijn fractie is wat dat betreft positief over de werkwijze die is gehanteerd bij het peilbesluit Reeuwijk, waarin loslaten een belangrijke rol heeft gespeeld. Een ander voorbeeld is dat het werk in het kader van de klimaatbestendige stad goed met andere partijen moet worden afgestemd, ook om te bereiken dat het schap alleen dat doet wat binnen zijn kerntaken valt. Rijnland kan aansluiting zoeken bij de regionale gebiedsontwikkeling Holland Rijnland. De projectbeheersing behoeft nog steeds veel aandacht. Ook is zijn fractie van mening dat in het MJP de nadruk te veel ligt op de investering en te weinig op het te bereiken resultaat, terwijl het laatste in de gesprekken met andere partijen voorop dient te staan. De uitkomst is belangrijker dan de daarvoor benodigde prestatie. De voorzitter hoort brede instemming met het MJP. Daarnaast is er een rijke oogst aan aanvullende ideeën. Hij stelt dat op prijs, want een meerjarenperspectief kan altijd wijzigen en worden aangevuld. Hij geeft eerst het college gelegenheid om op de inbreng te reageren en zal vervolgens de fracties daartoe uitnodigen. Mevrouw Leewis zegt dat de ambities van het college op het gebied van waterkwaliteit stevig zijn. Dat is nodig - de adviescommissie Water werd al aangehaald - want het oordeel dat het daarmee niet goed gaat wordt steeds stevigerverwoord. Het college heeft dit onderwerp recent besproken en is tot de conclusie gekomen dat er een wereld te winnen is door het kritisch nagaan van de inzet van middelen en personeel. Dat kan worden ingevuld door inzet van POP-gelden en eigen financiering en het schuiven van budgetten bij lopende projecten. De uitspraak dat duurzaamheid centraal staat in doen en denken is oprecht; wel moet die intentie nog grotendeels in de praktijk worden vertaald. Het college heeft de toezegging gedaan om de VV de komende jaren invullingen daarvan voor te leggen. Mevrouw Boomsma vroeg terecht om te laten zien dat deze intentie wordt vertaald in keuzes bij aanbestedingen en dat is ook wat het college aan de VV gaat voorleggen, maar hieruit blijkt al dat het sec reserveren van middelen niet het enige is. Duurzaamheid zal consequent een aandachtspunt moeten zijn, in projecten en in de samenwerking met anderen. Het laatste is noodzakelijk omdat middelen en mogelijkheden van het schap beperkt zijn. De heer Kastelein kan zich vinden in de opmerkingen over vernieuwend besturen. Volgende week komt de werkgroep bij elkaar en kan de inbreng worden besproken. Er vindt een landelijke veldproef plaats in de aanpak van muskusratten en de resultaten daarvan komen de tweede helft van dit jaar beschikbaar. Mogelijk leidt dat tot nieuwe methoden. De planning is dat conform afspraak eind 2016 met de IJsseldijk aan de slag wordt gegaan. In het college is naar aanleiding van het nationaal waterplan en de komende Omgevingswet uitgesproken dat het van belang is dat het schap aan de voorkant mee gaat doen aan processen in ruimtelijke ordening. De heer Pluckel bevestigt dat het vertalen van het coalitieakkoord in het MJP voor het college leidinggevend was. De verhoudingen tussen tarief, schuldbeheersing en ambities geven altijd aanleiding tot discussie. De kaders zijn helder. Als het tarief omlaag kan, zal dat gebeuren. De 2% stijging in verband met inflatie is gebaseerd op gegevens van de ECB. De huidige inflatie is ongeveer 1%, maar de tendens is dat die stijgt. Het college verwacht dat 2% in 2018 en latere jaren reëel is. Voor de schuldpositie is een opgave vastgelegd van maximaal 300% in 2023 en 250% in 2030. Die opgave is mede bepaald op grond van verkenningen van de Unie naar duurzaam financieel beleid. Het college zal hierop in het najaar een geactualiseerde toelichting verzorgen. Naar aanleiding van de bespreking in de informatieve VV zal het college een nader voorstel over erfgoed voorleggen. Op pagina 15 staat opgesomd wat er wordt gedaan om de kwaliteit van de organisatie te bewaken. Het	

VERSLAG	ACTIE
bedrag beslaat ruim 10% van de begroting. De organisatie is een belangrijk instrument en om dat goed met de tijd mee te laten gaan moet erin worden geïnvesteerd. De doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en innovatie zijn niet in de eerste plaats in financiële zin vastgelegd. Voor innovatie is € 250.000 vastgelegd ingeval men in de preplanfase een andere aanpak overweegt en daarvoor onderzoek noodzakelijk is. Er lopen inmiddels drie projecten en de VV zal over het verloop daarvan worden geïnformeerd. De heer Haan neemt met plezier de uitdaging aan om de participatie verder vorm te geven. Er worden al successen geboekt. Hij noemt Reeuwijk-West, de geslaagde kustversterking in Katwijk en Noordwijk, de IJsseldijk in Gouda en de Langerse Plassen. Hij onderschrijft dat het belangrijk is dat het schap van binnen naar buiten uitlegt waarom participatie belangrijk is. De campagnes zijn op dit moment nog voornamelijk gericht op het algemene bewustzijn. In de keten probeert het schap dicht op het handelingsperspectief van inwoners en ondernemers aan te sluiten. D&H probeert in de gebiedsaccountants vooraan met samenwerkingspartners te bespreken wat hun opgaven zijn en wat de opgaven van het schap zijn om die, als dat mogelijk is, op een slimme, duurzame en innovatieve manier met elkaar te combineren. Er liggen opgaven in het minder verbruiken en het zelf opwekken van energie in de keten. Er komt een uitgebreid voorstel, maar hij meldt nu al dat met Delfland en Dunea wordt onderzocht of effluent een mogelijke bron voor gietwater en zelfs drinkwater kan zijn. In het terugwinnen van fosfaat worden in de praktijk al sprongen gemaakt. Binnen Rijnland en het verband van de Unie wordt onderzocht wat er kan worden gedaan aan microplastics, nutriënten en 'nieuwe stoffen'. Rijnland wacht die effectrapportages en normstellingen niet af en wil over een paar jaar een praktijkproef doen met een vierde trap in zijn werkgebied. De heer Langeslag meldt dat later dit jaar een beeldvormende VV over de Boezemstudie zal worden georganiseerd. Scenario's van het KNMI en scenario's over het versneld smelten van ijskappen vormen daarvoor belangrijke input. Hij verwacht als uitkomst dat de opgaven worden vergroot. Het schap zal met veel partijen samenwerking moeten zoeken om het maximale te bereiken in het beheren van water en voorkomen van wateroverlast in stedelijke gebieden. Er kan veel worden geleerd van de waterbergende functie van het groen in het landelijke gebied. Hij hoopt dat heel duidelijk uit studies die voorafgaan aan een watergebiedsplan of voorbereiding van een peilbesluit naar voren komt wat het schap op welke wijze wil bereiken. Met de ingelanden is aan de voorkant veel contact. Als er voorstellen ter visie liggen worden regelmatig zienswijzen ingediend die in het verleden vaak formeel werden afgewikkeld. Tegenwoordig wordt er direct contact gezocht met de indieners en nadere uitleg leidt ertoe dat die zienswijzen geen vervolg krijgen omdat men tevreden is over de manier waarop men werd gehoord en geïnformeerd. De heer Haitjema heeft horen vragen of de organisatie klaar is voor de toekomst. De VV is meegenomen met en geïnformeerd over de recente ontwikkeling van de organisatie op het gebied van projectbeheersing, het introduceren van IPM-rollen en het concentreren en vergroten van deskundigheid. De organisatie kan de opgaven van vandaag het hoofd bieden. Over wat de opgaven van morgen zijn en hoe daarop moet worden gereageerd moet het gesprek worden gevoerd. In het beleid staat de ontwikkeling van personeelsleden centraal, omdat de directie ervan overtuigd is dat daarmee ook de organisatie zich ontwikkelt. De wijze waarop het schap dingen wil doen dient intrinsiek bij medewerkers te zijn belegd en daar wordt accent op gelegd. Het management heeft de laatste tijd aandacht besteed aan strategische personeelsplanning en daarin is een centraal aandachtspunt dat de organisatie goed voorbereid moet zijn op de toekomst. De voorzitter ziet dat veel aandacht is uitgegaan naar de overstijgende thema's. Het college is doende daarvoor een praktijktraject uit te zetten. Het werkelijke beleid - het wat - begint in de uitvoerende portefeuilles en de thema's hebben vooral betrekking op het hoe. Het is zowel de opgave van de VV als van het college om ervoor te zorgen dat dat 'hoe' goed wordt ingevuld. Hij is het eens met de oproep dat ten principale nog eens goed moet worden gekeken naar de investering in en de opbrengst van de constructie verbonden partijen.	

VERSLAG	ACTIE
Communicatie en participatie hangen heel nauw samen. Door mensen te laten participeren in het uitvoerende werk beschikt het schap over een belangrijk communicatiemiddel. In een beeldvormende VV is recent aandacht besteed aan het hele spectrum van communicatie. Hij verwacht dat in het najaar een strategische nota over de BOB-systematiek aan de VV zal worden voorgelegd. De heer Bakker verduidelijkt dat zijn fractie er behoefte aan heeft dat in managementrapportages een vaste set met uitkomstindicatoren wordt opgenomen, waarbij het effect van het werk als maatstaf wordt genomen om de vraag te beantwoorden of het schap het goed doet. Wordt bij een dijkversterking ook het veiligheidsgevoel van degene die daar woont versterkt? Dat is bijna even belangrijk als het beoogde technische resultaat. De heer Hermans heeft partijen horen spreken over de vervuiler betaalt en over crowdfunding. Onder agendapunt 4.4 staat dat ongeveer 33.000 vervuilers niet betalen en dat dat handmatig moet worden gecorrigeerd. Willen die partijen dat combineren met crowdfunding en zodoende bereiken dat iedereen aan de waterschapsbelasting meebetaalt? Zo niet, wat is dan wel de bedoeling? De heer Von Faber ondersteunt de opmerking van het CDA over het erfgoed. Een MJP is een kaderstellend document. Uit de reactie van de portefeuillehouder maakt hij echter op dat de VV per situatie iets met duurzaamheid kan doen. Dat is een ongestructureerde aanpak en daarvoor is het onderwerp te belangrijk. De Aquademie heeft zijn focus vooral intern liggen. Dit instrument kan veel meer worden uitgenut dan nu wordt gedaan. Crowdfunding is vrij nieuw. Hij beweert niet dat dit dé oplossing voor Rijnland is, maar het is een mogelijkheid om bewoners en andere belanghebbenden te betrekken bij en deelgenoot te maken van acties. Als mogelijk voorbeeld schetst hij de situatie dat het schap een dijklichaam heeft verhoogd en omwonenden daarop graag een aantal bomen zouden zien geplant. Hij ziet niets in de gesuggereerde koppeling tussen crowdfunding en minvermogens. Mevrouw Fierens herhaalt een aantal eerder door haar gestelde vragen en vult die aan met eerder in de commissie BOD gestelde vragen. Zij onderschrijft de opmerking dat de Aquademie mogelijkheden biedt om kennis met inwoners te delen. Zij vraagt daarop te reageren. De heer Kerst heeft een bestuursvraag over social return on investment gesteld. Hij heeft daar nog geen reactie op ontvangen. De heer Démoed ziet loslaten als cruciaal en vraagt daarin het experiment aan te gaan. Waarom zou er bij voorbaat van uit worden gegaan dat mensen verkeerd gedrag gaan vertonen als iets wordt losgelaten? Met betrekking tot het onderwerp erfgoed zal zijn fractie ook zelf met ideeën komen. Mevrouw Leewis voelt zich aangesproken door de gedachten over de stroomgebiedbenadering. Bij het werk in de waterkwaliteitsportefeuille en de verziltingsportefeuille doet zij niet anders. Een van de uitdagingen is om de bijbehorende schaalniveaus en governance te optimaliseren. Duurzaamheid concreet maken is een opgave. Ambtenaren zijn zeker bereid om in projectvoorbereiding op zoek te gaan naar duurzame alternatieven maar melden wel dat dat weinig zin heeft als die vervolgens niet in aanmerking komen omdat ze te duur of te ingewikkeld zijn. D&H en VV moeten dan ook bereid zijn de meerprijs voor vernieuwing of verduurzaming te betalen en daar roept zij de VV bij deze toe op. De heer Pluckel deelt mee dat intern wordt nagedacht over een slimmere effectrapportage. Als de VV wensen op dat gebied heeft hoort hij die graag. Zijn keus zou zijn om de klimaatontwikkelingen mee te nemen in de strategische agenda. In het kader van de begroting 2017 kan worden nagegaan of de bestedingen aan natuur, boeren en stad verder kan worden uitgesplitst. De achterliggende thema's en dilemma's rond verbonden partijen kunnen in het najaar worden besproken. Over het gemeenlandshuis in Spaarndam is breed van gedachten gewisseld. Het verslag van die	

	VERSLAG	ACTIE
	bespreking zal worden verstrekt en D&H zal een voorstel voor de omgang voorleggen. De gemeente kan zich vinden in het in het bestemmingsplan opnemen van de mogelijkheid van een museale functie. De heer Haan stelt dat het werk van het waterschap altijd start met een externe vraag. Het schap probeert een maatschappelijk effect te bereiken en zo vat hij de gestelde vraag naar de uitkomst op. In de participatie wordt getracht de verschillende belangen scherp in beeld te krijgen en het bestuur heeft de taak om de keuzes die het op grond daarvan maakt te verantwoorden. Dat het schap kennis over klimaatverandering verzamelt en verspreidt, al dan niet via de Aquademie, is een interessante suggestie die hij graag omarmt. Hij is het eens met de vertrekkende burgemeester van Eindhoven, die zei dat hij daar waar het kan zaken in vertrouwen los wil laten. De heer Langeslag begrijpt nu dat de boodschap van de VV is dat de uitkomst niet alleen door de harde feiten maar ook door de beleving wordt bepaald. Dat betekent wel dat daar navraag naar moet worden gedaan. De klimaatscenario's van het KNMI uit 2014 vormden de aanleiding voor het hernieuwen van de Boezemstudie en ook de gegevens over het smelten van ijskappen worden betrokken bij het overdenken van mogelijke toekomstige maatregelen. Vanwege de onderlinge samenhang van bebouwde en landelijke gebieden valt veel van het werk van het schap niet uit te splitsen naar alleen natuur, boeren of stad. Experimenten, bijvoorbeeld met een participatief peilbesluit, zijn niet waardenvrij. Als het schap binnen een bepaalde structuur met belanghebbenden in gesprek treedt schept dat verwachtingen. In de genoemde casus betekent dat dat het bestuur zaken los moet durven laten. Mevrouw Fierens ziet een samenhang tussen gebiedsbenadering en samenwerken. De gebiedsbenadering is ook een opstap in het denken over stroomgebieden. De budgetten voor natuur, boeren of stad hebben ook een samenhang. Zij zou die drie componenten graag met elkaar verbinden, ook omdat zij van belang zijn bij overwegingen over hoe het schap zich wil organiseren. De voorzitter stelt vast dat de VV instemt met het voorstel. Het college neemt veel van de opmerkingen mee. Hij schorst de vergadering voor 10 minuten.	
4.4	Gemeenschappelijke Regeling Belasting Samenwerking Gouwe-Rijnland; jaarstukken 2015 [Mevrouw Van Steensel komt ter vergadering.] Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.5	BSGR begroting 2017, begrotingswijziging 2016 en indienen zienswijzen Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.6	Jaarrekening 2015 Het Waterschapshuis De heer Pluckel deelt mee dat het uitgetreden waterschap Hunze en Aa's te kennen heeft gegeven weer te willen toetreden. De mogelijkheid daartoe wordt onderzocht en mogelijk zal dit schap per 1 januari 2017 toetreden. Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.7	Begrotingswijziging 2016 Het Waterschapshuis en zienswijze Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.8	Het Waterschapshuis begroting 2017 en zienswijze Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.9	Jaarrekening AQUON 2015 Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	

VERSLAG		ACTIE
4.10	Ontwerpbegroting 2017 en MJP 2018-2021 AQUON Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.11	Benoeming accountant (samen met Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard) Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.12	Afrekening besteding bijdrage fractievergoedingen 2015 Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.13	GR Slibverwerking 2009 begroting 2017 en jaarrekening 2015 Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.14	Blue Energy Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.15	Businesscase AWZI Heemstede - Schalkwijk - Zwanenburg Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.16	Actualisatie Legger Regionale keringen Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.17	Vaststelling gewijzigde keur en uitvoeringsregels Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.18	Kadeverbetering Gouwe Zaans Rietveld Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.19	Projectplan Verbetering IJsseldijk Gouda Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.20	Aanvullend krediet drainage Noordwijk De heer Van de Nes betreurt dat Rijnland hierop in de media wordt afgerekend en dat dat tot enige imagoschade leidt. Wat in 2015 als oplossing werd gezien, wordt nu afgeserveerd en dat is pijnlijk. Zijn conclusie is dat Rijnland in eerste instantie het huiswerk niet goed had gedaan. Zijn fractie onderschrijft dat het probleem moet worden opgelost en ondersteunt het voorstel. De heer Bakker vraagt wat de stand van zaken is in het verwerven van een bijdrage uit het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Misschien kan die publicitair worden benut, met als motto 'gedeelde smart is halve smart'. Mevrouw Fierens sluit zich aan bij de woorden van de twee vorige sprekers. De onrust in het dorp is nog steeds groot. Zij is wel van mening dat het optreden van Rijnland continu constructief is geweest. Zij stelt voor deze casus te benutten om een aantal lessen te leren, op inhoud, techniek en managen van de situatie. De heer Langeslag bevestigt dat in regionale bladen artikelen zijn verschenen over de oorzaken van de overschrijding, die waren gebaseerd op de stukken die in de commissiebespreking in Rijnland aan de orde kwamen. Op dit moment is er geen wateroverlast meer omdat een aantal tijdelijke voorzieningen zijn getroffen. De gemeente heeft haar inwoners geïnformeerd over de schadeadviescommissie die per geval de schade zal bepalen. Deze laatste twee punten hebben een positieve invloed op het imago. Dit heeft kunnen gebeuren omdat de mogelijkheden van een oplossing te hoog werden geschat. Hij is het ermee eens dat van deze casus moet worden geleerd. Het bestuur doet dit voorstel omdat het van mening is dat de bewoners niet in de steek mogen worden gelaten en dat dit probleem structureel moet worden opgelost. Het HWBP is bereid om mee te kijken naar de hoogte van de schadebedragen en zal nagaan of een	

	VERSLAG	ACTIE
	bijdrage mogelijk is. Zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.21	Vaststelling peilbesluit Polder Achthoven Mevrouw Bleyie deelt mee dat de PvdD een amendement indient. Zij licht toe dat de PvdD het van belang acht dat de polder voor weidevogels wordt gefaciliteerd in plaats van voor agrariërs. Voor weidevogels betekent een peilverlaging een verslechtering van hun leefomgeving omdat zij dan niet meer bij hun voedsel kunnen komen. <i>Amendement peilbesluit Polder Achthoven</i> <i>De Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland, in vergadering bijeen op 1 juni 2016,</i> <i>Kennisgenomen van het voorstel tot vaststelling peilbesluit Polder Achthoven.</i> <i>Overwegende dat</i> - <i>de polder van groot belang is voor weidevogels</i> - <i>een verdere verlaging van het polderpeil een nadelig effect heeft op de reeds bedreigde positie van de weidevogels.</i> <i>Spreekt als haar mening uit dat het verlagen van het polderpeil onwenselijk is, en amendeert het voorgenomen besluit peilbesluit Polder Achthoven als volgt:</i> <i>1. De peilen van de genoemde peilvlakken niet te verlagen opdat dit een positief effect heeft op de leefomgeving van de weidevogels.</i> <i>En gaat over tot de orde van de dag.</i> De heer De Meijer herinnert eraan dat zijn fractie al heeft gemeld niet met het voorstel in te zullen stemmen omdat daarin over een peilverlaging wordt gesproken. De portefeuillehouder zegt echter dat er geen sprake is van peilverlaging maar van het vastleggen van het peil dat de afgelopen jaren is gehandhaafd. Ook meldde de portefeuillehouder zojuist dat bij belanghebbenden wordt nagegaan of voorstellen op draagvlak kunnen rekenen. In dit geval zijn er zeven zienswijzen ingediend en dat betekent dat het draagvlak onvolledig is. De portefeuillehouder betoogde eveneens dat gesprekken naar aanleiding van het indienen van zienswijzen ertoe leiden dat men alsnog overtuigd raakt en dan ook niet komt inspreken. Zijn fractie heeft navraag gedaan en de uitkomst daarvan is dat diegenen die een zienswijze hebben ingediend daar nog steeds achter staan maar moe zijn van de houding van het waterschap, dat steeds volhoudt dat dit de enig juiste mogelijkheid is. Men komt niet inspreken omdat men ervan overtuigd is dat dat geen effect heeft. De volgende zin staat in de tekst die de inspraak is ingegaan: "Het verlagen van het peil in peilvak Q31011 zorgt voor..." Het schap zelf zegt dus dat het peil wordt verlaagd. Als de functie 'weidevogelgebied met agrarisch gebruik' is en de agrariërs zelf van mening zijn dat het peil omhoog moet dan voldoet het schap niet aan het van buiten naar binnen werken. Water Natuurlijk vraagt het college om het voorstel terug te nemen en eerst met de omgeving na te gaan wat de beste oplossing is. De heer Bakker ziet dat er belangentegenstellingen aanwezig zijn. De VVD acht het door Rijnland gevoerde proces voldoende. Er is formeel sprake van een peilverlaging, maar het betreft hier een bestendiging van de feitelijke praktijk. De VVD steunt het voorstel. De heer Van de Nes deelt mee dat het risico op inundatie naar de mening van de A&B-fractie een peilverlaging rechtvaardigt. In het noorden, waar de hoofdfunctie agrarisch is, is de gebruiksfunctie te	

VERSLAG	ACTIE
krap en ook in het oosten ondervindt men tijdens natte zomers ook problemen. Zijn fractie zal instemmen met het voorliggende besluit omdat de belanghebbenden zich hebben ingesteld op het peil dat sinds 2005 wordt gehanteerd. De thans aanwezige omstandigheden rechtvaardigen voortzetting. Zijn fractie is van mening dat in het voortraject de belangen goed zijn afgewogen en zal het amendement niet steunen. De heer Oostwouder vraagt toe te lichten waarom het peilbesluit van Rijnland al tien jaar niet meer actueel is. De heer Langeslag zegt dat het lastig is om in een complex gebied met hoofd- en bijfuncties een goede modus te vinden. Met iedere indiener van een zienswijze is gesproken en de terugkoppeling die hij heeft ontvangen is dat men het snapte nadat was uitgelegd wat er feitelijk aan de hand is. Formeel staat er een ander peil op papier - ten opzichte daarvan is sprake van een peilverlaging - maar de facto is het peil al jaren lager. Het voorstel houdt in dat dat praktijkpeil wordt bestendigd. In het amendement staat dat de polder van groot belang voor de weidevogels is. Hij heeft gevraagd dit na te gaan, er is vervolgens contact gezocht met de lokale vogelwerkgroep en die meldde dat al vele jaren nauwelijks weidevogels, nesten en vliegvlugge jongen worden aangetroffen. Mevrouw Van Keulen (ambtelijk opdrachtgever) zegt dat het regelmatig voorkomt dat in polders een andere hoogte wordt aangehouden dan in het peilbesluit staat. Dat is niet de bedoeling, maar die praktijkhoogte is vaak wel gebaseerd op het gezonde verstand van de watersysteembeheerders. Als er aanhoudend klachten zijn over wateroverlast - dat was hier het geval, want in deze polder was het schap qua NBW-normen niet op orde - dan komt het voor - zeker rondom de fusie van rechtsvoorgangers, want het praktijkpeil is vlak daarvoor al naar beneden gegaan - dat men buiten doet wat men nodig acht voordat dat formeel is vastgelegd. Mevrouw Stoop vraagt of de vogelwerkgroep heeft toegelicht wat de reden kan zijn dat er de laatste tijd weinig weidevogels zijn en of dat verband houdt met het waterpeil. Mevrouw Bleyie sluit zich aan bij deze vraag. Het is goed mogelijk dat er sprake is van een kip-en-eiverhaal. Als er geen voedsel is door het lage grondwaterpeil verdwijnen de weidevogels. De heer Van Geest is van mening dat in het amendement sprake zou moeten zijn van een peilverhoging omdat dat kennelijk de biotoop weer zou herstellen. Houdt het antwoord van de hoogheemraad in dat het peil eigenlijk al meerdere keren is verlaagd, namelijk een keer voor en een keer na de fusie? Moet dat nu dan niet iets omhoog? Mevrouw Fierens zegt dat de PvdA verdere bodemdaling wil voorkomen. Het is een breed onderwerp en het is moeilijk om per amendement een besluit te nemen dat veel verder strekt dan alleen deze polder. In die zin kan haar fractie het amendement niet volgen. De heer De Meijer stelt dat er wat betreft de praktijkpeilen een probleem in de polder is geweest, want die zijn in een bepaalde periode zelfs lager geweest. Uiteindelijk is onder invloed van de agrariërs in het gebied het peil weer verhoogd. Dat de laatste jaren een lager peil is gehanteerd dan het peilbesluit is duidelijk, maar daar worden nu weer een paar centimeter aan toegevoegd: in het door D&H opgestelde stuk staat dat het peil wordt verlaagd. Overigens staat daar ook uitdrukkelijk in vermeld dat het verlagen van het peil een van de maatregelen is om de NBW-opgave waar te kunnen maken. In het bestemmingsplan staat echter dat er geen maatregelen mogen worden getroffen die aanleiding geven tot peilverlaging. De heer Langeslag vat samen dat er een oud peilbesluit is dat eigenlijk nooit is gehandhaafd omdat wateroverlastsituaties de beheerder ertoe brachten jarenlang een lager peil te voeren. Het voorstel is om dat peil te bestendigen. In de vorige periode is een correctie op de peilschaal NAP uitgevoerd van bij zijn weten 2 centimeter. Dat is geen daadwerkelijk verlaging maar een correctie van de standaard. De regionale vogelwerkgroep meldde dat een belangrijke oorzaak ligt in het wegvallen van agrarische	

VERSLAG		ACTIE
	natuurbeheersubsidies, waarna een groot deel van de agrariërs weer is overgegaan op het reguliere maaibeheer, wat niet bevorderlijk is voor de weidevogelstand. Een tweede oorzaak is verstoring en een derde de invloed van roofdieren, waaronder huis- en verwilderde katten. Een laatste oorzaak is dat het peil invloed heeft op de weidevogelstand. Bodemdaling heeft slechts betrekking op een heel klein deel van het peilvak. Een lager peil leidt tot een grotere bergingscapaciteit en draagt dus bij aan het voldoen van de NBW - opgave. Hem is niet bekend of agrariërs hebben gepleit voor verhoging van het peil. Mevrouw Van Keulen (ambtelijk opdrachtgever) bevestigt dat 2 centimeter verlaging valt toe te rekenen aan de NAP-correctie. Voor zover bekend is het peil naar beneden gegaan naar het huidige niveau en daar vele jaren op gebleven. De voorzitter brengt het amendement in stemming. Het amendement wordt verworpen met 5 stemmen voor en 24 stemmen tegen. Zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.22	Kredietaanvraag poldergemeal Heemstederveld Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.23	Boezemgemeal Spaarndam aanvullend krediet Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.24	Verzamelkrediet Programma Baggeren Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.25	Bosbo Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.26	Onderhoudshoogte Polder Nieuwkoop, Verenigde Bloklandse- en Korterarsepolder en Uiteindsche- en Middelpolder Zonder beraadslaging en zonder stemming stelt de VV het voorliggende voorstel vast.	
4.27	Overdracht vijf sluizen in gemeente Alphen ad Rijn Het valt de heer Schols op dat Rijnland kosten van renovatie van over te dragen zaken op zich neemt en sluizen krijgt overgedragen die niet worden gerenoveerd. Hij vraagt dat toe te lichten. De heer Van Geest heeft begrepen dat vijf sluizen wel en een sluis niet wordt overgedragen. Hij vraagt dat toe te lichten. De heer Van de Nes merkt op dat de nota van toelichting niet veel verheldering brengt. Bij calamiteiten is het belangrijk dat de Lodewijksluis kan worden afgesloten. Waarom wil het schap de voorliggende sluis dan in onderhoud overnemen? De duiker zal vergund zijn en dan kan Alphen worden verplicht om die afsluitbaar te maken. Als de verantwoordelijkheid bij het schap berust is de in het stuk genoemde oplossing toepasbaar. Hij vraagt het btw-verhaal nogmaals toe te lichten. Als hij op het inspectierapport afgaat dat bij de nota van toelichting is gevoegd komt hij uit op € 1,7 miljoen, inclusief btw. In de stukken wordt gemeld dat voor de zekerheid een marge van € 400.000 wordt aangehouden, dus wordt het totaal € 2,1 miljoen. Waarom vragen D&H dan om € 2,5 miljoen? De heer Pluckel licht toe dat over de overdracht is onderhandeld. Het is gebruikelijk dat zaken in goede staat worden overgedragen. De Lodewijksluis vormt daarop een uitzondering. Het schap wil die niet als sluis benutten omdat die alleen voor de veiligheid, als compartimenteringswerk, van belang is. Onderhoud is niet noodzakelijk, want de sluis kan indien nodig met een grote zandzak worden geblokkeerd. Over de sluis Den Ham wordt nog overlegd. Als een sluis aan de gemeente wordt overgedragen wordt die verantwoordelijk voor het toekomstige	

	VERSLAG	ACTIE
	onderhoud. De gemeenten kunnen gebruikmaken van een btw-compensatiefonds en daarom is ervoor gekozen om de gemeenten als uitvoerder aan te wijzen. Zij ontvangen de btw en het schap hoeft die dan niet te betalen. Mevrouw Van Keulen (ambtelijk opdrachtgever) deelt mee dat het schap met de provincie in gesprek is over een financiële bijdrage voor de sluis Den Ham. Het college van de provincie staat daar op dit moment nog niet achter. Het schap neemt de Lodewijksluis over om mede te kunnen gebruiken als inlaat in de polder. Daarmee is het een peilbeheersingsinstrument, met name bij calamiteiten. De methodiek van SSK-ramen houdt in dat bij een reserveringskrediet een risico moet worden opgeteld waardoor de kredietaanvraag altijd hoger is dan de verwachte kosten. De heer Van Geest begrijpt niet dat er bij de provincie verschil is tussen ambtelijk advies en bestuurlijke medewerking. Hij verwacht niet dat GS zich tot op detailniveau met dit soort zaken bezighouden. Hij is het ermee eens dat een krediet niet zodanig moet worden vastgesteld dat bij een geringe overschrijding van de verwachte kosten een nieuwe kredietaanvraag noodzakelijk wordt. Het verschil tussen € 1,7 miljoen en € 2,5 miljoen is echter wel erg groot. De heer Van de Nes sluit zich aan bij de laatste opmerking van de heer Van Geest. De heer Pluckel heeft eerder ervaren dat bij het niet werken volgens de SSK-raming allerlei overschrijdingen plaatsvonden. Op grond daarvan is afgesproken om dit betrouwbare systeem voortaan toe te passen. Mevrouw Van Keulen (ambtelijk opdrachtgever) acht het niet verstandig om nader in te gaan op wat er in het provinciehuis gebeurt. Het verschil tussen bouwkosten en SSK-raming bestaat niet alleen uit risicoreservering maar bijvoorbeeld ook uit interne en externe arbeidsuren. De verwachting is dat de werkelijke kosten ruim lager dan € 2,5 miljoen zullen uitvallen. De heer Van Geest verzoekt de SSK-systematiek aan de hand van deze casus in de commissie BOD toe te lichten. De voorzitter stelt vast dat de VV instemt met het voorstel. Het college doet de toezegging om de SSK-systematiek aan de hand van deze casus in de commissie BOD toe te lichten.	
5	Opinievorming De voorzitter deelt mee dat er geen opinievormende nota's zijn aangeboden.	
6	Beeldvorming De voorzitter deelt mee dat er geen beeldvormende nota's zijn aangeboden.	
7	Notulen van de VV-vergadering/ toezeggingenlijst De notulen van het openbare en besloten deel van de vergadering worden ongewijzigd vastgesteld. De lijst toezeggingen wordt voor kennisgeving aangenomen.	
8	Rondvraag De heer Van der Meer wijst erop dat de leden op hun tafel een artikel hebben aangetroffen met als titel 'Unie van waterschappen doof voor kritiek'. Zijn fractie stelt voor na de vakantie op dit artikel terug te komen. Er wordt gerefereerd aan meetnetgegevens en hij verzoekt D&H om die voor Rijnland na te gaan om een passend antwoord te kunnen verzorgen. Mevrouw Leewis meldt dat bij de mededelingen van de komende commissie CWE een repliek van de	

VERSLAG	ACTIE
Unie voorligt. Zij stelt voor die na behandeling in die commissie met de VV te delen. Mevrouw De Vries heeft na overleg met de heer Pluckel nadere informatie ontvangen over het Gemeenlandshuis in Spaarndam. Zij stelt voor die met de hele VV te delen. Zij vermoedt dat de huidige VV iets anders aankijkt tegen het cultuurhistorisch perspectief. Er is echter een handtekening gezet; misschien kan het college toelichten wat het traject is en wat daarin de rol van het schap nog is. De heer Pluckel brengt in herinnering dat de vraag aan de orde is gekomen of een vorm van publieksfunctie in het Gemeenlandshuis kan worden ondergebracht. Daar heeft overleg over plaatsgevonden onder leiding van de Cultuurcompagnie Noord-Holland, het verslag daarvan is beschikbaar en het concept van het bestemmingsplan maakt een dergelijke bestemming mogelijk. De gemeenteraad besluit binnenkort. De heer De Meijer brengt onder de aandacht dat de commissie Klavers een rapport heeft uitgebracht over de toekomstige financiering van het waterschapsbestel. De Unie heeft via de waterschappen alle AB-leden uitgenodigd voor de presentatiebijeenkomst, maar hij heeft van Rijnland geen uitnodiging ontvangen. Verder meldt de commissie Klavers dat zij alle waterschappen heeft gehoord, maar ook daarvan kan hij zich niets herinneren. De volgende stap zal zijn dat waterschappen opnieuw om hun opvatting wordt gevraagd en hij verzoekt de VV daarbij te betrekken. De adviescommissie Water heeft advies aan de minister uitgebracht over de waterkwaliteit. De Europese Commissie zal Nederland waarschijnlijk op de vingers tikken omdat niet wordt voldaan aan de minimale eisen op het gebied van waterkwaliteit. Het is essentieel om dit rapport met de VV te delen opdat die zich een visie en mening kan vormen. De voorzitter weet dat de eerste commissie zich buigt over de vraag of het belastingstelsel zou moeten worden gewijzigd, mede op basis van aanbevelingen in het OESO-rapport. Het college heeft ervoor gekozen om in het voorbereidende stadium zelf inbreng te leveren en heeft dat ook aan de VV gemeld. Zodra de commissie concrete aanbevelingen uitbrengt zullen die onderwerp van bespreking in de VV worden. Als het de bedoeling was VV-leden voor de presentatie uit te nodigen had de uitnodiging voor de presentatie onder hen moeten worden verspreid. Het college zal voortaan alle uitnodigingen en stukken breed uitzetten. De minister heeft, waarschijnlijk op grond van tactische overwegingen, gesteld dat Nederland de opgave zou halen. Vanuit de Unie is daar commentaar op geleverd. De stukken zijn openbaar en zullen via een link aan de VV-leden beschikbaar worden gesteld. Mevrouw Boomsma hoorde de portefeuillehouder opmerken dat serieus naar duurzame alternatieven moet worden gekeken, ook als dat meer zou kosten. Zij vraagt om in een beeldvormende VV stil te staan bij welke mogelijkheden er zijn en bij hoe die afweging plaatsvindt. Mevrouw Leewis ondersteunt dit idee. Zij wijst er aanvullend op dat zich de komende tijd al praktijksituaties voor zullen doen, bijvoorbeeld bij kredietaanvragen voor businesscases op het gebied van de zuivering. De voorzitter stelt vast dat dit onderwerp op de ideeënlijst wordt opgenomen.	
9 Initiatiefvoorstel Optimalisering van de rekenkamerfunctie van het Hoogheemraadschap van Rijnland De heer Kerst deelt mee dat de werkgroep het op alle punten, op een na, eens is geworden. Daarom wordt aan de VV de vraag voorgelegd of die kiest voor 2a, waarbij twee leden van de VV deel uitmaken van de commissie die verder bestaat uit drie leden en een externe voorzitter, of voor 2b, waarbij via een contactgroep, al dan niet via de commissie BOD, de betrokkenheid van en met de VV wordt geborgd. Als de VV zich hierover heeft uitgesproken kan de inrichting van de rekenkamer ter hand	

VERSLAG	ACTIE
worden genomen. De voorzitter wil vandaag tot finale besluitvorming komen omdat deze procedure al zo lang loopt. Op veel punten is de VV het eens en die wil hij daarom niet meer aan de orde stellen, tenzij daar uitdrukkelijk om wordt verzocht. Alleen de keus tussen 2a en 2b ligt ter bespreking voor. De heer Von Faber deelt mee dat Water Natuurlijk voorkeur heeft voor 2b, vanuit de overweging dat een slager niet zijn eigen vlees dient te keuren. De heer Démoed vermoedt dat de standpunten gebaseerd zijn op principes. De kans dat fracties elkaar kunnen overtuigen lijkt hem daarom klein. Geen van beide keuzes is uitgesproken verkeerd. De kwalificatie 'een slager die zijn eigen vlees keurt' deelt zijn fractie niet. Het CDA kiest voor 2a. Hij is het met de voorzitter eens dat vandaag een besluit moet worden genomen. Mevrouw Van Steensel deelt mee dat de VVD hecht aan onafhankelijkheid en transparantie van de rekenkamercommissie. Beide voorstellen ogen even sympathiek en daarom is afgesproken dat de leden van haar fractie hun eigen voorkeur mogen volgen. De heer Van der Meer hoopt dat de rekenkamercommissie na de zomer aan de slag kan gaan. De commissie heeft eerder gediend als verdiepend instrument van de VV en heeft ook zelfstandig onderzoeken geëntameerd. Ook in de fractie A&B is afgesproken dat de leden van de fractie hun eigen voorkeur mogen volgen in de keus tussen 2a en 2b. De heer Meerman heeft de leden van de vorige commissie gevraagd of zij last hadden van het verschijnsel dat de slager zijn eigen vlees keurt. Dat was niet het geval en men heeft de aanwezigheid van VV-leden juist als een meerwaarde ervaren. Veel VV-leden hebben dubbele petten en het is de opgave om daar professioneel mee om te gaan. Mevrouw Stoop heeft ook getwijfeld over de vraag welke keus het best een goed contact tussen VV en rekenkamercommissie borgt. Onafhankelijkheid is ook een groot goed en het contact is bij het instellen van een contactgroep geborgd. Zij kiest voor 2b. De heer Schols heeft ervaren dat het gehanteerde model goed werkte, wil die praktijk daarom voortzetten en kiest voor 2a. Mevrouw Boomsma onderkent dat de keus voor 2a nooit tot problemen heeft geleid. Het is echter mogelijk dat de commissie ooit onderzoek doet waarin de dingen wel op scherp komen te staan en dan zou de pettenproblematiek een rol kunnen gaan spelen. Voor de PvdD is er maar een optie, namelijk 2b. De heer Kerst deelt mee dat CU-SGP kiest voor 2a. De betrokkenheid van de VV bij de rekenkamercommissie is buitengewoon belangrijk omdat dat de effectiviteit van de commissie vergroot. Deze commissie is het enige eigen instrument van de VV. De ervaring leert dat deze opzet goed werkt. Het pettenprobleem speelt nauwelijks een rol, zeker niet als er een paar praktische gedragsregels worden gevolgd. De heer Van Geest deelt mee dat de AWP uit het oogpunt van zuiverheid kiest voor 2b - wat niets afdoet aan de integriteit van de leden die eerder zitting hadden in de commissie. Mevrouw Fierens deelt mee dat de PvdA kiest voor 2b omdat dat het beste garandeert dat de commissie onafhankelijk is. Het openbaar bestuur staat onder druk en als er iets aan de hand is blijkt vaak dat dit soort aspecten een rol speelt. De voorzitter meldt dat in het college is uitgesproken dat beide keuzes werkbaar zijn en is afgesproken dat de leden hun eigen voorkeur kunnen volgen in de keus tussen 2a en 2b. Hij brengt voorstel 2a in	

	VERSLAG	ACTIE
	stemming. Hij stelt vast dat 16 leden voor en 13 leden tegen voorstel 2a stemmen, wat inhoudt dat de meerderheid van de VV ervoor kiest dat twee leden van de VV deel uitmaken van de rekenkamercommissie. Hij stelt vast dat de VV zonder stemming akkoord gaat met de andere beslispunten. Hij vraagt de fracties na te gaan denken over de leden die men voor zou willen dragen, om te bevorderen dat de commissie zo snel mogelijk na de zomervakantie aan het werk kan gaan. [Mevrouw Bleyie verlaat de vergadering.]	
10	Motie AWP salariering topfunctionarissen verbonden partijen De heer Van Geest zegt dat hier twee wetten van toepassing zijn, namelijk de formele wet en de 'wet ter voorkoming van ellende'. Het laatste houdt in dat eraan wordt gestreefd de organisatie zo weerbaar mogelijk te maken tegen aanvallen van buitenaf. De salariering van de bestuurder van HVC is aanzienlijk hoger dan de mogelijkheden die de huidige wet toestaat. De raad van commissarissen van HVC heeft dat salaris vastgesteld voor de wet in werking is getreden. Zijn fractie streeft na dat de bestuurders van Rijnland die als aandeelhouder of als commissaris deelnemen aan de bestuurlijke context van HVC hierin een zuivere lijn gaan voeren en toewerken naar een goede overgangsregeling. Deze casus heeft betrekking op de directeur van HVC, maar de oproep geldt mutatis mutandis voor alle bestuurders waar het schap mee van doen heeft. De heer Haan heeft HVC om een reactie gevraagd. Men heeft een ander beeld van de situatie en verstrekt andere cijfers en hij heeft deze gegevens met de VV gedeeld. In de aandeelhoudersvergadering van HVC zit de gemeenschappelijke regeling slibverwerking waar Rijnland onderdeel van uitmaakt en dat is dan de route waarlangs het signaal van de VV wordt ingebracht als de motie wordt aangenomen. De lijn die de raad van commissarissen heeft vastgelegd is dat het salaris van de huidige directeur niet wordt verhoogd, er geen bonussen aan hem worden uitgekeerd en dat wordt vastgehouden aan de huidige arbeidsvoorwaarden. Hij hoort de heer Van Geest spreken over een afbouwregeling: zou die ook van toepassing moeten zijn op de huidige directeur? In de gemeenschappelijke regeling is afgesproken dat ten aanzien van de nieuwe directeur dat signaal wordt afgegeven. De heer Van Geest geeft er de voorkeur aan om niet in de casuïstiek te treden. Het gaat erom dat de VV een algemeen signaal afgeeft over de wijze waarop de bestuurders van Rijnland met deze zaken om moeten gaan. De heer De Meijer herinnert eraan dat in de vorige VV naar aanleiding van een andere casus eenzelfde discussie is gevoerd en een motie is aangenomen die landelijk ingang heeft gekregen. Hij is van mening dat de motie algemeen moet worden opgevat. De VV stelt de motie met algemene stemmen vast.	
11	Motie 50PLUS peilbesluit Zuidzijderpolder te Reeuwijk & Sluipwijk [Deze motie is ingetrokken.]	
12	Afscheid ir. A. Haitjema De voorzitter merkt op ook bij andere gelegenheden de kans te krijgen om afscheidswaarden uit te spreken. In het fractievoorzittersoverleg is afgesproken dat de fractievoorzitter van de grootste partij namens de VV de heer Haitjema zal toespreken. De heer Van der Meer zegt het volgende: "Voorzitter, dank voor de gelegenheid om vanaf het spreekgestoelte nog even het woord tot deze verenigde vergadering te mogen richten. Collega-bestuursleden van de verenigde vergadering, medewerkers van het hoogheemraadschap van Rijnland, toehoorders, ik sta hier om iets belangrijks met u	

VERSLAG	ACTIE
te bespreken. Zoals u weet zijn ons hoogheemraadschap en water nauw met elkaar verbonden. De prangende vraag die mij daarbij regelmatig uit mijn slaap houdt is: is het glas halfvol of halfleeg? Welnu, na wat nachtelijk gepieker ben ik er uit: voor mij is het glas nog halfvol, maar voor Aart Haitjema is het helaas bijna leeg! Nog even en hij hangt zijn figuurlijke jas aan de wilgen. Vandaag is zijn laatste keer dat hij als secretaris onze verenigde vergadering bijwoont en bij zo'n gelegenheid moeten er dan ook een paar aardige woordjes tot de toekomstig pensionado worden gericht. Waarom die eer mij te beurt valt is mij uiteraard een raadsel, want als jurist in hart en nieren heb ik de afgelopen jaren toch laten blijken dat ik eindeloos gedetailleerd kan zijn, eindeloos om de hete brij heen kan draaien, kortom, nogal lang van stof kan zijn. En dan een speech? Zet u maar schrap. Maar goed, daar gaan we. Beste Aart, een beetje speech kenmerkt zich door spitsvondige citaten en tegelwijsheden. Dus ik ben flink gaan spitten en heb er volgens mij nu ook een paar. Friedrich von Schiller, de Duitse dichter en toneelschrijver, had het in de tweede helft van de 18^e eeuw al vroeg in de gaten. Hij verzuchtte: "Wie te veel denkt, zal weinig presteren". Laat dat eens even landen en de conclusie kan niet anders zijn dan dat Aart geen groot denker is... Toch? Want als je een beetje naar z'n loopbaan terugkijkt, dan kan ik niet anders dan vaststellen dat hij aardig wat heeft gepresteerd. Want je moet toch vaststellen dat hij, na wat missertjes als afdelingshoofd bij Arcadis, associate director en partner bij Coopers & Lybrand en partner bij PricewaterhouseCoopers toch nog goed terecht is gekomen bij een echte werkgever: het Hoogheemraadschap van Rijnland. Weliswaar als secretaris - algemeen directeur, maar toch... Alle gekheid op een stokje, het is een mooie loopbaan. En dan vergeet ik nog zijn rol als voorzitter van de Vereniging van directeuren Waterschappen. Waarbij ik me overigens wel even afvroeg, waarom die rol maar een jaar op je hemd geschreven stond Aart, maar dat hoor ik misschien bij de borrel nog wel. Belangrijker dan de visitekaartjesparade zijn Aarts inhoudelijke prestaties. Onder zijn leiding is in 2007 de steeds beter functionerende procesorganisatie binnen Rijnland ingevoerd. Dat ging gepaard met grote verander- en ontwikkeltrajecten voor medewerkers en leidinggevenden. Dat was geen gemakkelijke opgave, maar heeft wel de basis gelegd voor waar Rijnland nu staat. Ook heeft Aart stevig gewerkt aan het versterken van samenwerking binnen het DT en management. De organisatie gesteld voor de afdeling. Het grotere plaatje beter in de gaten houden. Ook een altijd lastig uitwedstrijdje als het invoeren van een ander soort functiehuis heeft hij niet geschuwd. Een functiehuis waarbinnen medewerkers kunnen groeien zonder te hoeven wachten op een plek die toevallig vrijkomt of leidinggevende moeten worden. Rijnland heeft hij daarmee beter gepositioneerd als interessante werkgever. Zo kan ik nog wel even doorgaan, maar ik had u nog een tweede citaat beloofd. Welnu. Toen de bekende Ierse schrijver en vrijdenker Bernard Shaw werd gevraagd wat naar zijn mening het mooiste ter wereld is, antwoordde hij: "Jeugd. Dat is het mooiste in deze wereld; en wat zonde dat het wordt verspild aan jongeren". Nu vraag je je natuurlijk af waar ik met die quote naar toe wil. En heel eerlijk: ik weet het ook niet. Maar het is een tweede citaat. Of eigenlijk: misschien weet ik het ook weer wel. Want is er aan jeugd niet verbonden dat er voor alles een eerste keer is? Je eerste school, je eerste vriendje of vriendinnetje, voor sommigen hun eerste blowtje, drankje of sigaretje. Voor de meesten de eerste baan. Dit begint dan hoopvol Aart, maar helaas is het voor jou inmiddels te laat, het is voor jou tijd voor 'er is altijd wel een laatste keer'. Er is altijd een laatste keer om de vraag achter de vraag te achterhalen. Iets dat door jou Aart, bevorderd wordt en hopelijk ook door de nieuwe SAD wordt vastgehouden. Want die vraag is welhaast de belangrijkste. Er is altijd een laatste keer om grote veranderingen door te voeren. Gelukkig maar, want als je, zoals jij Aart, voor die veranderingen de verantwoordelijkheid neemt en dan vaak de ermee gepaard gaande kritiek te verduren krijgt, is het prettig als die ook een beetje gefundeerd en onderbouwd zou zijn. Nou weet ik dat ik daar als jurist altijd goed in ben, maar van al die anderen... Er is altijd een laatste keer om de VV in positie te brengen. Zo'n koker in het midden van de zaal met als reminder 'besturen op hoofdlijnen' was een mooie gedachte. Later, geflankeerd door je kleinkinderen, moet je je kleinkinderen nog maar eens, schuddebuikend van het lachen, uitleggen wat dat in Rijnland betekent. Ook de invoering van het BOB-model hoort daarbij. En dat is toch echt iets Aart, waar ik een beetje mis ga. Bij een BOB-model denk ik al jaren altijd aan plaatjes van mooie vrouwen met een lok voor de ogen en zo'n kort opgesneden achterkantje. En als ik die gedachte kwijt ben dan is er altijd nog de BOB waarmee ik thuis kan komen. Dus met beeldvorming-oordeelsvorming-besluitvorming heb ik nog wat	

VERSLAG	ACTIE
moeite mee. En ja, er is naar goed Nederlands gebruik ook een laatste keer om je weer even met beide benen op de grond te zetten en je nog even fijntjes te herinneren aan de dingen die je liever niet op je blazen had gehad dan wel op een manier zijn gegaan die je liever niet had meegemaakt. Doet de naam Katwijkse kanaal een belletje rinkelen? Er is gelukkig ook altijd een laatste keer om nog even wat termen de wereld in te slingeren met wapenfeiten die onder jouw bezielende leiding wel prima zijn gelopen. WBP5, vereenvoudiging Keur, vormgeven aan samenwerkingen, invoering e-HRM, het open opgezette Rijnlandhuis. Dingetjes waar verschillende bestuurders vaak de credits voor krijgen, maar waar jij als eerste vertegenwoordiger van de organisatie toch ook zeker de benodigde bouwstenen voor hebt geleverd. Er is ook een laatste keer dat ik weer een nieuwe laatste keer ga benoemen. Er is, kortom, een laatste keer voor een laatste opmerking. En die, gewaardeerde Aart, is dat er altijd een eerste keer is om te gaan genieten van een welverdiend pensioen. Een pensioen waarin je verder kunt genieten van kleinkinderen, je boot en alle andere dingen die het leven aangenaam maken. Een pensioen waarin je spreekrecht op kunt eisen bij de verenigde vergadering van Rijnland. Er is dus altijd een eerste keer voor een nieuwe jeugd, onbevangen en nieuwsgierig kijken naar dingen waar je in het werkend leven minder tijd voor hebt gehad. Beste Aart, je laatste verenigde vergadering bij Rijnland, je eerste stap op weg naar een nieuwe toekomst. Het wordt je gegund, in goede gezondheid. Namens de gehele verenigde vergadering dank ik je voor je grote inzet, je volharding, je loyaliteit. Het is mij daarom een eer om je namens ons allen het aandenken mee te geven dat een blijvende herinnering aan je tijd als secretaris binnen de VV zal zijn: het Rijnlandglas." [Hij overhandigt de heer Haitjema als aandenken het Rijnlandglas met daarop het embleem van Rijnland en de inscriptie A. Haitjema, secretaris-algemeen directeur.] De heer Haitjema bedankt de heer Van der Meer voor zijn prachtige en humoristische woorden. Twee jaar geleden waarschuwde hij de dijkgraaf dat het tijd werd om zijn opvolging te regelen. Ondertussen ging het werk gewoon door, maar de laatste weken begint het wel te kriebelen. Het is voor hem lastig om zaken los te laten. Hij is de VV veel verschuldigd omdat hij deze rol 12 jaar heeft mogen vervullen, in een leuke werkomgeving en met plezierige contacten in de organisatie en de VV. Het AB gaat over alles en oefent invloed uit door aan de voorkant de koers van het schap te bepalen. Dat proces, waarin strategie en tactiek worden bepaald, is heel uitdagend. Het accent van zijn werk lag, zeker in het begin, op het vormgeven van de organisatie. De laatste jaren heeft hij met het AB mee kunnen denken over de richting van Rijnland. Dat spreekt hem erg aan en hij is zelfs een beetje jaloers op de positie die het AB heeft. Hij heeft de professionaliteit in het AB de afgelopen 12 jaar zien groeien. De VV-leden zijn beter toegerust om met elkaar in dialoog te treden en de discussie aan te gaan. De agenda wordt planmatiger voorbereid. Men denkt na over de toekomst en over een daarbij passende aanpassing van werkwijzen. Wat hem opvalt is de inzet om aan de voorkant de dialoog aan te gaan, intern maar ook extern. Essentieel daarin is dat partijen elkaar begrijpen. Vaak schuilt er een tweede vraag achter de gestelde vraag, het is voor het gesprek van belang ook die te verstaan en doorvragen is dan essentieel. Als hij een advies mag geven zou dat zijn dat de VV zou moeten investeren in die voorfase, in opinievorming en in uitleggen waarom het schap voor een bepaalde aanpak kiest en welke randvoorwaarden het daarbij stelt. Het is dan de taak van D&H en de ambtelijke organisatie om dat op professionele wijze in te vullen. Hij komt van de hoger gelegen zandgronden in het oosten. Het was voor hem een ervaring om te zien dat het water hier vaak hoger staat dan de weg waarop hij reed. Als hij nagaat wat hij heeft meegemaakt aan natuurwaarden en aan diversiteit is zijn conclusie dat Rijnland een prachtig gebied is. Het schap mag trots zijn op wat het heeft opgebouwd en wat het ervan maakt. Hij is trots op deze organisatie. Hij bedankt de VV nogmaals voor de goede samenwerking. De voorzitter meldt dat de afscheidsreceptie op 16 juni vanaf ongeveer 16.00 uur wordt gehouden in de centrale hal.	

VERSLAG		ACTIE
13	Sluiting De voorzitter deelt mee dat D&H zijn best doet om de strategische agenda in september te agenderen. Hij verzoekt de leden om uiterlijk 13.30 uur plaats te nemen in de bus voor het geplande werkbezoek in Zoetermeer. Hij sluit de vergadering om 13.20 uur.	

Vastgesteld, 21 september 2016

G.J. Doornbos,
voorzitter

Mw. C.M. van de Wiel,
secretaris

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	21-09-2016	Agendapuntnummer 8.
Onderwerp	Vorbereidingscommissie werving dijkgraaf	
Collegevergadering	13-09-2016	
VV-commissie		
Portefeuillehouder		
Corsanummer	16.081976	
BABS id	4698	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

Besluit

1. in te stemmen met de instelling van een voorbereidingscommissie voor de wervingsprocedure dijkgraaf.
2. in te stemmen met de taak van de voorbereidingscommissie: selecteren extern bureau dat profielschets (en tekst advertentie) dijkgraaf opstelt, opstellen verordening vertrouwenscommissie en voordragen van leden voor de vertrouwenscommissie voor de werving en selectie van de dijkgraaf.
3. in te stemmen met de volgende samenstelling van de voorbereidingscommissie:
 - a. per fractie, een lid van de verenigde vergadering
 - b. twee hoogheemraden
 - c. secretaris algemeen directeur (adviseur)
4. in te stemmen met het stappenplan voor de benoeming van de dijkgraaf van het Hoogheemraad- schap van Rijnland. Het stappenplan is opgenomen in bijlage 2.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering besluit:

1. in te stemmen met de instelling van een voorbereidingscommissie voor de wervingsprocedure dijkgraaf.
2. in te stemmen met de taak van de voorbereidingscommissie: selecteren extern bureau dat profielschets (en tekst advertentie) dijkgraaf opstelt, opstellen verordening vertrouwenscommissie en voordragen van leden voor de vertrouwenscommissie voor de werving en selectie van de dijkgraaf.
3. in te stemmen met de volgende samenstelling van de voorbereidingscommissie:
 - a. per fractie, een lid van de verenigde vergadering
 - b. twee hoogheemraden
 - c. secretaris algemeen directeur (adviseur)
4. in te stemmen met het stappenplan voor de benoeming van de dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Het stappenplan is opgenomen in bijlage 2.

Context

De zittingstermijn van de dijkgraaf, de heer G. Doornbos, eindigt in september 2017. Het juridisch kader voor de benoeming van een nieuwe dijkgraaf bestaat uit Waterschapswet en Reglement van bestuur van Rijnland. De juridische context van de wervingsprocedure is opgenomen in bijlage 1. In grote lijnen houdt de procedure in dat het algemeen bestuur van het waterschap een aanbeveling voor de benoeming zendt aan gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland, die deze - vergezeld van hun beschouwingen – zenden aan de minister van Verkeer en Waterstaat. De benoeming vindt plaats door de Kroon.

Argumenten

1. Met instelling van een voorbereidingscommissie maakt de verenigde vergadering een start met de wervingsprocedure voor de nieuwe dijkgraaf. Een voorbereidingscommissie wordt ingesteld om draagvlak te bevorderen.

Bij de werving en selectie van de SAD in 2016 zijn goede ervaringen opgedaan met de instelling van een voorbereidingscommissie vanuit de VV.

Zeker bij de bestuurlijke functie van dijkgraaf is het van groot belang, dat alle groeperingen, die zijn vertegenwoordigd in de verenigde vergadering, bijdragen aan het draagvlak voor de te volgen procedure in de aanloop naar de uiteindelijke keuze van de meest geschikte kandidaat.

Nadat de voorbereidingscommissie zijn werkzaamheden heeft beëindigd door middel van een rapportage aan de verenigde vergadering, zal de verenigde vergadering (op 1 februari 2017) worden voorgesteld een vertrouwenscommissie in te stellen, die tot taak heeft de werving en selectie van kandidaten uit te voeren.

Ten slotte is het aan de verenigde vergadering om te beslissen over de aanbeveling aan gedeputeerde staten van de provincie Zuid-Holland (mei 2017).

2. De taak van de voorbereidingscommissie is de latere procedure van werving en selectie van kandidaten voor te bereiden. De voorbereiding bestaat uit:

- . selecteren van begeleidend bureau
- . opstellen van een profiel voor de nieuwe dijkgraaf
- . opstellen van de advertentietekst voor de werving
- . opstellen van een verordening vertrouwenscommissie.

Waarom een begeleidend bureau? Argumenten om voor een werving- en selectiebureau te kiezen zijn:

- professionaliteit
- ervaring met werving en selectie van zware bestuursfuncties
- ervaring met het verwoorden van bestuurlijke wensen in een gedragen profielschets
- netwerk van kandidaten
- neutraliteit en objectiviteit

Waarom een verordening vertrouwenscommissie? Er wordt voorgesteld – later in de procedure - aan de verenigde vergadering een verordening vertrouwenscommissie voor te leggen, want hiermee wordt optimaal uitgedrukt dat de verenigde vergadering voor de werving en selectie opdrachtgever is, dat bij de werving van selectie de belangen van personen beschermd moeten worden en hoe vervolgens de verantwoordelijkheden en taken tussen verenigde vergadering, vertrouwenscommissie en ondersteuning worden verdeeld.

3. Argumenten voor de samenstelling van de voorbereidingscommissie zijn:

- . Aangezien de dijkgraaf voorzitter is van het algemeen bestuur wordt voorgesteld fractievoorzitters van de verenigde vergadering op te nemen in de voorbereidingscommissie.
- . Aangezien de dijkgraaf voorzitter is van het dagelijks bestuur wordt voorgesteld in de voorbereidingscommissie twee hoogheemraden op te nemen.
- . Aangezien de dijkgraaf veel te maken heeft met de directie wordt voorgesteld de secretaris algemeen directeur in de voorbereidingscommissie op te nemen.

4. De procedure voor de benoeming van een dijkgraaf wordt in september 2016 gestart, want de (tweede) zittingstermijn van de huidige dijkgraaf eindigt in september 2017 en een doorlooptijd van een jaar is voor een dergelijke procedure niet ongewoon.

Risico's

Bij een benoeming van een dijkgraaf is onvoldoende draagvlak een risico. Dit risico wordt weggenomen door de verenigde vergadering als geheel op een aantal momenten sturing te laten geven aan het proces, dat uitmondt in de benoeming van de dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Rijnland door middel van een koninklijk besluit.

De momenten, waarop de verenigde vergadering sturing aan de wervingsprocedure kan geven, zijn:

- . instellen voorbereidingsgroep (september 2016)
- . vaststellen profiel nieuwe dijkgraaf (februari 2017)
- . instellen vertrouwenscommissie (februari 2017)
- . aanbevelen kandidaat aan gedeputeerde staten (mei 2017)

Bijlage 1. Juridische context

Het juridisch kader voor de benoeming van een nieuwe dijkgraaf bestaat uit Waterschapswet en Reglement van bestuur van Rijnland. Hieronder zijn de betrokken artikelen integraal vermeld, omdat zij de hoofdlijnen van het benoemingsproces voorschrijven.

Waterschapswet, Artikel 46

1. De voorzitter van het waterschap wordt benoemd en herbenoemd bij koninklijk besluit. Hij kan bij koninklijk besluit worden geschorst en ontslagen.
2. De benoeming geschiedt voor de tijd van zes jaar.
3. Voor de benoeming maakt het algemeen bestuur een aanbeveling op. Bij de aanbeveling zijn de naar het oordeel van het algemeen bestuur voor de geschiktheid van belang zijnde overwegingen gevoegd. Het algemeen bestuur zendt de aanbeveling aan gedeputeerde staten, die deze - vergezeld van hun beschouwingen – zenden aan Onze Minister van Verkeer en Waterstaat.
4. Indien Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van oordeel is dat de op de aanbeveling geplaatste persoon of personen ongeschikt zijn, verzoekt hij om een nieuwe aanbeveling.
5. Een voordracht van een niet op de aanbeveling geplaatste persoon geschiedt niet alvorens het algemeen bestuur en gedeputeerde staten zijn gehoord.

Reglement van Bestuur Hoogheemraadschap van Rijnland, Artikel 20

De eed (verklaring en belofte) als bedoeld in artikel 50 van de Waterschapswet, wordt door de voorzitter afgelegd ten overstaan van de Commissaris der Koningin in de provincie Zuid-Holland.

Waterschapswet, artikel 50

Alvorens zijn ambt te aanvaarden legt de voorzitter in handen van de commissaris van de Koning dan wel, indien het een interprovinciaal waterschap betreft, van Onze daartoe in het reglement aangewezen commissaris van de Koning, de volgende eed (verklaring en belofte) af:

"Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot voorzitter benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, aan iemand enige gift of gunst heb gedaan of beloofd.

Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk van iemand enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer (beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als voorzitter naar eer en geweten zal vervullen.

Zo waarlijk helpe mij God almachtig! of Dat verklaar en beloof ik!

De benoeming van de dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Rijnland, dat interprovinciaal werkt, wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de commissaris van de Koning van Zuid-Holland.

Bijlage 2. Stappenplan voor benoeming van de dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Rijnland.

21 september 2016: verenigde vergadering

Instelling voorbereidingscommissie en goedkeuring stappenplan door de verenigde vergadering

September 2016 – januari 2017

Planning voorbereidingscommissie

<i>Activiteit</i>	<i>Gereed ultimo</i>
Startnotitie voorbereidingsgroep	5-10-2016
Shortlist van vijf externe bureaus en aanvragen offerte aan externe bureaus	5-10-2016
Gesprekken met de vijf geselecteerde bureaus	*
Selectie bureau	*
Tussenrapportage geselecteerd bureau aan voorbereidingscommissie	*
Tussenrapportage en concept profiel dijkgraaf + concept tekst advertentie	*
Eindrapportage bureau met profiel dijkgraaf + tekst advertentie	*
Opstellen voorstel verordening vertrouwenscommissie	*
Voordragen van leden voor de vertrouwenscommissie (voor de werving en selectie van de dijkgraaf) aan de verenigde vergadering	*
Rapportage vaststellen voor verenigde vergadering	16-1-2017

*nader te bepalen door de voorbereidingscommissie.

1 februari 2017: verenigde vergadering

Besluitvorming/goedkeuring door verenigde vergadering:

- . profielschets dijkgraaf (en tekst advertentie)
- . verordening vertrouwenscommissie
- . samenstelling vertrouwenscommissie
- . voorzitter vertrouwenscommissie
- . vice voorzitter vertrouwenscommissie
- . ambtelijk secretaris vertrouwenscommissie

Januari 2017: directie

Benoeming door directie van ambtelijke adviescommissie + geheimhoudingsverklaring.

De adviescommissie bestaat uit:

- . Twee directeuren
- . Twee hoofden van afdelingen
- . Voorzitter Ondernemingsraad
- . Begeleidend bureau

De taak van de ambtelijke adviescommissie is om advies uit te brengen aan de vertrouwenscommissie.

Februari - april 2017: Vertrouwenscommissie en adviescommissie

Indicatieve planning VV-vertrouwenscommissie en (ambtelijke) adviescommissie

	<i>Vertrouwenscommissie Gereed ultimo</i>	<i>Adviescommissie Gereed ultimo</i>
Gesprekstraining/workshop door extern bureau	6-2	Februari 2017
Plaatsing advertentie in landelijke dagbladen + reactietermijn van twee weken + sollicitatiebrieven aan begeleidend bureau	Direct na VV op 1-2-2017	-
Vertrouwenscommissie selecteert acht kandidaten (voorbereid door begeleidend bureau)	20-2-2017	-
Eerste ronde gesprekken door vertrouwenscommissie met acht kandidaten op externe locatie	6-3 (dagdeel)	-
Selectie vier kandidaten door vertrouwenscommissie (voorbereid door begeleidend bureau)	6-3-2017	-
Tweede ronde gesprekken door vertrouwenscommissie met vier kandidaten op externe locatie (voorbereid door begeleidend bureau)	20-3 (dagdeel)	20-3 (dagdeel) met advies aan vertrouwenscommissie
Selectie twee kandidaten	20-3-2017	-
Assessment en integriteit / antecedentenonderzoek	Maart/april 2017	-
Opstellen rapportage aan verenigde vergadering	18-4 -2017 (reserve 1-5-2017)	-

9 mei 2017: verenigde vergadering

Kennismaking met kandidaat

10 mei 2017: verenigde vergadering

Rapportage aan VV door vertrouwenscommissie

Besluit aanbeveling: voordracht dijkgraaf door verenigde vergadering (besloten deel)

Aanbeveling voorleggen aan GS Zuid-Holland art. 20 Reglement en art. 46 Waterschapswet

Mei-september: Kroon

Voltallige GS-vergadering: GS stuurt aanbeveling met opmerkingen aan minister IenM

Besluit kroon: benoeming Kroon

27 september 2017: verenigde vergadering

Installatie van nieuwe dijkgraaf

Indiensttreding dijkgraaf

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 13-09-2016, kenmerk
16.081976,

,

Besluit

1. in te stemmen met de instelling van een voorbereidingscommissie voor de wervingsprocedure dijkgraaf.
2. in te stemmen met de taak van de voorbereidingscommissie: selecteren extern bureau dat profielschets (en tekst advertentie) dijkgraaf opstelt, opstellen verordening vertrouwenscommissie en voordragen van leden voor de vertrouwenscommissie voor de werving en selectie van de dijkgraaf.
3. in te stemmen met de volgende samenstelling van de voorbereidingscommissie:
 - a. per fractie, een lid van de verenigde vergadering
 - b. twee hoogheemraden
 - c. secretaris algemeen directeur (adviseur)
4. in te stemmen met het stappenplan voor de benoeming van de dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Het stappenplan is opgenomen in bijlage 2.

Leiden, 21-09-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doombos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

